

VIENYBĖ

Paveiksluotas Amerikos lietuvių savaitraštis

73 M. 43 N.

BROOKLYN, N. Y.

1959 M. LAPKRICIO (NOVEMBER) 6 D.

Tel. APplegate 7-1257

KAINA 15 C.

DABAR

JUOZAS TYSLIAVA

Chruščiovas, kalbėdamas Aukščiausios Tarybos posėdyje, pareiškė:

"Jeigu didieji klausimai bus išspręsti prieš vyriausybės galvų susirinkimą, tai nebus skubių klausimų sprendimo susirinkimas, o tik bendras žuvimas."

Yra toks posakis: vandenį drumškime bendrai, bet žuvaukime atskirai...

Stalino, Roosevelto ir Churchillo laikais taip ir buvo. Po karo, kai tarptautiniai vandenys nusistojo, pasaulis išitkino, kad tik viena Sovietų Sąjunga tame bendrai drumstame vandenyje pasigavo žuvies...

Nėra abejonės, kad Rytai ir Vakarai dabar siekia vadina- mos stabilizacijos. Bet iš kieno sąskaitą?

Lietuva, Latvija ir Estija, nekalbant jau apie, vadinamas liaudies respublikas, tebėra Sovietų Sąjungos tinkle.

Ar šitokia taika, apie kurią dabar kalba Chruščiovas, bus priimtina būsimajai viršūnių konferencijai?

Darbininke ir Naujienose tebevyksta ginčas dėl to, kas įvyko prieš 42 metus...

Mat, 1917 m. Petrapily susirinkusiame lietuvių seime "dešinieji," su Tumu-Vaižgantu priešaky, reikalavo tuojau, "ant tų pėdų" pasisakyti už Lietuvos nepriklausomybę, kai tuo tarpu "kairieji" protestavo, sakydami, kad šita "apsisprendimo teisė" priklauso patiems Lietuvos gyventojams.

Dabar Naujienų redaktorius sako, kad "Tumas stojo ne už politinę akciją Lietuvai išlaisvinti, o už karinę akciją."

Bet, kaip vėlesni įvykiai rodo, ta Tumo politinė akcija nebuvo pro šalį. Jeigu ne savanoriai, ne organizuotas pasipriešinimas bolševikams, lenkams ir bermontininkams, tai vargiai ar ta "politinė akcija," pradėdant Lietuvos Taryba Vilniuje ir baigiant Steigiamuoju Seimu Kaune, būtų išlaisvinusi Lietuvą.

Visi keliai vedė į Lietuvos nepriklausomybę, ir tų laikų Rusijos bei Amerikos lietuvių pastangų šiandien negalima nei neigti, nei mažinti.

Beje, Mykolas Slezevičius, nuo kurio mirties šio mėnesio 11 dieną sueina 20 metų, nei tame Petrapilio seime, nei paskiau, grįžęs į Lietuvą, nelaukė formalaus tautos apsisprendimo.

Tik Steigiamajam Seimui susirinkus, buvo pareikštas formalus tautos apsisprendimas. Bet ar tai būtų buvę įmanoma, jeigu ne karinė akcija?

Kaip žinoma, sudaręs antrąją atkurtos Lietuvos valstybės vyriausybę, Slezevičius savo ugningumu pirmiausia ragino vyrus griebtis ginklo... Tai ir buvo "politinė akcija Lietuvai išlaisvinti," kurios reikšmės nei "dešinieji," nei "kairieji" niekad negalės paneigti.

Kita vertus, tas "apsisprendimo principas," kurį tada prezidentas Wilsonas savo 14 punktų pareiškime paskelbė, buvo taikomas greičiau Austrijos Vengrijos imperijos ribose gyvenusioms tautos...

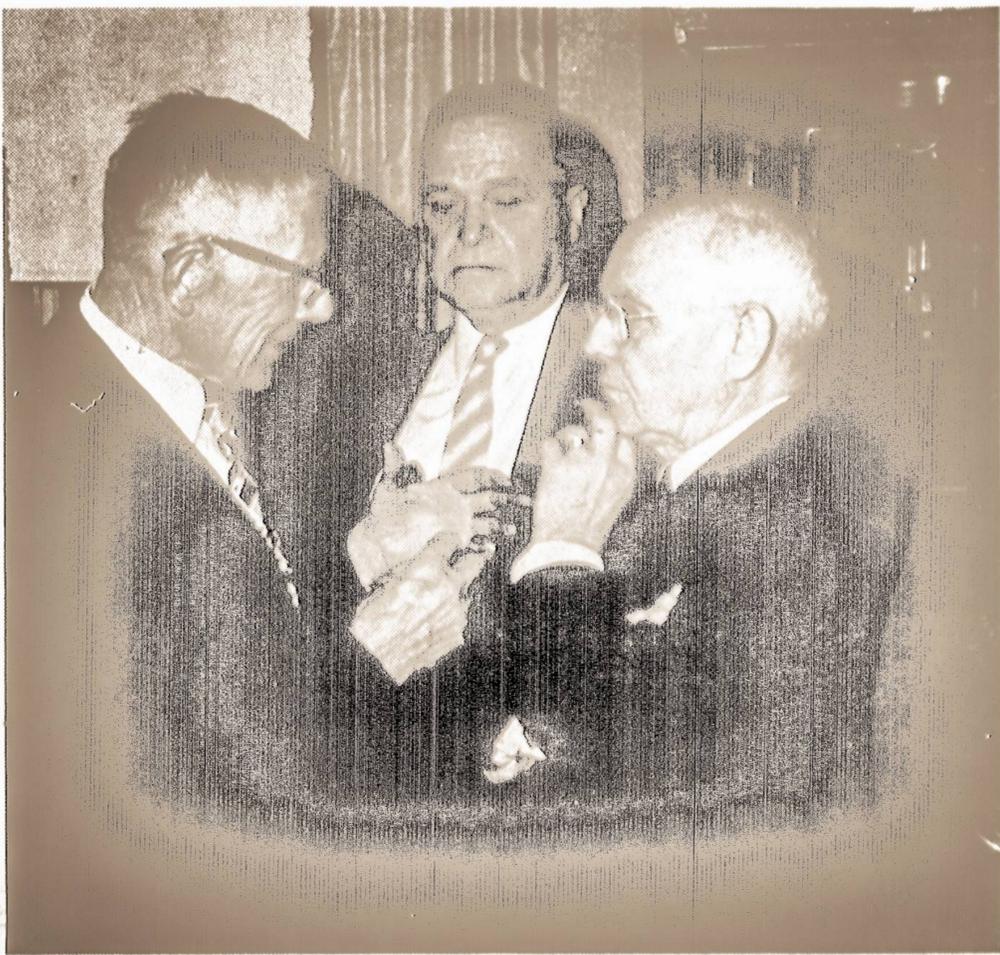
Kai dėl paties apsisprendimo, tai pirmiausia apsisprendžia žmogus, o tik paskui — tauta.

Šiandien galima drąsiai sakyti, kad jeigu 1918 m. lapkričio 23 d., kada buvo paskelbtas pirmasis Lietuvos kariuomenės išakymas, prof. A. Voldemaro vyriausybė būtų turėjusi bent pora ginkluotų pulkų, mūsų respublikos likimas būtų buvęs kitoks.

Jeigu Voldemaras, kuris tada taip pat pasitikėjo tuo "apsisprendimo principu," vietoj naiviai kalbėjęs apie "sveicarišką neutralumą," būtų tuojau organizavęs karinę akciją, tai paskiau mums tikrai nebūtų reikėję 19 metų ištikinti pasauli, kad "mes be Vilniaus nenurimsim."

Deja, nežinint to, kad jau 1893 m. mūsų socialdemokratams skelbė Lietuvos nepriklausomybės idėją, 1918 m. įvykiai mus užklupo nepasiruosiusius.

To, berods, negalima pasakyti apie mūsų kaimynus lenkus, ypač apie jų socialistus (PPS) priešaky su J. Pilsudskiu, kuris jau 1912 m. organizavo karinę akciją "zečpospolitai" atstatyti.

J. Tysliavos, Jr. nuotrauka

Trys Vienybės veteranai, M. Miškinis, J. Baltus ir S. Karvelis, dalyvavę pereitą sekmadienį Vienybės namuose įvykusiame šio laikraščio bičiulių pobūvyje. (Daugiau nuotraukų - kituose puslapiuose.)

AMERIKOS LIETUVIŲ VIENYBĖ

Nauja tautinė bei kultūrinė organizacija

Pereitą sekmadienį Vienybės namuose įvyko gausus šio laikraščio bendradarbių, draugų bei rėmėjų pobūvis. Dalyvavo 67 asmenys. Po vaišių, kurios vyko Vienybės redaktoriaus J. Tysliavos gimtadienio ženkle, buvo ir programa: muzika, vaidinimas ir kalbos. Pianu skambino jaunas ir talentingas pianistas Antanas Smetona, Juliaus ir Birutės Smetonų sūnus, buvusio Lietuvos prezidento A. Smetonos anūkas. Vėliau aktorius Vitalis Žukauskas papasakojo, kaip jis iš New Yorko į Rochesterį skrido 12 valandų... Tai, žinoma, buvo linksmiausia pobūvio programos dalis.

Patį rimčiausią šio vienybiečių pobūvio bei susirinkimo programos dalis, tai — naujos organizacijos steigimas. Šiuo reikalu dalyvių buvo plačiai pasisakyta ir pagaliau vienbalsiai nutarta steigti naują tautinio bei kultūrinio pobūdžio organizaciją, pavadintą AMERIKOS LIETUVIŲ VIENYBE. Kalbėjo: J. Baltus, J. Rūtenis, M. Jokūbaitienė, rašytojas P. Gaubys, inž. Vl. Dilis, J. Jokūbaitis M. Miškinis, M. Diržienė ir kiti. Organizaciją, kurios programa bus paruošta sekančiam susirinkimui svarstyti, sudarys Vienybės skaitytojai ir jų draugai visoje plačioje Amerikoje.

RIAUSĖS PRIEŠ AMERIKĄ

Lapkričio 3 d. Panamoje, ryšium su atsiskyrimu nuo Colombijos, buvo keliamos riaušės prieš Ameriką ir amerikiečius. Į Panamos Kanalo Zoną demonstrantai pakartotinai mėgino įsiveržti ir tik stipriai ginkluoti Amerikos kariuomenės daliniai juos sulaikė. Amerikos ambasada Panamoje dėl to pareiškė griežtą protestą.

• Sovietų Sąjunga sutiko dalyvauti bendruose Amerikos, Britanijos ir Sovietų mokslininkų atominuose požemių bandymuose.

KAIREJE: Muz. Alfonso Mikuskio 50 metų jubiliejinis pagerbimas Clevelande. B kairės iš dešinės: inž. P. Žiurys, Ona Mikuskienė, Alfonsas Mikuskis, Sofija Smetonienė. Priekyje - D. Braziulienė.

V. Bacevičiaus nuotrauka

TAUTINIŲ RŪBŲ VAKARAS

D. L. K. Birutės Vardo Dr-jos Tautinių Rūbų vakaras praėjo su didžiausiu pasisekimu. Dar niekad nesimatė tokios pakilios, seimyniškos nuotaikos, kaip ši kartą. Birutėčių paprastas nuosirdumas užkrėtė svečius ir kartais buvo sunku atskirti svečius nuo seimininkių, nes ir vieni ir kiti kaip įmanydami prisidėjo prie baliaus pasisekimo.

Gražus būrys moterų ir mergaičių, pasipuousių tautiniais rūbais, pripildė sceną. Komisijai tikrai būtų sunku buvę išrinkti gražiausią, nes visi buvo labai gražūs. Tad svečiai ir viešnios gavo valią ir savo balsavimu išrinko: 1-ą premiją gavo V. Irlkienė (aukštaitės rūbas); 2-ą N. Basiulienė (džukės) ir 3-ą D. Mitkutė (kupšketės).

Programą atliko poetė E. Tumienė su savo poezijos melodramacija, ją akompanavo J. Bertulis. Dar deklamavo Mitkutė ir Gylis.

Sodų metu gražiai lietuviškai padainavo A. Mironas; nors dauguma orkestrų ir turi savo dainininkus, bet jie, dainuodami angliškai, lietuviškos dūšios nepasiekia... Tad Mironas buvo tikrai puiki staigmena. Lietuviško "Sabanausko" pasilgusiems. Pietų metu, prie gausiai skanėstai apkrautu stalu besivaikinančius svečius linkmino Reivydas, puikių lietuviškų plokštelių koncertu.

Birutės yra nepaprastai dėkingos svečiams, kurie suprasdami tos organizacijos vienintelį tikslą - šalpos darbą, gausiai remia moraliai ir materialiai savo atsilankymu. Lietuval, nežūrind kokių pažūrų jie bebūtų yra jautrūs Sibiro tremty vargstančiam broliui ir sesei lietuviui. Visas rūpestis ir nuovargis ruošiant balų, pranyko kaip rūkas, pamačius tiek daug malonių veidų; ir dar didesnis džiaugsmas, kad to vargo vaisiai keletu siuntinių pavidalu pasiekė Sibiro taigose šalantį brolių ar sesę lietuvių ir nors laikinai nušvies jo karcia vargo dalį...

Nepaprastai didelė padėka priklauso visiems programos dalyviams atidavusiems ne tik daug laiko, bet ir daug širdies.

V. IRL.

Laimėjusios premijas už tautinius rūbus: (iš kairės į dešinę): N. Basiulienė, 2-ją premiją, V. Irlkienė 1-ją premiją, D. Mitkutė, 3-ją premiją. P. Gasparonio nuotrauka

VLIKO PIRMININKA KVIECIA I KUBA

VLIKO pirmininkas dr. A. Trimakas neseniai pasiuntė kartu su JAV Prieškomunistinės Veiklos Komiteto atstovais telegramą dabartiniam Kubos premjerui Fidel Castro, prašydami jį nepersiekti prieškomunistinių Kubos veikėjų. Ju tarpe yra žymių Lietuvos draugu. Į pasiųstą telegramą buvo tuoj pat atsakyta taip pat telegrama. Fidel Castro kabineto vyrdirektorius dr. Juan Orta savo telegrama kviečia dr. Trimaką atvykti kartu su pulkininku Charles Green, Jr. į Kubą išitikinti, kad Fidel Castro vyriausybė nesanti komunistinė.

Nepaisant šio tvirtinimo, Kubos švietimo ministeris praėitą mėnesį vieton važiaavęs i

Pan - Amerikos konferencija, buvo nuvykęs i Santiago de Chile, kur kalbėjo viešame komunistų mitinge. Šis ir daugelis kitų panašių faktų kelia pagrįstų klausimų kur link suka kai kurie Fidel Castro žmonės.

STUDENTŲ DĖMESIUI
Lietuvių Studentų Sąjungos, metinis suvažiavimas vyks lapkričio 27-29 dienomis Chicagoje, Conrad Hilton viešbučio patalpose. Visi studentai kviečiami kuo gausiausiai atvykti i suvažiavimą ir porą dienų paviešėti Chicagoje.

Remkite biznierių, kurie skelbiasi Vienybėje

Kataliku Federacijos Kongresas

Amerikos Lietuvių Romos Kataliku Federacijos Kongresas šaukiamas lapkričio 27 - 29 dienomis, New Yorke, Commodore viešbūtyje.

Priešpietiniame posėdyje, lapkričio 27 d., kuris prasidės 11 val., formalūs reikalai; prezidiumo ir komisijų sudarymas, pirmininko žodis, sveikinimai.

Popiet 3 val., Leonardas Šimutis skaitys paskaitą - "Mūsų pareigos Lietuvai." Ji papildys Kaz. Mockus.

Antroje paskaitoje - "Kataliku akcija," kun. Vyt. Bagdanavičius, MIC., iškels ALR Kat. Federacijos, kaip vyriausio lietuvių katalikiškosios akcijos vykdytojo uždavinius. Paskaitininką papildys ir i diskusijas iškeltais klausimais i ves Vyt. Volteris. Kan. J. B. Končius praneš apie organizuojama Kataliku Akcijos Centra.

Šestadieni, lapkričio 28, priešpiet, nuo 10 val. vyks posėdžiui vyrams ir moterims atskirai. Vyrų posėdyje kalbės Ant. Masonis. Moterims - dr. O. Labanauskaitė. Jaunimui, taipgi atskirame posėdyje, kalbės Arvydas Barzdukas.

Popietiniame bendrame posėdyje bus naujos konstitucijos bei rezoliucijų priėmimas ir naujos valdybos rinkimai.

Banketas 6:30 val. vakare. Čia kalbės Lietuvos Atstovas Washingtone J. Kajeckas ir Arkiv. Yu Pin, iš Kinijos. Šoklai tame pat Century Room, grojant Joe Thomo orkestrui.

Kongresas baigiamas sekmdieni, lapkričio 29 d., 11 val. iškilmingomis pamaldomis Apreiškimo parap. bažnyčioje Brooklyne. Padėkos mišias aukos vysk. V. Brizgys, pamokslą sakys prel. K. Vasys.

Specialistų delegacija į Britų Hondurasą

I Britų Hondurasą specialistų delegacijos pasiuntimui ištirti kūrmosi sąlygu iki šiol jau yra surinkta beveik 300 dol. Šia suma sudaro inaišai bei pasižadėjimai šių asmenų: po 20 dol. - V. Adomaitis (Hyattsville, Md.), dr. Z. Prūsas (Chillicothe, Ohio), dr. P. Mažeika (Suitland, Md.), M. Slapšys (Washington, D. C.), dr. V. Viliamas (Washington, D. C.), L. Kačinskas (Washington, D. C.), Laima M. Saldukas (Washington, D. C.), ir J. Vitėnas (Washington, D. C.); 10 dol. - B. Paramskas (Washington, D. C.); po 5 dol. - J. Lesčinskas (S. Boston, Mass.), A. Lažaitis (Baltimore, Md.), kun. T. Narbutas (Brooklyn, N. Y.), dr. Z. Rudaitis (Chicago, Ill.), V. Šliupas (Monrovia, Liberia), P. Baltakis (San Diego, Calif.), L. Dambriūnas (Washington, D. C.), S. Garliauskas (Detroit, Mich.), S. Geldauskas (Detroit, Mich.), A. Valiūškis (Governor, N. Y.), J. Spirauskas (Dorchester, Mass.), K. Semenas (Norwood, Mass.) ir V. Girnius (Chicago, Ill.); 2 dol. - V. Saulius (Brunswick, Me.).

ir Chicagos skyrius iš savo lėšų - 60 dol. Taiigi, viso 297 dol.

Sios sumos pakaktų vieno asmens pasiuntimui (kelionė ir išlaidos vienai savaitei). Tačiau vienas asmuo per trumpesni laiką negalėtų patikrinti visų kūrmosi sąlygu. Geriausiai būtų 2 - 3 asmenų grupė iš žemės ūkio bei statybos specialistų. Tokiu būdu dar reikėtų lėšų bent vieno ar dviejų asmenų pasiuntimui. Pritaria šiai idėjai prašomi savo inaišus siųsti Liet. Ikurd. Br. Mondure Remti D-jos 1. c. v. iždininkui: M. Slapšys, 2200 32nd Place, S. E., Washington 20, D. C. Tiktai šiai delegacijai patikrinus gyvenimo sąlygas Br. Hondure, bus apsispręsta dėl lietuvių židinio steigimo tame krašte. (Pr.)

Kalbama, kad rašytojas Svaistas jau visai rimtai rengiasi iš Čikagos keltis i Los Angeles. Vietiniai lietuviai kultūrininkai laukia jo čia atvyksiant, nes tai dar padidintų jau ir taip nemažą jų ratelį.

Traun's BARAS IR RESTORANAS
AUGUST TRAUN - Savininkas
N. E. cor. 7th ir Dauphin Street, PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: POplar 9-9352

Trečiokas Agency
SENIAUSIA LIETUVIŠKA AGENTŪRA

- KELIONĖS - visokiomis susisiekimo priemonėmis i visas pasaulio vietas. Įvairiausios ekskursijos. Sudaromi ir tvirtinami imigracijos bei kelionių dokumentai.
- PINIGAI - su pilnu užtikrinimu siunčiami i visas pasaulio kraštus, įskaitant ir rusų okupuotus. Pesiuntimas i Lietuvą iki \$300 kainuoja \$1.65. Už \$1 išmoka 10 rublių.
- APDRAUDA - visokiausios rūšies sutvarkoma per geriausias ir tvirtiausias kompanijas.
- NUOSAVYBIŲ - pirkimo, pardavimo ir finansavimo reikalais sąžiningas patarnavimas.
- FEDERALINIŲ MOKESČIŲ - Income Tax - paruošimas.

ALBINAS ir KAZYS TREČIOKAI
311 WALNUT STREET, NEWARK, N. J.
Telefonas: MArket 2-4867

Norintieji įsigyti skanių lietuviškų produktų,
LIETUVIŠKOS DUONOS, LIETUVIŠKŲ SŪRIŲ,
LIETUVIŠKŲ DEŠRŲ IR SKILANDŽIŲ
kreipiasi i jų gamybos generalinį atstovą:
PETRĄ LISAUSKĄ
64-09 CLINTON AVENUE, MASPETH, N. Y.
Tėl. TW 4-8087

UNIVERSAL SAVINGS DABAR MOKA 4 1/4% DIVIDENDO

UŽ APDRAUSTUS SHARE ACCOUNTS - SĖRŲ SĄSKAITOS INVESTIMENTUS
UŽEIKITE ŠIANDIEN ARBA TELEFONUOKITE TUOJAU, KAD GALĖTUMĖTE
GAUTI DIDESNĮ NUOŠIMTĮ UŽ SAVO SANTAUPAS

UNIVERSAL SAVINGS & Loan Association
1800 SOUTH HALSTED STREET CHICAGO, ILLINOIS
TELEFONAS: HAYMARKET 1-2028
VISOS TAUPYTOJŲ SĄSKAITOS APDRAUSTOS IKI \$10,000.00

GINČAS DEL PAMINKLO

JEZUITŲ KIEME BUS STATOMAS PAMINKLAS, ŽUVUSIEMS UZ LIETUVOS LAISVĘ, BET KITOS FORMOS NEGU KAUNISKIS KARO MUZIEJAUS SODE. ALTAS SKIRIA DIDELES REIKSMES PARYZIAUS KONFERENCIJAI. ANTISEMITIZMAS NAUJIENOSE

Lapkričio 22 d. — Nepriklausomos Lietuvos kariuomenės šventės išvakarėse — Chicagoje jezuitų sklype bus iškilmingai pašventintas kertinis akmuo žuvusiems už Lietuvos laisvę paminklui. Rasteno ir Prunskio džiaugsmo dienomis, kada save vadinanti tautininkų "nuosavu" organu Dirva bando juos statyti pavyzdžiu visai tautai, paminklas žuvusiems ne už savo asmeninius, bet visos tautos reikalus kai kam gali atrodyti baisiu nesupratimu; kam žūti, jei galima gyventi! Tačiau milžiniškai tautiečių daliai tokia galvosena yra nepriimtina ir Chicagoje ramovėnu tarpe kilęs sumanymas laisvajame pasaulyje atstatyti paminklą, kurį Lietuvoje sugriovė okupantai, susilaukė nemažo pasisekimo.

Pirmoji mintis buvo pastatyti Kauno Karo Muziejaus sodelyje buvusio paminklo kopiją. Ir tai suprantama — pastatyti tokį pat, koki bolševikai sugriovė. Tačiau architektas inž. J. Mulokas, į kurį tuo reikalu iniciatoriai kreipėsi, suabejojo tokio sumanymo tikslingumu. Paminklas esąs statomas ne tik sau, bet ir kitiems. Daliai paskutiniųjų pabėgėlių, kurių atmintyje Karo Muziejaus sodelis yra gyvas, tas iš Lietuvos Kautynių laukų akmenų sukrautas paminklas buvo ir liks brangus, tačiau jaunesnei kartai ir pašaliečiams jis nesudarys tinkamo išpūdžio. Jo forma: kubas ir piramidė yra pati primityvi statybos forma ir nemažai visai panašių paminklų yra pristatę Amerikos indėnai. Todėl Mulokas siūlė pajieškoti naujos formos tokiam paminklui. Per diskusijas paaikškėjo, kad Kauno Karo Muziejaus paminklas buvo pastatytas paskubomis, nusižiūrėjus... į vokiečių kariams Kauno Karo ligoninės sklype pastatytą paminklą. Pirmaisiais nepriklausomybės metais nebuvo laiko ir žmonių puošnesniems projektams...

Po ilgesnių ginčų ir argumentų už ir prieš, paminklo iniciatoriai pritarė Muloko nuomonei, kad neverta pakartoti kaunišką pastatą. Naują projektą paprašytas paruošti tas pats architektas. Tikimasi, kad jis pasinaudos senovišku lietuviškų koplytėlių bei koplytstulpių pavyzdžiais, panašiai kaip statydamas Kennebunkport, Me. pranciškonams kryžiaus kelio (stacijų) bokštą.

Paminklo projektas šiuo metu dar nėra galutinai išbaigtas ir tokiu būdu lapkričio 22 d. kertinio akmens šventinimas bus daugiau simbolinio pobūdžio. Tos dienos iškilmėse pagrindinę kalbą pasakys pakviestas prel. M. Krupavičius.

Nemažai kritikos susilaukia ir paminklui numatyta vieta. Tiesa, jezuitų Jaunimo Centras yra virtęs daugelio lietuviškų organizacijų susirinkimo vieta, tačiau skeptikai bijosi ateities. Karti praktika parodė, kad kunigų ar vienuolių įžadai neapsaugo nuo nutautėjimo, atvirkeitai — kunigai ir vienuoliai nutausta daug greičiau ir faktas, kad jezuitai savo koplyčiai pasirinko ne koki lietuvišką Marijos vardą, bet ispanišką "Maria della Strada" yra labai būdingas ir išspėjantis. Iš kitos pusės nurodoma, kad jezuitų nuosavybė nėra užrašyta Čikagieškio vyskupo vardu ir tokiu būdu nėra tiesioginio pavojaus, kad vyskupas kurią dieną galėtų atiduoti visą Jaunimą Centrą su paminklu kuriai nors kitai tautybei... Dėl viso to teko nugirsti nuomonių, kad tokį paminklą reikia statyti ne jezuitų namų užkampyje, bet pav. lietuvių tautinėse kapinėse, kurios dabar atsidūrė prie labai judrios tarp miestinio susisiekimo kryžkelės ir kaip ten jis galėtų atkreipti žymiai daugiau žmonių dėmesį, negu atsidūręs akliktgatvyje. Bet ginčams dėl vietos jau turbūt vėlu.

Pereitą savaitę įvykęs Amerikos Lietuvių Tarybos valdybos posėdis prasidėjo tradiciniu pasivašininimu, kuriame dalyvavo tik Vykdomojo Komiteto nariai, atseit

J. Muloko stacijų bokštą Kennebunkport, Me. Spėjama, kad ir naujas paminklas būsiąs kiek panašaus stiliaus, išplaukusio iš senų lietuviškų koplytstulpių.

V. Mazelio nuotrauka

keturi "didieji," "mažieji" turėjo posedžiauti alkani ir likimo ironiją nulėmė, kad kaip tik iš jų, būtent T. Blinstrubo, dr. Drangelio ir J. Talalo buvo sudaryta komisija, kuri turi rūpintis lėšų telkimo problema. Reikia tikėtis, kad tą problemą išsprędė ir jie galės, taip sakt, valdišku kštu pasistiprinti.

Paliekus juokus nuosalyje, reikia pastebėti, kad ALTO sferose nemažo susirūpinimo kelia gruodžio 19 d. Vakarų didžiųjų konferencija, kuri gal nustatys gaires

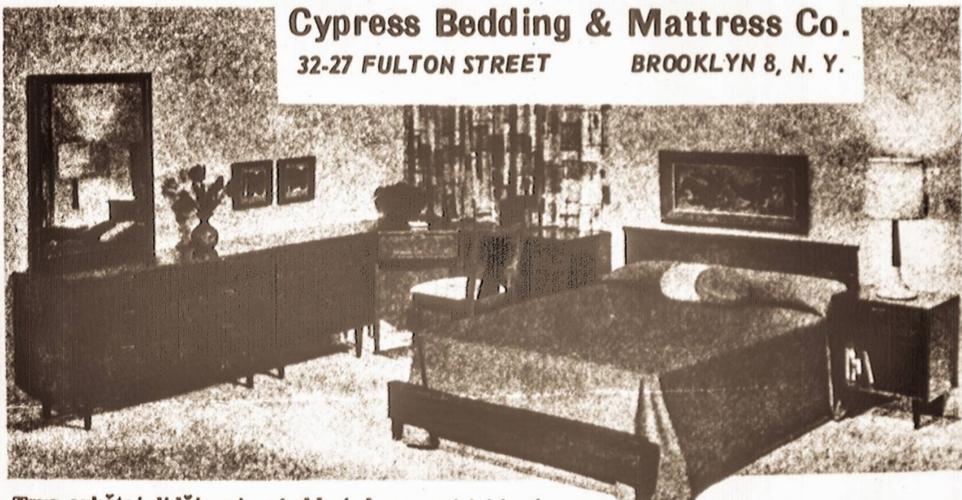
derybom su sovietais. Vykdomasis Komitetas nutaręs šiuo reikalu būti ypatingai būdrus ir eventualiai važiuoti į Washingtoną.

Kaip žinia, gruodžio 13 ir 14 New Yorke įvyks ALT sudarantių organizacijų suvažiavimas.

Spalio 31 d. Naujienu atkarpoje, kurioje kaž kas aprašo savo kelionę į Švediją žvejų laivėliu, buvo toks gramozdiškas sakiny:

"Ir žydai pasijuto labai nesmagiai prieš tautą, kurios žemėje jie gyveno ir kurios skania duona valgė ne-laistydami žemelę prakaitu, kad galėtų gauti duonos kasn."

Nuošėbė tokia kvaila antisemitizmo apraiška tariamai pažangiam laikraštyje, Čikagiečiai labai norėtų išgirsti paties dr. P. Grigaičio nuomonę šiuo klausimu. Juk, turėdami laisvoje Amerikoje du lietuviškus komunistinius laikraščius, vargiai ar galime kaltinti visą kitą tautą specialiu palankumu komunizmui, ypač Hitlerio pavojaus akvazdoje! Bet... kaip keičiasi laikai "reakcinė DIRVA" šlovina besilaizančius bolševikams, o "pažangios" Naujienos verčiasi tautine, diskriminacija.

Cypress Bedding & Mattress Co.
32-27 FULTON STREET BROOKLYN 8, N. Y.

Trys aukštai didžiausiam baldų ir lovų pasirinkimui.
Vertingos dovanos naujiems klientams.

Telefonas APPLGATE 7-8802

SILVER BELL BAKING CO.

A. RADZIŪNAS, Savininkas

Mūsų specialybė lietuviška duona ir pyragai vedybiniams ir kitokiems pokyliams.

Patarnavimas sąžiningas ir greitas.

36-40 STAGG STREET BROOKLYN 6, N. Y.

Tel. ST 2-5938

Ksavero Strumskio mirties penkmečio proga

JUOZAS TYSLIAVA

Lapkričio vėjui žarstant pageltusius medžių lapus, neišvengiamai prisimenu mirusius žmones, ypač tuos mūsų veikėjus, kurių nuopelnai lietuviams ir Lietuvai tebelaukia savo įvertinimo.

Vienas tokių tikrai nusipelnusių Amerikos lietuvių visuomenės veikėjų, nuo kurio mirties šio mėnesio 9 dieną sukanka penkeri metai, yra Ksaveras Strumskis.

Ksaveras Strumskis, kuris be muzikos gaidų leidimo, savo laiku dar vadovavo ir Vienybės laikraščio leidimui, mano gyvenime turėjo didelės įtakos. Jeigu ne Strumskis, tai vargiai, ar man būtų tekę pasiimti šio laikraščio redagavimo, o vėliau ir jo leidimo našta.

Talgi, šią trumpą istoriją, kuria noriu prisiminti ir tuo patim pagerbti mirusį veikėją, pradėsiu iš pradžių.

Būvęs dvejus metus Lietuvos Aido korespondentu Paryžiuje, aš 1932 m. vidurvasarį grįžau į Kauną ir, žinoma, tuoju prisistačiau savo šefui, V. Gustainiui, kuris tada buvo vyriausias Lietuvos Aido redaktorius, staiga manęs paklausia, ar aš nenorėčiau "pavažiuoti į Ameriką..."

Rezultate, po poros savaitių Lietuvos Aidas praneša, kad aš, vietoj grįžęs į Paryžių, išvykstu į Ameriką.

Ta vasara Lietuvoje labai greitai prabėgo, ir spalio mėnesio pabaigoje aš jau buvau pakeliui į New Yorką...

Atvykęs 1932 m. lapkričio 1, savo gimtadienį, pirmiausia aplankiau Tėvynės ir Vienybės redakcijas. Dar tos pačios dienos vakare nuėjau į Piliiečių Klubą, kur radau Ksaverą Strumskį beruošiantį Operetės chorą kazkokiam muzikos spektakliui.

Čia pirmą kartą išgirdau chorą dainuojant mano žodžius... Tada, spausdamas man ranką, Strumskis pasakė, kad šis Vanagaičio komponuotas dalykas yra jo paties išleistas.

Tai buvo ankstybą 1933 metų pavasarį. Kartą, vieną popietį, įsiskodamas medžiagos laikraščiu, aš užėjau į Vienybės įstaigą, kur radau Ksaverą Strumskį.

— Tai ką, draugiškai prabilo į mane Vienybės leidėjų bendrovės pirmininkas. — Gal nori su manim važiuoti į laivų parodą? — jis paklausė. — Gerai, atsakiau jam.

Aplankę sportinių laivų parodą, mudu užėjome į restoraną užkąsti. Kaip šiandien atsimenu tą momentą, kada velionis Strumskis, baigęs pasakoti apie kompozitoriaus Stasio Šimkaus veiklą Amerikoje, staiga manęs paklausė, ar aš nesutikčiau "perimti Vienybės redagavimą."

Turiu pasakyti, kad tai buvo tokia pat staigmena, kaip ir anas Gustainio pasiūlymas vykti į Ameriką, tik šį kartą mano reakcija buvo griežtai neigiama.

Padėkojęs Strumskiui už pakvietimą redaguoti Vienybę, aš jam mėginiau aiškinti savo padėtį, būtent, kad mano misija Amerikoje jokiū būdu nestderina su betkokiu darbu kitame laikraestyje.

Po poros dienų mudu su velioniu Strumskiui vėl pasimatėme. Ir koks buvo mano nustebimas, kai jis man padavė

V. Gustainio kablegramą, kurioje tebuvo du žodžiai:

"Sutinkame paskolinti..."

Tik dabar supratau, kam Strumskis kalbėdamas su manim restorane, prašė manęs Lietuvos Aido adreso...

Supratęs, kad šį kartą nebus taip lengva išsisukti, aš Strumskiui žadėjau duoti konkretų atsakymą vėliau. Be to, aš jam pasakiau, kad tuo reikalu dar norėčiau pasitarti su ministru Balučiu Washingtone.

Kaip žinoma, Balutis savo laiku redagavo Chicagos Lietuvą ir todėl jo kaip patyrusio spaudos darbininko nuomonė man šį kartą buvo labai reikalinga.

Turiu pasakyti, kad Balučio nuomonė šiuo klausimu buvo greičiau neigiama, ir todėl kai po poros dienų grįžau iš Washingtono, Strumskis vėl mane pasitiko su savo įprastu "Kū." Gavęs neigiamą atsakymą, Ksaveras man sako:

"Apsimk bent laikinai, kokius keturis mėnesius pageduoti."

Matydamas, kad mano draugas griežtai "paskutinio šiaudo," aš priėmiau jo pasiūlymą.

Kaip velioniui Strumskiui, muzikui, chorų mokytojui ir dirigentui, muzikos gaidų leidėjui, veikėjui lietuvių ir amerikiečių visuomenės bei politikos gyvenime, daugiau kaip 20 metų išbuvusiam aktyvioje New Yorko miesto tarnyboje, rūpėjo Vienybės reikalai, rodo šie faktai:

Kai 1938 m. rugpjūčio 20 d. aš trunkiausiai iš Vienybės dienraščio redaktoriaus pareigų, velionis nebuvo manimi patenkintas. Tada įvykusiame Vienybės direktorių posėdyje mudu su juo pasikeitėme net gana aštriais žodžiais.

Bet tai buvo 1938 metų vasarą, 1940 metų rudenį, kai Vienybė buvo aiškiai bankrutu pavojuje, Ksaveras Strumskis, su kuriuo aš prieš pora metų išsiskyriau be minties kada nors susitikti, vėl įsistojo manęs ir mano pagalbos...

Tik šį kartą velionis jau nebekalbėjo apie "laikiną redagavimą." Priešingai, savo iniciatyva susaukęs specialią Vienybės bendrovės dalininkų seimą, jis pasiūlo laikraščio leidimą pavesti vienam asmeniui...

Strumskio, kaip ir daugelio senosios kartos veikėjų, jau nebėra mūsų tarpe, bet jo numylėta Vienybė tebeėina.

Lietuvos Aido vyr. redaktoriaus V. Gustainio kabinete 1932 m. vasara. Sėdi: Juozas Tysliava, Fred Finslor, Londono Daily Express korespondentas Paryžiuje ir redaktorius V. Gustainis. Tą vasarą Finslor su Tysliava automobiliu važinėjo po Angliją ir Škotiją ir paskiau, persikėle per Anglijos kanalą, per Olandiją ir Vokietiją atvyko į Lietuvą. Kaune britų žurnalistui Finslor, dr. J. Purickio iniciatyva, buvo surengtas priėmimas, kuriame dalyvavo Kauno laikraščių redaktoriai, Svečias, aplankęs Lietuvą, grįžo į Londoną, o Tysliava pradėjo ruošti į Ameriką.

KSAVERAS STRUMSKIS

Šaltojo karo tęsinys ... kultūrinėmis priemonėmis

Pastarasis, 75-sis, Pavergtųjų Europos Tautų Seimo pilnatis posėdis spalio 22 buvo skirtas trimis pavergtiesiems svarbiems klausimams: (1) Rytų-Vakarų kultūrinėms mainams, (2) Tremtinių Metams ir (3) pavergtųjų kraštų II-ko sovietinei integracijai.

Rytų - Vakarų kultūrinių mainų klausimu pranešimas Seimui jau buvo pateiktas pernai gruodžio posėdyje. Tąsyk klausimą išdiskutavus, pranešimas buvo grąžintas Kultūros Reikalų Komisijai kaip kuriems papildymams ir patikslinimams padaryti.

Pranešimas išsamiai svarsto Rytų-Vakarų kultūrinių mainų abiejų pusių tikslus, organizaciją ir apimtį. Pranešimas aiškina Rytų ir Vakarų principinius skirtumus dėl pačių kultūros vertybių ir jos uždavinių sampratos. Kai vienai pusei kultūrinė kūryba yra laisvo asmens laisvas apsisprendimas, tai antrajai pusei ji tėra kompartijos nustatytos ir jos tikslams naudingos politinės programos vykdymas kultūrinėmis priemonėmis. Kai vienai pusei kultūriniai mainai yra kultūrinės kūrybos vertybėmis laisvas apsisprendimas, tai antrajai jite tėra sovietinio totalizmo politikos kompartijos nustatytų uždavinių vykdymas kultūrinėmis priemonėmis.

Pranešimas svarsto kultūrinių mainų sovietinį iššūkį Vakarams ir Vakarų priemones į tą iššūkį atsakyti. Savo išvadose pranešimas sako: "Visiems yra žinoma, kad sovietinio imperializmo galutinis tikslas nėra pasikeitęs. Todėl yra aišku, kad ir pastarasis sovietų entuziazmas dėl vadinamųjų "kultūrinių mainų," neišskiriant nė parlamentary bei kitų aukštųjų politikų reciprocity vizitų, yra ne kas kita, kaip dar vienas elementas Maskvos naujojo ofenzyvoj, siekiant "visuotinės brolybės ir draugiškumo," t. y. siekiant šaltąjį karą tęsti kultūrinėmis priemonėmis. Šios ofenzyvos tiesioginis uždavinys yra laisvųjų tautų moralinis nusiginklavimas, skiepijant joms "normalaus" gyvenimo jausmą, iš antros pusės, sovietų pavergtųjų tautų sudemo-

(NUKELTA I 9 PSL.)

VIENYBĖ, 1959 m. lapkričio 6 d.

KIEK OPERETES CHORUI METU?

K. S. Karpus

Brooklyno veikėjai Vienybėje įsidiskutavo apie Operetės choro amžių, jo 50 metų sukakties minėjimą.

Prisidedu ir aš. Atvykęs 1914 metų pavasarį į Brooklyną dirbti prie senosios Vienybės Lietuvininkų, jau radau Operetės chorą dainuojant. Mano ten gyvenimo laikotarpiu (iki 1917 m. lapkr. mėn. vidurio, kada išvykau į Clevelando Dirvą) Operetės choras, su komp. Miku Petrausku (Kipro broliu) tuometinėje McFaddin salėje rengdavo vakarus, stavedavo operetes.

Dabar, diskutuodami apie Operetės amžių, nė vienas neužsimena apie komp. Petrauską, kuris ir operetes rašė, ir jas mokino, ir chorui vadovavo ir pats dainuodavo tenoro rolėse. Petrausko vadovybėje buvo pastatyta, kiek atsimenu, "Kaminkretis ir Malunininkas", "Užburtas Kunigaikštis", "Veinias Bradėjas" ir kitos jo operetės, taip pat keli koncertai surengti.

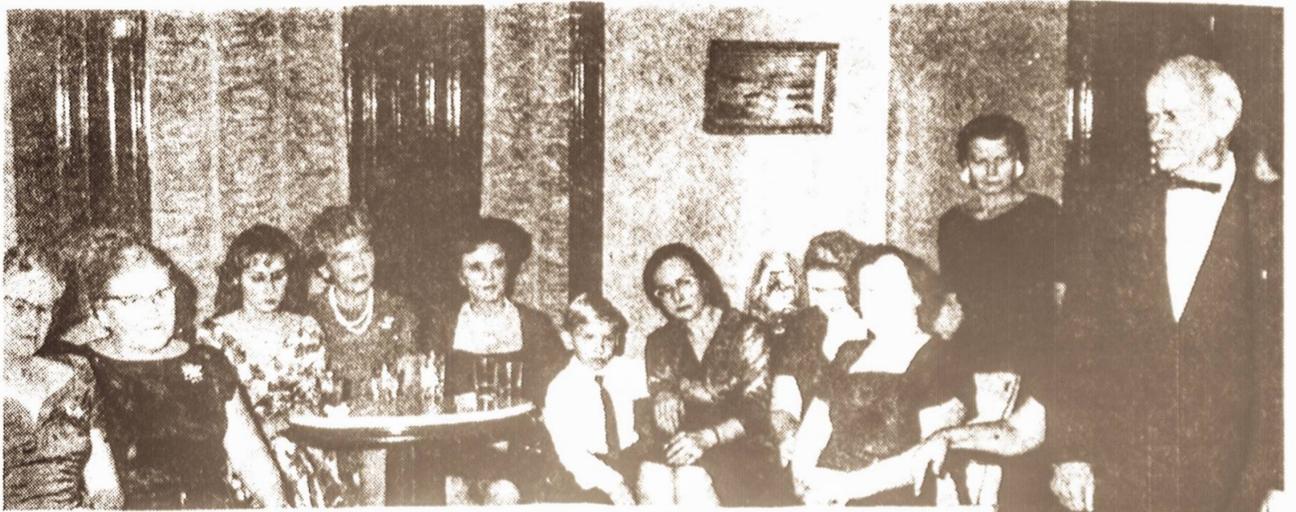
Komp. Petrauskas apsigyveno Brooklyne 1913 metais. Prieš 1914 metus, Brooklyne gyvavo Scenos Mylėtojų Choras; anksčiau jo, Harmonijos Choras; dar anksčiau keliais pradžios šimtmečio metais, Simano Daukanto Dramatiška Draugija.

Prieš mano atvykimą į Brooklyną tose scenos ir dainos grupėse, kaip iš eilės suminėta, darbavosi kai kurie dar gyvi esą anų laikų asmenys, prisidėję sąlygoms reikalaujant, prie jų perorganizavimo, pavadinimų pakeitimo. Bet jiems jau datos sustmaišė. Gal ir mano minimos datos nevisai tikslios, bet kalbėsiu toliau.

Velionis X. Strumskis, sakoma, vadovavęs Harmonijai 1911 m., Scenos Mylėtojų Chorui 1911 - 1914 m.

Mikas Petrauskas, kaip sakiau, man atvykus į Brooklyną jau vadovavo Operetės Chorui (talkininkaujant X. Strumskiui, A. Kvedarui, P. Bukšnaičiui). Tai gi, ar nešėitų taip, kad komp. Petrauskas atvykęs, į Brooklyną 1913 metais, pradėjo tartis su Scenos Mylėtojų vadais pakeisti to choro pavadinimą į Operetės Chorą, ir kad tas naujai pavadintas choras 1914 metų pradžioje pradėjęs veikti tuo vardu, ėmėsi statyti Miko Petrausko operetes?

Mikui Petrauskui iš Brooklyno išleistuvės buvo surengtos 1917 m. spalio 20 d. Nuo 1916 - 17 metų Operetės vedėju pasiilko vėl X. Strumskis, darbavęsis eilę metų.

VIRSUJĖ: Dalis Vienybės pobūvio viešnių bei svečių klausosi pianisto Antano Smetonos. Iš kairės - A. Siniušienė, A. Povilauskienė, Andriūšytė, M. Varnienė, dr. H. Montvilienė, dr. M. Zukauskienė su Antanuku, O. Mičiulienė, A. Kupčinskienė, Rokas Povilauskas.

KAIRĖJĖ: Pianistas Antanas Smetona prie fortepiono. Ant sienos - dailininko Alfonso Dargio kūrinys. Pažymėtina, kad pianistas Antanas Smetona, New Yorko centre, 306 - 10 West 51 Street (telefonas JU 2-0572), atidarė savo studiją ir turi eilę mokinių. Pianistas A. Smetona, be to, intensyviai ruošiasi koncertinei karjerai. Tysliavos, Jr. nuotr.

Ir Miko Petrausko ir X. Strumskio ir kelių kitų tuometinių brooklyniečių jau nėra gyvųjų tarpe. Bet dar yra keliolika veikėjų dalyvavusių tuose choruose paeiliui, kurie Brooklyne gyvena nuo 1905 metų. Jie galėtų išsiaiškinti datas ir sutarti ką tikrumoje minėti: visą tą jų pergyventų dainos meno grupių virtinę, ar Operetės choro, kaip paskiro vieneto. Taip klausimas lengvai išsispres.

F. Morkus, D. Alytaitė ir R. Kezys diskutuoja Operetės choro įsteigimo datos klausimą Vienybės namuose įvykusiame pobūvyje praeitą sekmadienį. J. Tysliavos, Jr. nuotrauka

VIENYBĖ, 1959 m. lapkričio 6 d.

PRIMENAME, KAD 1954 M. LAPKRICIO 9 D. MIRE

Ksaveras Strumskis

Penki metai praslinko nuo tos liūdesio ir skausmo dienos... Tu palikai mus ir išvykai ten, iš kur niekas negrįžta... Penki metai, kai užgėso Tavo gyvenimo žiburys. Tavęs nebėra mūsų tarpe, bet Tavo dvasia tebešviečia tuos kelius, kuriais mes, likusieji, tęsiame savo žemės kelionę. Tavo atminimas amžinai bus gyvas mūsų širdyse.

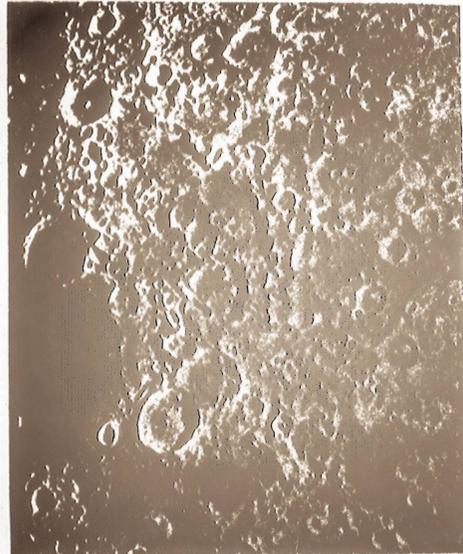
ALDONA STRUMSKYTĖ-NORKUVIENĖ
MARIJONA ŠTRUMSKIENĖ-JOKŪBAITIENĖ
ELZBIETA SIDABRIENĖ

Kalbant apie TARPLANETINES KELIONES...

HENRIKAS JONAITIS

Svajonės apie tarplanetines keliones dar niekad nebuvo taip arti tikrovės, kaip dabar, raketomis išmesti į erdvę satelitai skrieja aplink Žemę, Mėnulį ir, gal būt, net aplink Saulę. Nėra abejonės kad dabartiniai Sovietų Sąjungos ir Amerikos mokslininkų bandymai netrukus bus apvairnuoti dar didesniais laimėjimais šiose bendrose žmonijos pastangose įsitvirtinti Saulės sistemoje. Lietuvos mokslininkas Henrikas Jonaitis, kurio studijų "Tarplanetinės kelionės" ištraukos čia pateikiamos, taip pat yra įsitikinęs, kad kelionės į Mėnulį, planetas ir, gal būt, net į žvaigždes "yra galimos ir kad jos bus vykdomos netolimoje ateityje."

- VIENYBĖS RED.

Mėnulio paviršiaus nuotrauka

Noras skristi į kitus dangaus kūnus atsirado labai seniai, jau pirmųjų žmogus, stebėdamas Saulę, Mėnulį ir žvaigždes, norėjo pasiekti tuos dangaus kūnus. Vėliau kelionės jėromis, dangaus stebėjimas parodė žmonėms, kad Žemė yra apvali, prieš pusrutulio tūkstantio metų Pitagoras teigė, kad Žemė ne tik apvali, bet ir į nieką nesiremia.

Prieš keturis šimtus trisdešimt metų iki mūsų eros graiki filosofas Demokritas spejo, kad Mėnulio paviršiaus formos atžvilgiu turi būti panašūs į Žemę. Tame pačiame amžiuje kitas graiki filosofas Mitrodoras sakė, kad gyvenamą pasaulį turi būti daug. "Teigti, kad tik Žemė yra gyvybės nesėja, — irodinėjo jis, — tokią pat nesamone, kaip ir teigti, kad didžiuliam užstatame lauke gali išaugti tik viena vienintelė kviečio varpa". Šitokie teiginiai dar labiau

žadino žmonių norą pasiekti kitus dangaus kūnus. I pradžių noras skristi į kitus dangaus kūnus atspindėjo liaudies kūryboje, o vėliau ir atskirų žmonių kūrinuose. Vienoje senoje kinų legendoje pasakojama, kad kinai į Žemę atvykę iš Mėnulio. Kitoje legendoje pasakojama, kad mongolai pasiekę tolimas erdves ir kūrė ten Grūzulo Ratus.

KUR KELIAUSIME (SAULĖS SISTEMA)
Rengiantis keliauti, pirmiausia reikia turėti kelionės tikslą. Čia kalbama apie tarplanetines keliones. Reikia, kelionės tikslas yra planetos. Jau seniai žinoma, kad Saulė yra viena iš žvaigždžių. Saulė — masyvus įkaitintas kūnas, apie kurį skrieja daug mažesnių žaliųjų kūnų. Tai planetos. Arčiausia Saulės yra planeta Merkurijus. Toliau eina

Venera, Žemė, Marsas, Jupiteris, Saturnas, Uranas, Neptūnas ir Plutonas. Vadinasi, mūsų Žemė yra viena iš planetų. Planetos yra Saulės palydovai. Tačiau planetos taip pat turi savo palydovus, kurie, panašiai kaip planetos aplink Saulę, skrieja aplink atskiras planetas. Žemė turi 1 palydovą, Marsas — 2, Jupiteris — 12, Saturnas — 9, Uranas — 5, Neptūnas — 2.

Merkurijus — "pati vikriausia planeta," kaip sako kai kurie astronomai. Merkurijus apsisuka aplink Saulę per 88 dienas. Per tiek pat laiko jis apsisuka ir apie savo ašį. Dėl to jis visada atsukęs į Saulę vienu šonu. Merkurijus yra 57,9 milijono kilometrų atstumu nuo Saulės. Stebėti Merkurijaus paviršių labai sunku, nes jis visada skęsta adinanciuose Saulės spinduliuose. Nepasitaiko, vis dėlto pasisekė išskirti, kad jo

paviršius labai kalnuotas. Atmosferos Merkurijus neturi, nes jis palyginti mažas ir lengvas (Merkurijaus masė sudaro 0,044 Žemės masės). Jame trauka maža ir jis netengia prie savęs išlaikyti dujų.

Saulės apvirstame Merkurijaus pusrutulyje temperatūra siekia 413 C. Todėl gyvybė Merkurijuje yra negalima, ypač dėl to, kad nėra atmosferos. Venera yra 108 milijonų kilometrų atstumu nuo Saulės. Todėl ji netuomet nenukrypsta toli nuo Saulės ir matoma arba vakaruose, arba rytuose: kaip Aušrinė ir Vakarinė žvaigždė. Veneroje yra atmosfera. Atmosferos slėgimas Veneroje 2 — 3 kartus didesnis už Žemės atmosferos slėgimą. Atmosfera Veneroje išsilaiško todėl, kad jos masė yra artima Žemės masė (0,826 Žemės masės), Veneros atmosferoje

matyti debesys arba migla, tirštai dengiantieji jos paviršius. Jie gerai atmuša Saulės šviesą ir dėl to Venera taip aiškiai lyticia danguje. Tačiau šie debesys visiškai slepia nuo mūsų jos paviršių. Veneros atmosfera dar mažai ištirta, nes ne visi atmosferos sluoksniai yra prietamiai sudėtingesniais tyrimais. Tiksliai žinoma tik, kad Veneros atmosferoje esama labai daug anglies dvideginių. Spektroskopiniai matavimai rodo, kad Veneros atmosferoje nėra deguonies ir vandens garų. Ar yra Veneroje gyvybė? Šiuo klausimu dar nėra vieningos nuomonės ir jis nėra dar galutinai išspręstas.

Dėl to, kad Venera artčiau Saulės negu Žemė, temperatūra joje turi būti aukštesnė negu pas mus. Veneros apsuikimo apie savo ašį laikotarpis tiksliai

nėra žinomas. Temperatūra Veneroje yra aukštesnė negu Žemėje.

Merkurijus ir Venera yra artčiau Saulės negu Žemė, o kitos planetos yra žymiai toliau. Arčiausia Žemės esanti planeta — Marsas.

Marsas vidutiniškai 1,524 karto toliau nuo Saulės negu Žemė. Jo skersmuo sudaro 0,54 Žemės skersmens. Marsas yra daug kuo panašus į Žemę. Jis panašus pirmiausia tuo, kad jame, kaip ir Žemėje, keičiasi metų laikai. Tiesa, Marso metais beveik dvigubai ilgesni už mūsų metus, bet užtat para tik 37 min. ir 23 sek. ilgesnė už Žemės parą.

Marsas panašus į Žemę dar ir dėl to, kad jo poliuose aiškiai matomos baltos dėmės, primenančios Žemės "poliarines kepurės".

Astronomai nustatė, kad Marso "poliarines kepurės" sudaro šiek.

buvo pavadinti "žemynais" ir daug tamsių dėmių. Anksčiau buvo manoma, kad tamsiosios Marso dėmės yra jūros. Tačiau dabar nustatyta, kad didesni vandens baseinai Marse negali būti, nes vandens jame esama labai nedaug.

Rūko ir debesų Marse sudarymas patvirtina vandens garų ir, apskritai, atmosferos buvimą, nors neabejotina, kad Marso atmosfera žymiai rečiau negu Žemės.

Cheminės Marso atmosferos sudėties tyrimai parodė, kad vandens garų Marso atmosferoje yra mažiau negu 1% kiekio garų, esančių Žemės atmosferoje. Deguonies Marse yra tikstantį kartą mažiau negu Žemės atmosferoje.

Marso temperatūros matavimai labai įdomūs. Šaltis žiema, net dienos metu, siekia 50 C, o kartais net iki 80 C. Ekvatoriinėje zonoje temperatūra vidutiniškai pakyla iki 25 C. Tačiau naktį ji nukrinta iki

50 C šaltio. Vidutinė Marso temperatūra yra apie 8 C. Kaip matome, temperatūrinės sąlygos Marse žymiai žiauresnės negu Žemėje. Tokios sąlygos gyvybei atsirasti nėra palankios, tačiau išlaikyti tokiose sąlygose ji galėtų.

Reikia pasakyti keletą žodžių ir apie vadinamuosius Marso kanalus. 1877 m. astronomai pastebėjo Marse labai plonas tiesias linijas, kertančias šviesias planetos sritis ir jungiančias tamsias dėmes. Tos linijos buvo pavadintos kanalais. Buvo manoma, kad jie jungia jūras. Tai leido spėti, kad Marse gyvena protingos būtybės, kurios iškasusius kanalus drėkintiui ar susiėkimui tikslams. Tačiau vėliau paaiškėjo, kad šie kanalai nėra jau tokie taisyklinti, kaip anksčiau atrodė, ir sudaryti iš daugelio tamsių dėmių. Tu kanaliu klausimas dar galutinai neišspręstas. Tačiau niekas iš mokslininkų neklauso apie

protingų būtybių buvimą Marse. Klausimas, ar Marse yra gyvybė, šiandien dar taip pat neišaiškintas. Mokslininkai, ilgai tyrinėję Marso paviršių, prieš išvadą, kad Marse gali būti primityvi augmenija. Tačiau kiti mano, kad Marse jau gyvu organizmų nėra.

Ir taip klausimas apie Marso gyvybę kol kas lieka atviras.

Tolimesnės planetos — Jupiteris, Saturnas, Uranas ir Neptūnas sudaro šeima vadinamųjų didžiųjų planetų. Mažiausios iš jų — Urano skersmuo yra 4 kartus didesnis už Žemės skersmenį. Visos šios planetos turi tirtas atmosferas. Nustatyta, kad Jupiterio atmosfera turi didelį kiekį amoniako ir metano dujų.

Šios visos planetos yra jau gana toli nuo Saulės ir dėl to jose temperatūra yra žema ir gyvybei sąlygos net nėra. Debesys šiose planetose yra judrus, ir tai rodo, kad planetų pavir-

VIRŠUJE: Praeitą sekmadienį Vienybės namuose įvykusio vienybėlių pobūvio svečių bei viešnių dalis. Iš kairės į dešinę: (sėdi) A. Snušienė, U. Bacevičienė, R. Povilauskas, K. Puodžiūsis, E. Andriūšienė, M. Miškėnė, I. Dilienė, V. Tysliavienė. Antroje eilėje: (sėdi) A. Andriūšytė, M. Jokubaitienė, T. Puodžiūviene, inž. J. Baltus, J. Baltuvienė, E. Morkuvienė, O. Gedgaudienė, O. Mičiulienė, M. Diržienė, Stov: J. Tysliava, J. Andriūšis, P. Gaubys, A. Grigaliūnas, Frances Pepel, J. Jokubaitis, W. Snušas, Helen Rich, A. Karvelienė, inž. Vl. Dilis, A. Povilauskienė, Rūtenienė, A. Ragelis, pianistas A. Smetona, J. Rūtenis, J. Diržis, J. Tysliavos, Jr. nuotrauka

šių temperatūra yra aukštesnė negu debesų. Tačiau, be abejo, ji yra vis tiek labai žema. (Bus daugiau)

ISTORINE APYSAKA

P. TĀRASENKA

IKURTUVĖS

— Mano dukra dar jaunutė, kokie gi gali būti piršliai?

— Na, kad ir aš.
— Tu, valdove! — nustebo Vedrys. — Ką gi žadi piršti?

— Savo sūnų, Skomantų pilies vadą Alpą! Vedrys, kiek lukterėjęs, nedrąsiai tarė:
— Tai, atrodo, dar ir kraitis neparengtas!...
— Meluojai, — įsiterpė į tą pokalbį Uslaja. — Jau penkeri metai, kai pilnos skrynios kraičio prikrautos. Nežinau, ką su juo ir daryti... Ir pelija, ir šunta, ir kandys ēda...
— Tai... tai... reikės naują rengti! — pasiūlė Vedrys.

— Tu, Vedry, toms vedyboms neprieštarauk, nes bus blogai, — rimtai kalbėjo Uslaja. — Žinai, kad Skaistutei dar vaikystėje nulemta čia už vyro ištekėti.
— O kas jai nulemė? Kada? — susidomėjo Vedrys ir Kęstutis.
— Gegutė! Kai Skaistutė dar maža čia apie savo vyrą būrė.
— Na, kas lemia, to neišvengsi! — atsidusęs sutiko Vedrys.
— O ypač jei nulemia gegutė! — šypsodamas patapšnojo jam per petį Kęstutis.

Zaisdamas ratelį, Alpas nē nepastebėjo, kur pradingo Skaistė. Nematydamas jos nei prie tėvo, nei kitur kieme, jis pradėjo nerimauti. Kažkokio vidinio balso šaukiamas Alpas išėjo į aukštą Veiviržės kran-

tą, norėjo ten vienas kiek nusiraminti. Užkopęs į kalną, netikėtai pamatė stovinčią į medį atsirėmusią liūdną Skaistę.

— Skaistute! — priėjęs artčiau, švelniai pašaukė.
— Ir tu, Alpai, čia atėjai? — susijaudinusi pratarė Skaistė. — Kaip čia gražu! Atrodo, kad apie tą vietą man pasakojė mamytė Uslaja. Ji sakė, kad čia man gegutė vyrą išpranašavo, kai dar maža buvau.
— Kokį vyrą? Iš kur? — neramiai paklausė Alpas.

— Mamytė Uslaja sako, kad iš čia, iš Skomantų, bet tu tuomet atsisakei mane vesti.
Sumišo Alpas... Kiek atsipeikėjęs jis nedrąsiai tarė:
— Tuomet buvau vaikas, kvailas dar. O dabar... o dabar myliu tave, Skaistute! Ar sutiksi tekėti už mane?

Nuleido galvą Skaistė, bet po minutės, nesutvardžiusi savo jausmų, ji ištiesė jam rankas.
— Skaistute miela! — Brangusis Alpai! — iš karto abu ištarė. Susipynė rankos, lūpos ieškojo lūpų...

Alpas ir Skaistė, sugrįžę laimingi ir linksmi prie svečių, vėl į ratelį įsijungė. Nusisypsojo, pamatę laime švytinčius jų veidus, Kęstutis. „Atrodo, neteks jaunajai girti jaunikį, įtikinėti, kad už jo tekėtų, tekės ir be mano pagyrų!“ — pamąstė.

Nuilsę šokdami ir žaisdami, svečiai vėl susėdo prie stalų. Vėl kilo užesys, linksmos kalbos ir dainos.

Pakilo iš savo vietos Kęstutis ir tarė:
— Ilgai mes keliauvome po Žemaitiją. Jojome per kalnus ir slėnius, per laukus ir miškus, per upes nerite pernerdavom, per pelkes balas skriste perskridavom, į visus kiemus užsukdavom. Ne be reikalo trankėmės, visur mėlynosios balandėlės ieškojom. Niekur jos, net savo liudelyje, neradome, bet aptiko-

me ją svetimam kiemely, nuo audrų, nuo pikty vana-gų po raibo sakalėlio sparnu besiglaudžiančia. Ką dabar mums daryti, ar svetimam kieme ją palikti, ar į savo liudelį skraidinti?

Klausėi nutilę puotautojai Kęstučio oracijos ir nežinojo, ką čia jam atsakyti. Visi laukė, ar nepaaiškės, ką ir kam jis čia sumanė piršliauti.

Kiek lukterėjęs Kęstutis vėl prabilo:
— Ką mums daryti, prašau pasakyk, bajorie Vedry! Pakilo iš savo vietos senas Vedrys, plačią barzdą ranka paglostė, žemai visiems nusilenkė ir tarė:
— Brangūs kaimynai! Nors ir gaila mėlynosios balandėlės, bet žinau, kad neapsiginsiu nuo piršlio melagio, todėl jus, gerbiami seniai ir mielas jaunimėli, visus į dukters Skaistutės vestuves su Skomantų Alpu į Vedrius kviečiu!

Kilo triukšmas, valiavimai... Kitą dieną visi Skomantai pajudėjo į Vedrius. Vytautas ir Alpas ilgą kelią drauge jojo ir kalbėjosi.
— Pavydžiū aš tau laimės, Alpai: vedi mylimą merginą! — tarė Vytautas.

— Tą laimę ir pats gali turėti, tik pamilk.
— Ne, tos laimės man gal neteks sulaukti!
— Kodėl?
— Valdovai dažnai ne iš meilės, o dėl valstybės reikalų veda.
— Tai ir tau tokios vedybos numatomos?
— Taip!
— Kas gi jas numatė? Ar tėvelis?
— Tėvas apie tai man nekalbėjo, bet žinau, kad bajorai jau seniai ji kalbina piršti man kokią nors kunigaikštystę. Visą laiką jie kalba, kad per ilgą karą su vokiečių riterių ordiniais esame labai išvargę, kad vieni negalėsime išsilaukiyti, kad reikia turėti stiprų sąjungininką.

— O pats ką manai daryti?
— Padarysiu taip, kaip tėvelis padarė. Senelis Gediminas labai norėjo ir tėvelį su kokia svetimo krašto kunigaikštyste apvedinti, bet jis nieko neklausė, vedė paprastą bajoraitę, o be to, dar ir vaidilutę... Pasakojama, kad daug apie tas jų vedybas žmonės kalbėjo, o krivaitis net dievų kerštu jiems grasino. Bet jiedu nei kalbų, nei krivaičio garsinimų nepabūgo, ir šiandien dar laimingi gyvena.

— Tai gal jau esi pamilęs merginą? Kas ji?
— Pabaraičių bajoraitė Sudimanto žmonos sesuo.
— Ją ir vesi?
— Ją! — ryžtingai atsakė Vytautas. — O dėl kryžiuočių, tai duotos prie Kauno priesaikos per visą gyvenimą nepamiršiu! Ateis laikas, susidorosime ir su jais!

— Susidorosime! — pritarė Vytautui ir Alpas. Neturėjo laiko Kęstutis su Vytautu ilgai Vedriuose Alpo ir Skaistės vestuvėse viešėti. Jos, nors ir trumpos, bet vykdomos buvo pagal visus senovės lietuvių papročius. Vien tik piršlio Kęstučio neteko „karti“, nes niekas nesugavo jo bemeluojant.

Triukšmingos buvo vestuvės. Užteko laiko ir jauniui pasilinksinti, ir seniems pilių bei karo vadams drauge su Kęstučiu pasitarti Žemaitijos gynimo klausimais.

Vestuvės pasibaigus, Kęstutis ir Vytautas su kariuona ir Trakus išėjo. Išvyko į Skomantus su ilga virtine kraičio vežimų jaunavedžiai.

Su dainomis ir gėlėmis, su duona ir druska sutiko Skomantuose jaunavedžius pilėnai. Ypač džiaugėsi jaunavedžių laime senelis Budrys, kuris per tas vedybas laimėjo atidžiausią klausytoją. Ištas dienas Skaistė būtų klausiusi seno patyrusio kario nuotykių ir pergyvenimų.

Kartą bepasakodamas Budrys staiga nutilo, giliai atsiduso ir silpstančiu balsu tarė:

— Jaučiu, kad šio pasakojimo jau nebaigsiu. Mylekite tėvyne, vaikeliai, ginkite ją, kaip jūsų tėvai ir protėviai kad gynė.

Nutilo senelis, nusiviro ant krūtinės jo žila galva. Budrys — Zaltinis baigė savo ilgą tarnavimą tėvynei.

Skaudi buvo visiems Skomantams Budrio mirtis. Visi jo, o ypač Alpas su Skaiste, gailėjo. Su didžiausia pagarba čia pat, prie pilies raguvoje, jo lavoną pilėnai sudegino. Deginimo liekanos buvo surinktos į puodą urną ir užkastos į žemę. Toj vietoj skomantiečiai supylė aukštą pilkapį iš žemės ir akmenų, pavadinę jį milžinkapiu.

Labai pyko kryžiuočiai, kai sužinojo, kad jų žygio kelyje į Žemaitiją seniai sugriautos Skomantų pilies vietoje nauja, dar stipresnė pilis pastatyta. Ne kartą iš Klaipėdos, Rusnės, Ragainės žygiuodami jie mėgino pulti Skomantų pilį. Daug kartų prie jos sienų vire aršios kovos. Daug sunkių dienų teko pergyventi narsiems Skomantų gynėjams, padėti daug aukų.

Šiandien nebera garsiosios Skomantų pilies! Seniai sunyko ir kitos Žemaitijos pilys ir pilaitės, bet gyvi dar jų palikuonys. Sventai jie per šimtmečius saugo savo tėvų ir protėvių palikimą — laisvės troškimą, meilę tėvynei ir veržimąsi į šviesesnį, laimingesnį rytą.

(Pabaiga)

Kada Mussolini prisimine Lietuva...

Romos laikraštis Il Tempo paskelbė tuose atsiminimuose apie fašizmo žlugimą Italijoje, italų publicistas M. Caudana pateikia įdomią žinią, kad paskutinis straipsnis, kurį Mussolini parašė savo gyvenime, buvo paskirtas Baltijos valstybėms. Straipsnis buvo parašytas 1945 m. balandžio 25 dieną, trumpai prieš Mussolini pasitraukimą iš Milano į Como ežero apylinkes, kur jis buvo nužudytas balandžio 28 d. M. Caudana apie tai duoda šitokią ištrauką iš savo dienoraščio:

— 1945 m. bal. 25 d. Net šią tragiškiausią savo gyvenimo dieną Mussolini neužmiršta, kad jis visu pirmausias yra žurnalistas. Dar prieš kylant blankiai lietingos dienos aušrai, kurioje niūksio Milanas, Mussolini rašo paskutinį nepaprastą straipsnį apie tarptautinę konferenciją, kuri tą dieną turi prasidėti San Francisco. Toje konferencijoje už kelių

valandų Jungtinių Valstybių Prezidentas Harry S. Truman pareiškė 46 tautų atstovams: Jūs turit būti geresnio pasaulio architektais. Mussolini straipsnis — B anksto surašyta nelauktos kalbos kronika — skamba taip:

"Atlikus užengiamuosius posėdžio formalumus ir po Keturių Didžiųjų kalbų, pakilo Honduro atstovas, prašydamas balso. Štai beveik stenografinis jo kalbos tekstas: 'Nenustebkit, ponai delegatai, kad po puikių kalbų, kurias čia pasakė keturių didžiųjų valstybių atstovai, drįsta į jus kreiptis mažos Centro Amerikos valstybės delegatas. Bet jisai daro tai, klausydamas teisingumo balso, kuris turi vadovauti mūsų mintims ir veiksams. Šiame kilniame ir dideliame susirinkime, kokio nėra buvę net geriausiais Tautų Sąjungos laikais, trūksta kai kurių valstybių. Aš nekalbu apie tas valstybes, kurios yra nugalėtos ir kurios — kaip Italija — neturėjo pilno demokratijų pripažinimo; nekalbu taip pat apie neutralias valstybes, kurios bijodamos būti paskutiniu momentu nudobtos, buvo linkusios būti iš šios organizacijos išskirtos. Tačiau, ponai, be tų nedalyvaujančiųjų, aš turiu mintyje mirusius, mirusias valstybes. Ar jūsų tarpe, ponai, yra kas nors, kas galėtų duoti man žinių apie Estijos, Latvijos ir Lietuvos likimą?'

Čia Honduro delegatas primena tu trijų valstybių tautinius bei istorinius bruožus ir tęsia — 'Leiskite man, ponai, šiame susirinkime, tolimame nuo ginklų žvangėjimo ir paskirto visuotinai taikai nustatyti, leiskite man paklausti, kas atsitiko su tomis trimis Baltijos Respublikomis. Niekas apie jas čia ne užsiminė. Kariuomenės yra žygiavusios pirma iš Vakarų į Rytus, paskui iš Rytų į Vakarus ir po to mirties tyla apsupo tą žaizdą, tas tris tautas. Ar bus išulu iš mano pusės, jei pavartodamas karšką terminologiją, jus paklausi; tos trys valstybės turi būti laikomos "dingusios be žinios"

POETAS JUOZAS MIKUCKIS, solistė Vincė Jonuškaitė, inž. Jonas Baltus ir aktorius Vitalis Žukauskas laike pobūvio Vienybėje perefetą sekmadienį. Netrukus Vienybės namuose įvyks poetui Mikuckiui pagerbti pokylis, kurio pelnas teks Lietuvų Rašytojų Draugijos metinės literatūros premijos fondui.

SALTOJO KARO TĘSINYS...

(Atkelta iš 4 psl.)

ralizavimas, nes joms komunistinio elito draugingi tarpusaviniai santykiai su laisvojo pasaulio elitu rodytu, kad tirmai yra priimami į teisėtų vyriausybų šeimą. Kultūrinių mainų varžybose Vakarai galėtų turėti laimėjimo šansą tik tuo atveju jei šios varžybos eitų abiejose pusėse višiškos laisvės sąlygomis... Už bet kuriuos kultūrinių pasirodymų trumpalaikčius pasisekimus (Rytų-Vakarų) visuotinei kovai yra daug svarbiau išlaikyti tautų morale abiejose geležinės uždangos pusėse, — baigia pranešimas.

Kadangi ir mūsų tam tikra prasme kultūrinių mainų klausimas yra, palyginti, aktualus, šis pranešimas ar bent jo platesnė santrumpa praverstų sulietuvinama.

ar "žuvusios"? Ar gal jos yra "išlaisvintos" ar "prarytos"? Ar jų likimas yra smurto teisės išspręstas, ar toms trimis tautoms, kurios kadaise buvo laisvos, dar šviečia kokia blanki vilties šviesa? Nes jeigu galingesniųjų teisė vis dar būtų lemiamą tautų likimui, tai leiskite man pasakyti, kad tokiu atveju nevertėjo mums suvažiuoti į šį San Francisco miestą, kuris be reikalo pavadintas šv. Pranciškaus, Azyžiaus vargšelio vardu.

Honduro Respublikos atstovo kalba buvo išklasyta visiškoje tyloje. Molotovas sedėjo prezidiume nekreipdamas jokio dėmesio, dargi išsiblaškęs, lyg šis klausimas liestų bet ką kitą, tik ne Sovietų Sąjungą.

Šitaip paskutiniame savo straipsnyje Mussolini paminėjo Baltijos valstybes, įdėdamas savo išgalvotą kalbą į Honduro delegato lūpas.

Atėjo laikas eiti į pensiją

Ateina laikas pasakyti sau pačiam, kad jau gana geras biznesis ir vedamas be sunkumų, bet kai žmogui priartėja tam tikras amžius, reikia atsivertinti nors ir su geriausiais dalykais.

PARDUODU TABOR FARM VASARVIETĘ

Tabor Farm, Sodus, Mich., vasarvietė yra 100 mylių nuo Chicago, Ill., ir 10 mylių nuo Benton Harbor, Mich.

Pagrindiniam įmokėjimui reikia inešti \$125,000.00. Likusiai sumai labai lengvos išmokėjimo sąlygos.

Susidomėjusiems prisiusių reikalingas informacijas ir literatūrą.

JUOZAS BACHUNAS, Sav.
SODUS, MICHIGAN

Geras dalykas ateina

Padidintas dividendas

3 1/2% per metus

Pradedant 1959 M. SPALIO 1 D. ir tęsiant patenkinamą uždarbį.

SKAIČIUOJAMAS METŲ KETVIRČIAIS

Dividendai išmokami 4 kartus per metus
Pradėkite taupyti DABAR

THE *Kings County*
SAVINGS BANK

Incorporated 1880

2 PATOGIOS ĮSTAIGOS:

125 Broadway prie Bedford Avenue
539 Eastern Parkway prie Nostrand Ave.
Member Federal Insurance Corporation

RAY'S LIQUOR STORE

JUOZAS IR IZABELE MISIUNAI

(vairiausios rūšies amerikoniški ir importuoti gėrimai. Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas.

103-55 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y.
Telefonas: Virginia 3-3544

REPUBLIC Wine & Liquor Store

MARIJONA IR JURGIS JOKUBAICIAI

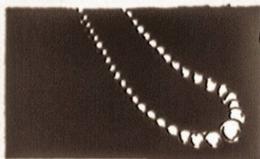

322 UNION AVENUE
BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EVergreen 7-2089

TWICE

Treasured!

GENUINE
Amber
GEM OF THE AGES

GINTARAS
LIETUVOS AUKSAS

(vairiausios gintarinės dovanos vyrams ir moterims prieinamiausiomis kainomis.

Užsakoma per paštą.
AMBER GUILD LTD.

80-19 31st Avenue

Jackson Heights, N. Y.
Tel. HA 9-5855

Pasiekiamo: auto iki 31 Ave. Northern Blvd. IND subway iki Roosevelt Av. IRT iki 74 St. Port Bus iki 31 Avenue.

AR NEPERMOKATE uz savo automobilio apdrauda?

VIRŠ 21,000,000 AUTOMOBILIŲ SAVININKŲ MOKA DAUGIAU, NEGU REIKALINGA.

Jei tik Jūsų vairavimo rekordas yra geras, Jūs esate kvalifikuotas:

DIDELIAM APDRAUDOS SUTAUPYMUI, GERESNEI SAVO APSAUGAI IR GREITESNIAI PATARNAVIMUI, REIKALAUJANT NUOSTOLIŲ ATLYGINIMO.

Kreipkitės:

Albert F. Peters

(PETRAUSKAS)

APDRAUDOS SPECIALISTAS

116-53 Queens Blvd., Forest Hills 75, N. Y.

Telefonas: Virginia 3-1477

NAMŲ ADRESAS:

106-53 95th Street, Ozone Park 17, N. Y.

FIRE - AUTO - LIABILITY - BURGLARY - GLASS PLATE

ROBERT F. NARK

APDRAUDOS SPECIALISTAS

26 Court Street
Brooklyn 1, N. Y.
MAin 4-6400

700 Caroline Ave.
N. Valley Stream, N. Y.
Valley Stream 5-0783

LIFE - HEALTH - ACC. HOUSEHOLD - COMPENSATION -

GERIAUSIAS

INSURANCE ir REAL ESTATE

PATARNAVIMAS PAS

JOHN ORMAN AGENCY

110-04 Jamaica Ave.,

Richmond Hill, N. Y.

Telefonas: VIRGINIA 6-1800

V. Maželio nuotrauka

Rašytojai Vienybėje. Lietuvių Rašytojų Draugijos valdyba, savo posėdyje, įvykusiame perėitą penktadienį Vienybės namuose, svarstė Rašytojų Metraščio išleidimo klausimą. Projektui ir redakcinei komisijai sudaryti, įgaliotas rašytojas Pr. Naujokaitis. Be to, buvo aptartas literatūros premijos mecenato reikalas. Nuotraukoje - LRD valdybos nariai: K. Grigaitytė-Graudienė, P. Jurkus, J. Tysliava, S. Zobarskas, A. Landsbergis, L. Žitkevičius, Pr. Naujokaitis.

L. Briedžio nuotrauka

Rašytojai Kalifornijoje. Antanas Gustaitis (dešinėje) pirmą kartą lankosi Los Angeles, kur spalio 3 d. labai sėkmingai skaitė savo kūrinį. Čia jis prieš pat išeinant į sceną tarp kitų rašytojų ir kultūrininkų gyvenančių Kalifornijoje: Bernardas Brazdžionis, Algirdas Gustaitis, Juozas Andrius (Lietuvių Enciklopedijos išleisto Lietuvos žemėlapiu autorius). Toliau matyti Vladas Bakūnas - Vienybės bendradarbis Los Angeles.

MUMS RASO:

V. Čepas, skautų vyriausias šefas, yra Bostono neolithuanų tėvūnas. Apie tai buvo plačiai aprašyta Dirvoje, kur tilpo jo nuotraukos ir t. t. Man kaip tėvui šis dvilypiškas Čepo priklausomumas yra nesuprantamas ir erzinantis. Turiu gilius sentimentus iš Lietuvos laikų neolithuanams, tačiau kai skautai sakosi, jog neturi jokių išpareigojimų bet kuriai politinei grupei, šis jos vado žestas verčia apie tai pagalvoti. Daugelis tėvų ir visuomenininkų pateisina jo buvimą neolithuanu, tačiau aktyviai reikštis tos organizacijos vadovaujamoje postuose netinka. Tai pažeidžia skautų organizacijos orumą bei garbę. Todėl pagrįstai skautų rėmėjai ir tėvai laukia paaiškinimo iš pastarojo apie dvilypinį priklausomumą.

Studentų skautų korporacija, savo laikraštyje MŪSŲ VYTIŠ, apie tai rašė:

"IS DIRVOS laikraščio sužinome, kad lietuvių Korp. Neo-Lithuania Bostono skyriaus junjorų tėvūno pareigas eina dr. V. Čepas. Kaip žinome, Bostone gyvena v. s. dr. V. Čepas šiuo metu yra Lietuvių

Skautų Sąjungos Tarybos Pirmijos pirmininkas. Kyla nemaloni išvada, kad būnant neskautiškos studentų korporacijos skyriaus tėvūnu, v. s. dr. Čepui tenka varžytis dėl narių su LSS padalinio - Akademinio Skautų Sąjūdžiui mūsų nuomone, junjorų tėvūno pareigos neskautiškoje korporacijoje yra visai nesuderinamos su LSS Tarybos Pirmijos pirmininko orumu ir bešališkumu. Tikimės, kad S. Čepas, kaip Korp. Neolithuania interesus atstovaujantis asmuo, nedalyvaus LSS Tarybos Pirmijos sprendimuose, liečiančiuose Akademinį Skautų Sąjūdį."

Tai teisingas pareiškimas iš vienos skautų dalies. Čepas turėtų diskvalifikuoti save iš betkokių skautiško reikalų sprendimų.

Idomu būtų patirti, ką galvoja kiti šios jaunimo organizacijos vadovai. Beje, kas nors turėtų paaiškinti, kodėl neduodami pranešimai iš skautų tarptautinių įvykių Indijoje ir Filipinuose, kur net p. Čepas su vaiku ir visuomenės surinktais pinigais buvo šią vasarą nvykęs. (Tiesa, Dirvoje buvo, bet niekur kitur).

P. D.

Boston, Mass.

J. Tysliavos, Jr. nuotrauka

Jurgis Montvila (kairėje), Vienybės bendradarbis Jonas Rūtenis ir jo žmona atidžiai klausosi aktorius Vitalio Žukausko pasakojimų. Tai buvo perėitą sekmadienį Vienybės namuose įvykusiame pobūvyje.

Joseph Andrusis Insurance

Perkant - parduodant namus, ar išnuomojant butus, įvairiaisiais apdraudos reikalais, federalinių ir valstybinių taksų (Income Tax) užpildyti, pirkimui piniginių perlaidų (Money Orders),

KREIPTIS

HAVEN REALTY

87-09 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN 21, N. Y.

Telefonas: Virginia 7-4477

Kasdien 9 val. ryto iki 9 val. vak.
Sėkmadieniais 1 val. p. p. iki 5 val. vak.

LIETUVIAI ADVOKATAI

S. Bredis, Jr.

37 Sheridan Avenue
BROOKLYN 8, N. Y.
Tel. APplegate 7-7083

C. A. Voket

(Vokietaitis)
41-40 74th Street
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Tel. NEWton 9-6620

Dorion's MFG'S OUTLET STORES, INC.

Mūsų krautuvėje gausite viską kas tik reikalinga artimesiems Tėvynėje pradžiuginti:

vilnonės, silkinės ir kitokios medžiagos žemesnėmis kainomis, negu kitur. Be to, medžiagos namų papuošimui: fiberglass ir kt.
148-09 JAMAICA AVENUE JAMAICA 35, N. Y.
(išlipi Sutphin Blvd. stotyje) Tel. AXtel 7-6082

Vienybės skaitytojai perkantieji medžiagas siuntiniams į Lietuvą gauna 10% nuolaidą.

Three Joe's Service Station, Inc.

Trys Juozai - visi trys lietuviai - rūpestingai, sąžiningai ir pigiau patarnaus jums, jei tik jūsų automobilui reikalingas bet koks - didelis ar mažas - pataisymas.

COMPLETE AUTOMOTIVE REPAIRS

85-42 WOODHAVEN BLVD. WOODHAVEN, N. Y.
(86th Avenue kampas, prie Jamaica Avenue)
Telefonas Virginia 6-9683

Didžiausia paminklų gamybos įmonė Chicagoje

SAINT CASIMIR MONUMENT CO.

HAROLD E. NELSON
Prezidentas

3914 West 111th Street
CHICAGO, ILLINOIS
(Prie Sv. Kazimiero kapų)

TELEFONAS:
BEDarcrest 3-6335
KALBA LIETUVISKAI

JOE & JOHN FRIENDLY SERVICE

JONAS KARPUS
JUOZAS KAZLAS
Savininkai

- SUNOCO -

Tel. APplegate 7-9515
GAS - OIL - TIRES
BATTERIES
A to Z LUBRICATION
588 Jamaica Avenue
BROOKLYN 8, N. Y.
Highland Place kampas

O kur lietuvių sporto enciklopedija?

Toki klausimą Los Angeles, Cal. esu ne kartą išgirdęs iš amerikiečių, kai jiems aiškinamas apie didžiulius lietuvių sporto laimėjimus vadinu vieną po kitos plačiai ar net pasauliniai žinomus sportininkų, sportininkų pavardes.

Taip, kur lietuvių sporto enciklopedija? Lietuviai įvairiose sporto srityse yra pasiekę tiek daug, kad tu lietuvių sportininkų laimėjimų nesuvesti į vieną krūvą, būtų (ar yra) tikras nusikaltimas.

Tauta, priaugusi derama kultūrinį lygį, nesitenkina paprastais spausdintais lapeliais, jai nebeužtenka paprastų periodinių leidinių, ima leisti atskirų sričių dalykinius žurnalus, neisitekdami į juos, o svarbiausia negalėdami reikiamai visa sukokendami, kad tiktu plačiai pasaulinei publikai, pradeda leisti enciklopedijas.

Būtų juokinga, jei kas pradėtų kalbėti, kad lietuvių dar nėra tiek daug laimėję, kad mums reikėtų sporto enciklopedijos. Tokios nesamones nei vienas padorus ir bent kiek apie lietuvių sportininkų laimėjimus nusimanantiš žmogus nesakys.

Tos medžiagos yra tiek daug, ne vien Lietuvoje, bet ir kitose valstybėse tarp lietuvių, kaip JAV, Argentinoje, Urugvajuje, Brazilijoje, Kanadoje, Anglijoje, Vokietijoje, Australijoje ir kitur, kad jų ilgamečiai sportiniai laimėjimai, dėl gausybės laimėjimų, atžymėjimų pradeda net išsibarstyti, užsimiršti. Verkiant juos reikia suvesti vienon vieton, o tai ir yra enciklopedija.

Enciklopedinį darbą užsiimant kyla du pagrindiniai klausimai: 1) kas jį praras, 2) kas jį išleis. Į tai atsakant: nesibijokime savo šešėlio, o pažiūrėkime objektyviai, kiek lietuviškoje periodikoje yra nuolatinių sporto skyrių, kiek yra pasitraukusių ar veteranų lietuvių ar lietuviškos kilmės sportininkų? Jų pakanka dideliam enciklopediniam darbui įveikti. Taigi, visuotinė talka nebūtų sunkumų redakcinį kadra sudaryti. Paruošus planą, pasiskirsčius atskiromis darbo sritimis, suradus enciklopedijai bendradarbių įvairiose valstybėse, surinkus pakankamai me-

ALGIRDAS GUSTAITIS

džiagos — leidėjas nebus sunku surasti. Galima net prileisti, ar leidyklos nesivaržytų dėl Lietuvių Sporto Enciklopedijos išleidimo...

Kas turėtų imtis Lietuvių Sporto Enciklopedijos organizacinio darbo? Be abejonės, visų geriausiai tinka FASKas, apimtas visus lietuvių sportininkus vienetus Amerikoje, leidžiantis gėsa, dvimėnesinį žurnalą SPORTAS, turintis visų geriausių ryšių su lietuvių sportininkais. Lietuviai sportininkai kasmet ar dažniau suruošia įvairias sportines varžybas, turnyrus, kaip nemirtingi ambasadoriai lietuviško džiaugsmo ašaras išspaudžia tolimuose Pietų Amerikos valstybėse. Net ir FASKui opozicija yra lietuviška, tik kai kuriais atvejais turinti kiek skirtingą nuomonę. Bendriems, didiesiems darbams talkina ir toji kritiškoji grupė. Taigi, reikalui esant pajuntama visuotinė talka, vienybė. Jos kaip tik labai reikia enciklopediniam darbui.

Šių metų lapkričio 14 — 15 Rochester, N. Y. šaukiamas lietuvių sporto veikėjų suvažiavimas. Laukiama atvykstant daug sporto veikėjų. Numatyta plati darbotvarkė. Būtų labai svarbu, kad tasai suvažiavimas pritartų FASKO ar pavienių lietuvių sporto veikėjų pasiūlymui leisti Lietuvių Sporto Enciklopediją, kurios gal užtektų viename, ar geriausiai atveju, dviejuose tomuose, gausiai iliustruotos, atžymint lietuvių sportininkus, sporto klubus, sportines įvairias, sportinę spaudą, sporto veikėjų ir kitką. Užtektų tenkintis lietuviška apimtimi.

Lietuvių Sporto Enciklopedija, paruošta ir išleista emigracijoje, būtų puikus už Tėvynės ribų gyvenančių lietuvių sportininkų atsakymas okupantams komunistams, kurie į grąn Lietuviškai sportininkų veikimą visomis priemonėmis stengiasi įvelti raudonosios propagandos. Bet ir okupacijoje lietuvių sportininkai pasirodo nuostabiai gerai, laimėdami europinių, pasaulinių rekordų. Sovietinėje, okupuotoje cenzūroje leidžiamoji spauda neduoda ir neduos teisingų žinių apie lietuvių sportininkų laimėjimus, apie lietuvių sportininkus pasaulyje, nes tai būtų prieš komunistų politiką. Tuo atveju lietuvių "per daug" sužinotų apie plačiame pasaulyje, Nepriklausomoje Lietuvoje atsiųstus sporto laimėjimus, ko bijote bijoti okupantai.

Lietuvių Sporto Enciklopedija būtų gražus pagerbimas buvusiuju, esamų lietuvių sportininkų, puikus skatintojas vis augantį jaunųjų lietuvių kartai, taip pat didelis kultūrinis įnašas į lietuvių literatūrą. Ne be to, ja mielai naudotųsi įvairios užsieniečių bibliotekos (kaip dabar naudojasi Lietuvių Enciklopedija), ir kitatautiškai užklausus "kur lietuvių sporto enciklopedija?" nereikėtų mums rausti.

AUKOS PROF. BIRŽISKAI

Paskutiniai aukotojai prof. M. Biržiskai (rinkliavoje pravestoje LPDA išdėtininko) buvo šie: M. ir V. Šmulskiai 15, Stasys Sula 10, Juana Karienė 5, Jonas Butkus 5, E. Janūnienė 1, M. Bazevičienė 1, NN 1, A. Rukuiža 3 ir Aldona Dirmantaitė-Simaitienė 4 dol. Viso surinkta 390 d. Paskutiniam laiške veteranus profesorius visiems prisidėjusiems prie rinkliavos reiškia gily dėkingumą. Ir ne tiek už dolerius, kurių vienok kiekvienas jam yra brangus, kiek už gerą širdį... Jis rašo: "Pernykštė žiema buvo man sunkoka, nes varžiau dėl brangokų vaistų... Rinkliava baigta. Kalėdoms malonėkite siųsti pačiam prof. M. Biržiskai šiuo adresu: 1120-1122 S. Magnolia Ave., Los Angeles 8, Cal.

Cypress Hill lietuvių demesiu

JAV Lietuvių Bendruomenės visuotinio suvažiavimo metu Detroito spalio mėnuo buvo paskelbtas Bendruomenės lešų telkimo mėnesiu. Tą mėnesį Cypress Hill apylinkė visiem savo nariam išsiuntinėjo paraginimus susimokėti tautinio solidarumo mokestį už 1959 m. Kadangi dalis narių dar nespejo sumokėti, tai mokestis bus renkamas ir toliau, raginant narius telefonu arba atsilankant privačiai. Mokesčius siųsti: J. Jakucionis, 85-34 86 St., Woodhaven 21, N. Y.

Naųjų narių verbavimas pavestas dviesiems valdybos nariams: V. Butkui ir A. Verbylai. Tikimės, kad šiais metais neliks nė vieno lietuvių, aktyviai nepriklausančio Lietuvių Bendruomenėi. VALDYBA

New Yorko Lietuvių Prekybos Rūmų narių susirinkimas įvyks lapkričio 15 d. (sekmadien) trečia valanda p.p. Baltijos Laisvės Namuose, 131 E. 70th St., New York, N. Y.

STATEMENT REQUIRED BY THE ACT OF AUGUST 24, 1912, AS AMENDED BY THE ACTS OF MARCH 3, 1933, AND JULY 2, 1946 (Title 39, United States Code Section 233) SHOWING THE OWNERSHIP, MANAGEMENT AND CIRCULATION OF VIENYBE published weekly at Brooklyn, N. Y. for October 1, 1959.

The names and addresses of publisher, editor, managing editor and business managers are:

Publisher Juozas Tysliava, 192 Highland Blvd. Brooklyn 7, N. Y.
Editor Juozas Tysliava, 192 Highland Blvd. Brooklyn 7, N. Y.
Managing Editor Valerie Tysliava, 192 Highland Blvd., Brooklyn 7, N. Y.
Business manager Valerie Tysliava, 192 Highland Blvd., Brooklyn 7, N. Y.

2. The owner is: (If owned by a corporation, its name and address must be stated and also immediately thereunder the names and addresses of stockholders owning or holding 1 percent or more of total amount of stock. If not owned by a corporation, the names and addresses of the individual owners must be given. If owned by a partnership or other unincorporated firm, its name and address, as well as that of each individual member, must be given.)

Juozas Tysliava, 192 Highland Blvd., Brooklyn 7, N. Y.

3. The known bondholders, mortgagees, and other security holders owning or holding 1 percent or more of total amount of bonds, mortgages, or other securities are: None.

4. Paragraphs 2 and 3 include, in cases where the stockholder or security holder appears upon the books of the company as trustee or in any other fiduciary relation, the name of the person or corporation for whom such trustee is acting; also the statements in the two paragraphs show the affiant's full knowledge and belief as to the circumstances and conditions under which stockholders and security holders who do not appear upon the books of the company as trustees, hold stock and securities in a capacity other than that of a bona fide owner.

5. The average number of copies of each issue of this publication sold or distributed, through the mails or otherwise, to paid subscribers during the 12 months preceding the date shown above was: (This information is required from daily, weekly, semi-weekly, and tri-weekly newspaper only). 7,000

JUOZAS TYSLIAVA
Signature of editor and publisher
Sworn to and subscribed before me this 3rd day of November, 1959
ABRAHAM W. PAUL
Notary Public, State of New York
No. 8296300. Qualified in Kings Co. Commission expires March 30, 1960.

Visame New Yorke nerassite gražesnių ir patogesnių salių kaip

GRAND PARADISE

Ka nerengtumėte — koncertą, vestuves, prakalbas ar šokius — SALESE GALI TILPTI NUO 25 IKI 2000 DALYVIU.

L. MOLIN — REIKALŲ VEDEJAS

320 GRAND STREET BROOKLYN 11, N. Y.
Telefonas: EVERgreen 7-1123

Winter Garden Tavern Inc.

1883 MADISON STREET
BROOKLYN 27, N. Y.
(Ridgewood)
Tel. EVERgreen 2-6440

Salė vestuvėms ir kitokioms pramogoms.
POLAIDOTUVINIAI PIETUS
Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinamomis kainomis.

VYTAUTAS BELECKAS
Savininkas

Arlington RESTAURANT

LIETUVIŠKAS MAISTAS

COCKTAIL LOUNGE, DINING, DANCING, CATERING HALL FOR ALL OCCASIONS

385 ARLINGTON AVENUE at HALE AVENUE
Under BMT Jamaica Line — Norwood Avenue Station
Phone: TAYlor 7-9842 ONA ir JONAS VALAČIAI

Festival Restoranas ir Baras

VACYS STEPONIS, Savininkas

40 EAST 26TH STREET, NEW YORK CITY

Telefonas MU 3-2928

GERI PIETŪS IR VAKARIENĖ — JAUKUS BARAS

Salė vestuvėms, susirinkimams ir kitiems rengimams.
LIETUVIŠKIEMS SUĖJIMAMS NEMOKAMAI
Gali 200 žmonių. Mielai kiekvienas bus sutiktas.

LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBAS

BARAS IR RESTORANAS

Lietuviškos gamybos pietus, vakarienes ir užkandžiai

GERIAUSI GERIMAI PIGIAUSIOMIS KAINOMIS

Sales šokiams, vestuvėms ir kitokioms pramogoms prieinamomis kainomis. Lietuviškų organizacijų susirinkimų patalpos nemokamai.

SPAUDOS KIOSKAS

Visais reikalais kreipiamas į klubo reikalų vedėją KOSTĄ VAITAITI. Tel. EV 4-9672

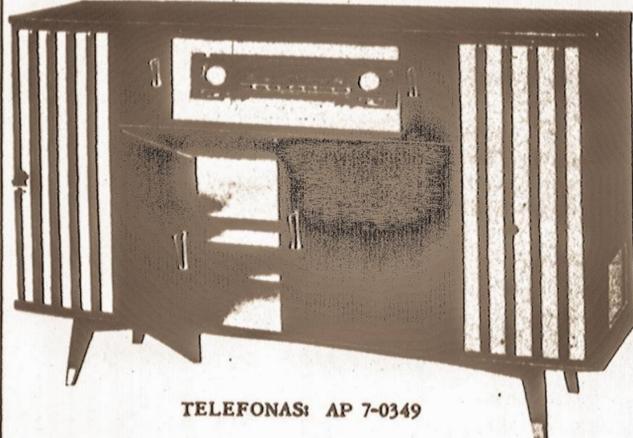
280 UNION AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.

BANGA TELEVISION

VYT. ZELENIS, Savininkas

34-23 FULTON STREET

BROOKLYN 8, N. Y.

TELEFONAS: AP 7-0349

Parduodama: televizija, radijas, stereo Hi-Fi fonografi, dulkių siurbilai, oro vėsintuvai. Didelės nuolaidos Admiral ir Motorola aparatams. 40 nuošimčių nuolaidos "BLAUPUNKT" vokiškams stereo Hi-Fi.

Taisoma televizija, stereo Hi-Fi bei radijas. Darbo valandos kasdien iki 7 v. v. Penktadieniai iki 9 v. v.

Sportas

Pracita sekmadieni mūsų pirmajai futbolo komandai teko pralaimėti prieš pirmąją Graikų amerikiečių komandą 2:1 (pirmas kėlinys 2:0). Žaidžiamieji pavėję, graikai mūsikius galėjo labiau spausti, ir laike 22 minučių mūsikiams iškito pirmą baudinį įvartį. Praslinkus dar kelioms minutėms, mūsikiams susilaukė ir antro įvartio. Mūsikiams Žaidė sekančiu sąstatu: Narušvičius, Vaitkevičius, Mileris, McGee, Murphy, Didžbalis, Butrimas, Budreckis, Klivečka, Hardy, E. Remėza. Atsargoje buvo Kleiza ir Vasylionis.

Rezervinės komandos rungtynės, teisėjui nepasirodžius, neįvyko. Taip pat dėl lietaus šeštadienį neįvyko mūsų berniukų ir jaunių rungtynės prieš New Yorko Vengrų komandas.

Ši sekmadienį, lapkričio 8, New Farmers Oval, LSK komandos (pirmoji ir rezervinė) žaidžia prieš Stamford United of Connecticut. Žais 11 val. 30 min. ir 2 val. 30 min. Tame tarpe mūsų rezervinė ir pirmoji komandos žaidžia su Kalsman SC ir Kolping SC. Įėjimas į visas tris rungtynes vyrams 1 dol. ir moterims 50 c. A. K.

JOHN BALTADUONIS
FRANKFORD AVENUE
Cafe
1700 Frankford Avenue
PHILADELPHIA, PA.

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601 S. SECOND STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: DEWey 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)
1113 MT. VERNON STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: POplar 5-4110

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS GARŠVA

231 BEDFORD AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
KOPLYCIA LAIDOTUVEMS Tel. EVERgreen 8-9770

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)
423 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
KOPLYCIA LAIDOTUVEMS Tel. EVERgreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

MATHEW P. BALLAS ALB. BALTRUNAS-BALTON
Direktorius Reikalų Vedėjas
660 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

ROGERS FUNERAL HOME

P. RADZEVIČIUS, Direktorius
410 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. STagg 2-4409

FORGIONE FUNERAL HOME

ANTHONY FÓRGIONE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
9 STAGG STREET BROOKLYN 6, N. Y.
Vėsinamos Kopyčios Tel. EV 8-8331 ir EV 7-3293

VISI ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA
AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS

STUDENTŲ DEMESIUI

Lapkričio 26 — 28 d. Chicagoje Studentų Sąjunga rengia studijų dienas. Šia proga New Yorkas kartu su Philadelphia organizuoja studentų ekskursiją į Chicago autobusu. Kelionė autobusu iš Philadelphia į Chicago ir atgal vienam asmeniui kainuos 29 dol., gi New Yorko studentams dar kelionė iš N. Y. į Philadelphia apie \$6.00.

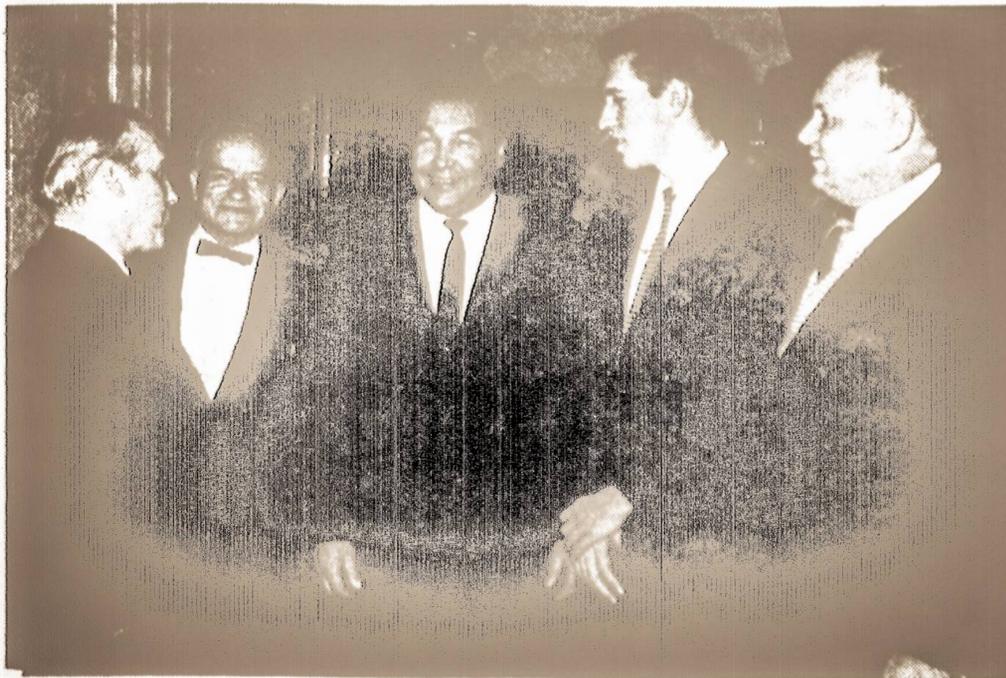
Autobusas iš Phila. išvyksta lapkričio 25, 11 val. vak. ir grįšta sekmadienį, lapkričio 30. Autobuse 39 vietos. Ekskursija įvyks tuo atveju, jei šis skaičius susirinks. Registruotis ir sumokėti pinigus iki lapkričio 8 pas A. Butą (MI-7-6274), G. Peniką (HY-1-5290) Philadelphiaje pas R. Kalvaitį (PI-2-1779), G. Mironą (PI-2-3672) A. B.

"Senovės lietuvių pinigai"

Pirmas šios rūšies lietuvių raštijoje veikalas "Senovės Lietuvių Pinigai" jau atspausdintas ir pirmoje eilėje siuntinėjamas jo prenumeratoriams. Galės jį išgauti ir ribotas skaičius dar neužsisakiusių. Kaina 10 dol. Užsakę 5 egz., gėsta gaus nemokamai, Bargan nesiuntinama. Rašyti autoriui: Jonas K. Karys, 408 Park Ave., Bridgeport 4, Conn.

Norintieji gauti kartu ir to paties autoriaus "Nepriklausomos Lietuvos Pinigai" (kaina 5 dol.), abi knygas gaus už 13 dol.

Nepamirškite atnaujinti prenumeratą!

Aktorius Vitalis Žukauskas, R. Povilauskas, Kostas Vaitaitis, pianistas Antanas Smetona ir Jonas Valaitis Vienybės namuose įvykusiame pobūvyje šnekučiuoja. J. Tyšlavos, Jr. nuotrauka

New Yorko Lietuvių Tarybos metinis susirinkimas

Kaip ir kasmet New Yorko Liet. Taryba laukia metinį lietuviškųjų organizacijų atstovų susirinkimą, kuris įvyks lapkričio 9 d., pirmadienį 7:30 val. v. Atletų Klubu salėje, 1332 Halsey St., Brooklyn. Visos New Yorko liet. organizacijos prašomos į susirinkimą atsiųsti bent po du atstovus.

Susirinkime bus padaryta praeitų metų Tarybos veiklos apyskaita, sudaroma nauja Taryba ir aptariami ateities veiklos planai.

N. Y. L. Taryba visada pagal vietos sąlygas aktyviai

PARDUODAMAS

keturių šeimynų namas su visais moderniškais įrengimais gražioje sekcijoje, netoli Norwood Ave. stoties Jamaica el. linijoje. Kreiptis: J. Vitkus, 227 Richmond St., Brooklyn 8, N. Y.

IŠNUOMOJAMAS

gražus kambarys Woodhavene, netoli Jamaica el. linijos susisiekimo. Teirautis tel.: MI 2-1263.

reikėsi kovoje už Lietuvos laisvę ir lietuviškuosius reikalus. Sėkmingi Vasario Sešioliktosios ir Birželio dienų minėjimai bei atitinkamas reagavimas į vietoje išskylančius ir Lietuvos reikalą paliečiančius klausimus — sudaro esminę Tarybos veiklos dalį. Metinis or-

ganizacijų susirinkimas teikia Tarybai moralinę ir formalinę paskatą jos svarbiuose lietuviškųjų reikalų gynimo darbuose.

Tad visos New Yorko liet. organizacijos prašomos atsiųsti savo atstovus į šį metinį susirinkimą. Sekr.

MATTHEW MAZEIKA, Savininkas

Park Florist

Gėlės pristatomos į bet kurias pasaulio vietas.
8015 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN 21, N. Y.
Telefonas: Virginia 9-3112

AP's T. V. Service

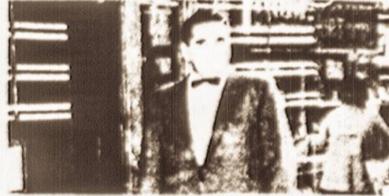
ALBERT J. MISIUNAS, Savininkas
TAISOMA TELEVIZIJA, RADIJAS IR III - FI
Darbas garantuotas Priėmama iki 10 v. v.
101-23 112th Street RICHMOND HILL 19, N. Y.
Telefonas Virginia 6-6895

White Horse Tavern

PRANAS BRUČAS, Savininkas

BARAS, RESTORANAS IR SALE
DUODAMI POLAIDOTUVINIAI PIETŪS

86-16 JAMAICA AVENUE
Woodhaven 21, N. Y.
Tel. Virginia 6-9519

AUGUST P. GUSTAS, Inc. Laidotuvių direktorius

354 MARCY AVENUE
BROOKLYN, N. Y.

Telefonas:
EVERgreen 7-4774

Naujai įrengtos kopyčios yra vos 2 blokad nuo Broadway. Pasiekiana važiuojant BMT, INS traukiniais ir autobusais.

Daug vietos automobiliams pasistatyt

VIENYBĖ

V. Zukauskas, aktorius, ruošia spaudai lietuviško teatro studiją. Lapkričio 14 d. akademikų skautų studijų dienoje jis skaitys paskaitą apie istorinės Lietuvos teatrą. Be to, Italų Enciklopedija išidėjo Zukausko straipsnį apie lietuvišką teatrą.

Ona Ivas, iš Bostono, lydima pusseserės, vietos vienybietės Valerijos Kazlauskienės, aplankė Vienybės redakciją.

Kun. P. Totoraitis, Izabelė Dilienė, Jieva Trečiokienė, Vladas Audėnas, Balys Šarkevis sudaro naują Balfo Newarko skyriaus šių metų vjaus komisiją. Garbės pirmininku išrinktas prelatas I. Kelmelis.

Dr. B. Nemickas, LLK narys, šį sekmadienį, 4 val. p. p. Baltijos Laisvės Namuose, New Yorke, skaitys paskaitą apie mokslą dabartinėje Lietuvoje ir rusifikacijos įtaką.

Inž. Vl. Dilis praneša, kad ALTS Newarko skyriaus Asbury Park surengtame pobūvyje atsilankė 44 asmenys, o ne 60, kaip buvo pranešta Vienybėje.

E. Abrolaitienė, mūsų skaitytoja, neseniai grįžusi su vyru iš kelionės po Europą, išvyksta žiemos sezonui į Miami, Floridą.

Elena Andriušienė, Haven Realty vedėjo žmona, užprenumeravo Vienybę metams savo seseriai Marijai Menčiūnienėi, Buenos Aires, Argentinoje.

T. Penikienė su vyru perėitą pirmadienį buvo nuvykusi į Waterbury dalyvauti savo tetos Magdalenos Kiudulienės laivuose.

Algirdas Vyšnius, vienybėčių Vinco ir Jadvygos Vyšnių sūnus, perėitą šeštadienį susituokė su Vincenta Kapačiūnaite.

GIEDANTI PAUKSČĖ, Canarsie indėnų cyfo dukte, kartu su tėvu ir broliu Tiesia Strėle, dalyvaus Amerikos Legiono lietuvių posto dešimtmečio minėjimo programoje šį sekmadienį, 4 val. po pietų, Schwaben Hall, 474 Knickerbocker Ave., Brooklyne. Be to dalyvaus aktorius Vitalis Zukauskas, Operetės choras, broliai Vasiliauskai ir kt.

12

MIRĖ DAILININKĖS A. MERKER MOTINA

Spalio 27 d. vienoje New Yorko ligoninėje, po ilgos ir sunkios ligos, mirė dailininkės Aleksandros Merker motina Eleonora Vitkauskienė, 58 m. amžiaus. Palaidota perėitą ketvirtadienį. Velionė yra buvusi Amerikos lietuvių visuomeniškai gerai žinoma teatro Aleksandro Vitkausko žmona. Be dailininkės Merker, velionė paliko dar kitą dukterį. Dukterims ir artimiesiems reiškiame užuojautą.

STUDENTŲ ŠOKIAI

Studijų dienų išvakarėse, penktadienį, lapkričio 13, 8 val. vak. Brooklyno Piliečių Klubu salėje, 280 Union Ave. Brooklyne, yra rengiami šokiai. Visi kviečiami atsilankyti.

NEW YORKE MINĖS LIETUVOS TEATRĄ

Sviesos - Santaros Federacijos valdyba rengia Lietuvos teatro 60 metų sukakties minėjimą, kuris įvyks gruodžio viduryje V. Steponio "Festival Restaurant" patalpose. Programoje dalyvaus rašytojas - A. Škėma ir kiti apie ką bus vėliau painformuota. Kaip kasmet, Sviesos - Santaros federacija ruoš ir savo tradicinį Naujųjų Metų sutikimą.

Gražiausia Kaledų dovana jūsų artimųjų, tėvų ir vaikų, portretai. Be to, švenčių sveikinimams portretinės kortelės. Visa tai jums tuojau padarys fotografas Vytautas Maželis. Telefonas HY 7-4677.

J. Tysliava, Vienybės redaktorius, savo gimtadienio proga gavęs sveikinimų, linkėjimų ir dovanų, visiems taria bendrą nuoširdų ačiū.

Tarptautinėje Moterų Parodoje

V. Mazelio nuotrauka

Vaizdai iš lietuvių moterų skyriaus tarptautinėje moterų parodoje New Yorke. **VIRŠUJE: Gražina Rannitienė su savo lietuviškomis lėlėmis.**

Latvijos, Lietuvos ir Estijos karalaitės Tarptautinėje Moterų Parodoje New Yorke. Viduryje Regina Kulytė.

Strolia, pranešėje - Marijona Jokubaitienė, kiosko apipavidalinimas dailininko Česlovo Janušo. Lietuvos mergaitės atstovaus - Regina Kulytė.

Bilietų galima įsigyti Ginku krautuvelyje Jokubaičių krautuvelyje, Pil. Klube, pas Klingą ir Mot. Vienybės nars.

Tai belieka palinkėti sėkmės.

Ačiū, Leiskite ta pačia proga pareikšti, kad lietuviškas moteris, turiu galvoje New Yorko klubą, kuriam man tenka pirmininkauti, daugumoje būdamas ir motinos, ir namų šeimininkės, ir istaigų bei įmonių tarnautojos, atliekama laika, kurio jau nelabai daug lieka, pašvenčia kultūriniais ir šalpos reikalams, tikėdamasios, kad tuo, kaip lietuvi moterei įprasta, stovint kovoje šalia vyro, bent dalimi aukotis už Lietuvos išlaisvinimą. Tie darbai nėra dideli bet jie yra lietuviškas moters širdimi atauti ir nuoširdžiai patiektami. Todėl, kviečiu parodon atsilankyti ir mūsų pastangas įprasminyti. Mes savo paroda ir savo turimais eksponatais, jei ir nieko nenustebinsime, tai vis dėlto

parodysime, kad yra pasauli LIETUVA.

Susimąstiau, iš tikrųjų, lietuviškas moteris nuo anų Rimšos "Vargo Mokykloje" vaizduojamų laikų vis kovoje už sviesnę Lietuvos ateitį, jos garbę...

JONAS RŪTENIS

Skaitytojai, raskite tuos biznierių, kurie skelbiasi Vienybėje, nes jie tuo būdu remia jūsų laikraštį.

VIENYBĖ

Lithuanian Weekly

Established in 1886

Juozas Tysliava

Editor and Publisher,

192 Highland Boulevard,

Brooklyn 7, New York

Tel. APplegate 7-7257

Vytautas Meskauskas

Associate Editor, 2625

S. Harvey, Berwyn, Ill.

Entered as Second Class

Matter October 23, 1907 at

the Post Office of Brooklyn

N. Y. Subscription rate:

\$7.00 for one year.

VIENYBĖ, 1959 m. lapkričio 6 d

Lietuviai Kalifornijoje

Nepavykus susitarti su tautininkais (pastariesiems atsisakius tartis) dėl lietuvių namų įgijimo — Amerikos Lietuvių Bendruomenės Los Angeles apylinkės vadovybė šiomis dienomis kreipėsi į vieną advokatų įstaigą prašydama paruošti čarterį, kuris įgalintų Bendruomenę išrinkti pinigus iš jau pasizadėjusių ir varyti toliau namų įgijimo akciją. Bendruomenės pastangas namų įgijimo reikalu remia milžiniška lietuviškosios visuomenės dalis, tiek pavieniai tiek organizuotai.

Bendruomenės jaunimas, po vasaros atostogų, vėl griežėsi darbo ir jau keliomis progomis pasirodė savai ir svetimai publikai. Spalių 10 ir 11 d. d. jaunųjų šokėjų grupė, vadovaujama Liudo Reivydo, dalyvavo programos išpildyme — Tarptautinio Instituto rengtoje "Tarptautinėje Dienoje." Lietuviškoji grupė pasirodė labai gražiai ir gavo kvietimą dalyvauti vienoje televizijos programoje. Ta pačia proga ten buvo suruošta ir maža lietuviškų liaudies dainelių parodėlė — lietuviškas langas — kuri parengė p. p. Kaributai.

Pačių jauniausiųjų grupė nesena, parapijos apatinėje salėje, turėjo savo "šelmynišką" parengimą, kuriame mažieji dalyvavo su tėvais ir keliais svečiais. Čia muz. A. Narbutas pademonstravo filmą "Gulbė karalaitė," kurią jis pats ir susuko mažiesiems pavasary valdinant muz. J. Bertulio to paties vardo baletą. Švažas — Lynn parodė vaizdėlių iš tautinių šokių šventės Čikagoje.

Jauniausiųjų grupei vadovauja mok. O. Razutienė, jai talkininkauja O. Barauskienė, muzikai J. Bertulis, A. Narbutas, J. Ažuolaitis ir visa eilė kitų. Artimiausios šios mažųjų grupės rūpestaliai, tai pasirėngimas kalėdiniam pasirodymui Disneyland'e, kur jie kviečiami jau keli metai iš eilės ir paskui Los Angeles miesto ruošiamose "Daugelio Tautų Eglutė."

Lietuviškasis Mickey Mouse, gimęs Čikagoje, atbėgo jau net į Los Angeles. Tai čikagiečio Vytauto Štanaičio — Stasiūnaičio, 17-kamečio jaunuolio, pieštinis filmukas "Algis Trakys ir Taksikas Šleivys." Filmą spalvuotas, garsinis.

Algirdas Gustaitis, to filmo autorius, vieną paskutinių sekmadienių popietę, sukvietė būrelį lietuviškosios spaudos žmonių į to

filmuko "premjerą" prie Hollywoodo vartų. Buvo Gobis, B. Brazdžionis, P. Oriantai, Br. Raila, V. Bakūnas ir dar keli svečiai. Filmuką demonstravo jauniausias Pauliaus Jasiukonio (filmų specialisto) brolis Romas. Aple pieštinių filmų technika susirinkusius "apsvietę" Alg. Gustaitis.

Kaip ir daugeliui pionierių, taip ir šiuo atveju — tiesiog prakeikimas: nepavyko išgauti iš filmo jokio garso. Visi sutikome, kad kas nors netvarkoje su aparatu, nesgi filmas visiškai tvarkoje. Taip ir pažūrėjome spalvotą garsinį filmą neišgirdę jokio garso.

Kalbant apie patį filmą: neblogo 17-kamečio pradžia.

Lapkričio 7 d. Los Angeles mieste muz. J. Bertulio dukterė Ina išteikėjo už James Neuhauz Bray. Sutuokti lietuvių Šv. Kazimiero bažnyčioje. Vaisės — Bertuliu namuose.

Kova dėl senosios padėties atstatymo Šv. Kazimiero parapijoje dar tebeina. Komitetas, vadovaujamas tai kova, šiomis dienomis esąs gavęs naują kardinolo raštą. Vienas tų raštų skaitėsių pareiškė, kad "gromata labai prasta."

A. Skirtus, Lietuvių Dienų leidyklos savininkas, šiomis dienomis į rinką paleido vyskupą ir velnią. Tai šiemet švedijoje mirusio mūšio rašytojo Igno Šeiniiaus apysakų rinkinys "Vyskupas ir Velnias." Knyga, techniškai atžvilgiu daro labai gero įspūdžio. Kas viduje — dar tebeskaitysi, nes knyga, dar beveik šilta, ištraukiau iš paties leidėjo rankų.

Kovojusių už Lietuvą minėjimas

Lietuvių Veteranų Sąjungos Ramovė tos Angeles skyrius lapkričio 22 d. rengia 41 metų Lietuvos kariuomenės šventės sukakties minėjimą.

Minėjimas įvyks Lietuvių Šv. Kazimiero parapijos bažnyčioje. 10 val. 30 m. pamaldos už žuvusius dėl Lietuvos Nepriklausomybės. Po pamaldų bus renkamos aukos Nepriklausomos Lietuvos karo invalidams sušelpiti.

Ši bažnyčios visi ramovėnai vyksta į Kalvarijos kapines aplankyti generolo Tamašausko ir pulk. gyd. Bendoravičiaus kapus. V.

L. Briedžio nuotrauka

1959 m. balandžio mėn. Los Angeles, Calif., įsteigtas Lietuvių Sporto Klubas rodo daug gyvumo. Čia matome klubo valdybos narius: (iš kairės į dešinę) Rimtautas Dabšys, Elvyra Vodopalienė, Birūtė Reivydaitytė, Stepas Makarevičius - pirmininkas.

Los Angeles Times apie pavergtas tautas

Graikų kilmės amerikietis Polyzoides, savo kasdien turimoje kolumnoje didžiausiam ir itakinčiausiam Los Angeles miesto dienraštyje — LOS ANGELES TIMES, lapkričio 2 d. numeryje, kelia Lietuvos ir kitų pavergtųjų tautų klausimą. Anot Polyzoides, laisvasis pasaulis negali pamiršti padarytos Sovietų Sąjungos skriaudos 100 milijonų europiečių, įskaitydamos į tą skaičių ir lietuvius. Tai vienas iš rimtesnių straipsnių tuo klausimu. Polyzoides yra laikomas Rusijos reikalų žinovu ir dėstęs eilę dalykų Pietų Kalifornijos universitete (University of Southern California) ir kitose aukštojo mokslo institucijose. Jo adresas: Mr. Adamantios Th. Polyzoides, c/o Los Angeles Times, 202 West 1st Street, Los Angeles 53, California.

Lietuvaitės Republikonų partijos suvažiavime

Lapkričio mėn. 12, 13, 14 ir 15 dienomis Los Angeles mieste, Biltmore viesbutyje įvyksta 10-ties vakarinių Amerikos valstybių Republikonų partijos suvažiavimas (Republican Western Conference).

Lapkričio 14 d. pietų metu, kuriuose dalyvaus be kitų aukštųjų pareigūnų ir Hawaii, Oregon, Utah Montana, Arizona ir Idaho gubernatoriai, visi dalyviai turės progos matyti ir lietuvačių, apsirėngusių tautiniais rūbais. Tų pietų šelminkėmis bus įvairių tautybių atstovės, apsirėngusios tautiniais drabužiais. Lietuviams atstovaus: Nida Balsytė, Rita Medziukaitė ir Alice Dotts. Suvažiavime dalyvaus eilė kongresmanų, senatorių ir Partijos Centro Komiteto pirm. sen. T. B. Morton iš Kentucky.

Vyčių kp. susirinkimas

Lietuvos Vyčių 133 kuopos metinis susirinkimas įvyks lapkričio 22 d., sekmadienį, 3 val. 30 min. ponų E. Bartkų bute, 2954 Hypérion Avenue, Los Angeles 27, Calif. Kuopos nominacinis komitetas, paskirtas pirmininko spalio 31 d. susirinkime, įvykusiame pas Dominic Balčiūną, jau parinko kandidatus 1960 metų valdybai. Kuopos pirmininko vietai rekomenduoja Ann Laurinaitis, ilgametė kuopos narė, prieš maždaug 10 metų atvykusi iš Elizabeth, N. J. Nominacinį komitetą sudaro: pirm. Ed Bartkus ir nariai — Rita Medziukaitė, Tom Yakutis, Alice Dotts ir Ann Laurinaitis. Dabartinis kuopos pirmininkas L. Valiukas 1960 metų pirmininko vietai nekandiduoja, nes, anot jo, rinkiminiais metais būsiąs užsiėmęs Respublikonų Partijos reikalais. Kuopos gruodžio mėnesio susirinkimas įvyks Rūtos Kilmonytės rezidencijoje, Palm Springs mieste.

-jnk.

Joseph Andrusis Insurance

Perkant - parduodant namus, ar išnuomojant butus, įvairiausias apdraudos reikalais, federacinių ir valstybinių taksų (Income Tax) užpildyti, pirkimui piniginių perlaidų (Money Orders).

KREIPTIS

HAVEN REALTY

87-09 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN 21, N. Y.

Telefonas: Virginia 7-4477

Kasdien 9 val. ryto iki 9 val. vak.
Sekmadieniais 1 val. p. p. iki 5 val. vak.

Pasinaudokite plačiai žinomos ir gerai užsirekomendavusios firmos patarnavimu siunčiančios siuntinius į SSSR ir Lietuvą

Licensed by USSR

PACKAGE EXPRESS & Travel Agency, Inc.

BROOKLYN, N. Y. - 1530 BEDFORD AVENUE

Tel. IN 7-6465 ir IN 7-7272

NEWARK, N. J. - 312-314 MARKET STREET

Tel. MI 2-1681 ir Bowling Green 9-6992

Per mūsų firmą siunčiami siuntiniai paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. * Visi muitai apmokami vietoje, mūsų įstaigose. * Prie firmos įstaigų yra krautuvės. * Siuntinių pristatymas garantuojamas 100%. Įstaigos ir skyriai atidaryti kasdien nuo 9-6, šventad. ir sekm. nuo 9-4.

MŪSŲ SKYRIAI

78 SECOND AVENUE NEW YORK 3, N. Y. ORegon 4-1540

11601 JOS. CAMPAU AVE. DETROIT 12, MICH. Townsend 8-0298

651 ALBANY AVENUE HARTFORD 6, CONN. CHapel 7-5164

832 NORTH 7th STREET PHILADELPHIA 23, PA. Walnut 3-1747

107 SO. VERMONT AVE LOS ANGELES 4, CALIF DUnkirk 5-6550

241 N. ASHLAND AVE. CHICAGO 22, ILL. HUmboldt 6-2818

Norėdami gauti daugiau informacijų reikalaukite mūsų firmos katalogą.

GERIAUSIAS

INSURANCE ir REAL ESTATE

PATARNAVIMAS PAS

JOHN ORMAN AGENCY

110-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y.

Telefonas: VIRGINIA 6-1800

UNIVERSAL SAVINGS

DABAR MOKA

4 1/4 %

DIVIDENDO

UŽ APDRAUSTUS SHARE ACCOUNTS - SĖRŲ SĄSKAITOS INVESTMENTUS UŽEIKITE ŠIANDIEN ARBA TELEFONUOKITE TUOJAU, KAD GALĖTUMĖTE GAUTI DIDESNĮ NUOŠIMTĮ UŽ SAVO SANTAUPAS

UNIVERSAL SAVINGS & Loan Association

1800 SOUTH HALSTED STREET CHICAGO, ILLINOIS

TELEFONAS: HAYMARKET 1-2028

VISOS TAUPYTOJŲ SĄSKAITOS APDRAUSTOS IKI \$10,000.00

S. Boston, Mass.

MIRE B. TUMAVICIUS

Lapkričio 5 d. mirė B. Tumavičius, palikdamas nuliūdime savo mylimą žmoną Jadvygą Tumavičienę, vieną sūnų, dvi podukras ir daugybę draugų bei pažįstamų, su kuriais jis mokėjo draugiškai sugyventi.

Velionis Tumavičius buvo tautą ir laisvę mylintis žmogus. Jis aktyviai dalyvavo visuose lietuviškuose tautiškuose reikaluose. Buvo nariu So. Bostono Lietuvių Piliečių Draugijos, ALT Sandaros 7 kp., SLA 43 kp. ir kitų organizacijų. Lydimas gausaus burio draugų ir kaimynų, palaidotas Highland kapuose, Norwood, Mass. Tegu jam būna lengva šios šalies žemelė.

SLA 43 kp. 55 metų sukaktis.

Lapkričio 29 d. 5 v. v. So. Bostono Lietuvių Piliečių Draugijos auditorijoje SLA 43 kp. rengia savo 55 metų sukakties minėjimą.

SLA 43 kp. yra seniausia ir tvirtiausia šalpos bei apdraudos organizacija So. Bostone. Daug lietuviškų draugijų šiame mieste gimė ir mirė, bet kuopa, šaka didžiausios ir turtingiausios savišalpinės organizacijos, Susivienijimo Lietuvių Amerikoje, stovi kaip uola užtikrindama savo nariams pašalpą ir apdraudą. Patartina visiems seniems ir jauniems, atsilankyti į šį pokylį ir plačiau susipažinti su kuopos veikla bei jos nariais.

Išrinko našliu karaliene

Lapkričio 1 d. toje pačioje auditorijoje Sandaros Moterų Klubas buvo suruošęs tradicinę metinę našlių banketą našlių karalienę išrinkti. Pagal nuostatus karalienė gali būti ir kitataučio našlė bet ji pati turi būti lietuvių kilmės. Jai leidžiama pasirinkti karalius. Siemet karaliene išrinkta Ann Sikis, iš N. Weymouth, Mass. Ji pasirinko karaliū Kazį Savicką, kuris gyvena žiema Floridoje, o vasara Dorchester, Mass. Šiose iškilnėse dalyvavo apie 300 asmenų.

J. LEKYŠ

Muzikas Vytautas Marijošius, buvęs Lietuvos operos dirigentas, Hartt Muzikos Kolegijos orkestro klasės profesorius, šį sekmadienį, lapkričio 15 d., 3:00 val. p. p., diriguoja simfoninį koncertą, skirtą Kanados kompozitoriams. Šis "Canadian Composers" Festivalis įvyksta Hartt Kolegijos auditorijoje, Hartford, Conn. Programoje - komp. M. Adaskin Serenada "Concertante" ir J. Weinzwego "Divertimento" fleitai ir stygų orkestrui.

BALFO SKYRIUS NEWARKE PRADEDA VAJŲ

Lapkričio 15 d. Newarko Balfo skyrius pradeda šalpos vajų, kuris tęsis iki ateinančių metų sausio 1 d. Yra numatyta surengti keletas pramogų.

Newarke yra nemažai lietuvių, kurie kasmet aukoja Balfo reikalams, tikimės, kad ir siemet jie neatsisakys paaukoti šiam tikslui. Kaip žinoma, pasaulyje yra dar daug pagalbos reikalingu tautiečių. Daugelis jų, dėl senatvės,

negali jokio darbo dirbti, nekaltant jau apie našlaičius, kuriems reikalinga pastogė, drabužis ir maistas. Pagaliau visi žinome, kad yra lengviau duoti, negu prašyti...

Šių metų Balfo vajuos komiteta Newarke sudaro šie asmenys: prelatas I. Kelmelis, kun. P. Toraitis, J. Trečiokienė, B. Šarkevis, V. Audėnas, I. Dilienė. J. TREČIOKIENĖ
Balfo Vajuos Komiteto vicepirm.

Solistė Aldona Stempuzienė

Hartfordo lietuvių radijas lapkričio 29 d. rengia pirmąjį dainininkės Aldonos Stempuzienės koncertą Hartforde, kurio programoje dalyvaus ir prof. Vyt. Marijošius.

Dainininkė savo recitalyje pirmą kartą atliks dviejų jaunų kompozitorių naujus kūrinius - Jono Švedo trijų dalių kompoziciją Maras (pagal K. Bradyno poemą ištraukas) ir bostoniško Dariaus Lapinsko Serenadą, parašytą poeto J. Baltrušaičio to paties vardo eilėraščiui. Komp. V. Jakubėno dai-

nos sudaro dainininkės programoje atskrą dalį.

Aldonos Stempuzienės koncerto Hartforde laukiama su nemažų dėmesiu.

SKAITYTOJAI!

Remkite tuos biznieriū, kurie skelbiasi Vienybėje, nes jie tuo būdu remia jūsų laikraštį.

L. Kancausko nuotrauka

Buenos Aires Lietuvių Šv. Cecilijos chorui sukako 30 metų, o jo vadovui muz. V. Rymavičiui 60 metų amžiaus. Chorisčių V. Marcinkevičienės, E. Trimonienės, E. Blumbergienės ir kitų pagerbiamas maestro stovi prie torto. Už jo - Lietuvos Aidų Radijo valandėlės vedėjas Zeferinas Juknevičius. Tarpe brolių Rymavičių, šypsodamasis, stovi kun. dr. Antanas Kleiva, po šio baliaus metęs 4 dalykus: kunigo rūbus, kunigavimą, katalikų tikybą ir Laiko redagavimą.

Norintieji įsigyti skanių lietuviškų produktų,

LIETUVIŠKOS DUONOS, LIETUVIŠKŲ SŪRIŲ,
LIETUVIŠKŲ DEŠRŲ IR SKILANDŽIŲ

kreipiasi į jų gamybos generalinį atstovą:

PETRĄ LISAUSKĄ

64-09 CLINTON AVENUE, MASPETH, N. Y.

Tel. TW 4-8087

VIENYBĖ, 1959 m. lapkričio 13 d.

Ateik į BALFO KONCERTĄ

Kada - LAPKRIČIO 15 D. 5 v.v.

Kur - APREIŠKIMO PARAPIJOS DIDŽIOJOJE SALĖJE
259 North 5th Street, Brooklyn, N. Y.

Kas ten bus - OPERETĖ, A. MERKELIO "JAUNIMĖLIS"
CHORAS - vad. M. CIBO
TAUTINIŲ ŠOKIŲ ANSAMBLIS
vadovaujamas J. MATULAITIENĖS

PO PROGRAMOS - ŠOKIAI, BUFETAS, BAZARAS
GROS ORKESTRAS - BAZARE BUS 2000 LAIMEJIMU
(ėjimas - auka Balfui \$2.00)

Visas pelnas - lietuvių tremtinių ir Sibiro kankinių šalpai

Rengia: Didžiojo New Yorko Balfo Vajuos Komitetas

ATEIK PATS IR PAKVIESK DRAUGUS BEI KAIMYNUS

Dorton's MFG'S OUTLET STORES, INC.

Mūsų krautuvėje gausite viską kas tik reikalinga artimiesiems Tėvynėje pradžiuginti:

vilnonės, šilkinės ir kitokios medžiagos žemesnėmis kainomis, negu kitur. Be to, medžiagos namų papuošimui: fiberglass ir kt.
148-09 JAMAICA AVENUE JAMAICA 35, N. Y.
(išlipti Sutphin Blvd. stotyje) Tel. AXtel 7-6082

Vienybės skaitytojai perkantieji medžiagas siuntiniams į Lietuvą gauna 10% nuolaidą.

VIENYBE

Lithuanian Weekly Established in 1886

Juozas Tysliava, Editor and Publisher
192 Highland Blvd., Brooklyn 7, N. Y.
Telephone: APplegate 7-7257
Vytautas Meškauskas, Associate Editor
2625 S. Harvey, Berwyn, Illinois
Entered as Second Class Matter October 23, 1907
at the Post Office of Brooklyn, New York
Subscription rate: \$7.00 for one year.
Advertising rates on application

SENA IDEJA

Lapkričio 1 d. Vienybės namuose susirinkęs veikėjų būrys nutarė steigti Amerikos Lietuvių Vienybę.

Bet tai nėra naujas sumanymas. Jau 1940 m. rugsėjo 1 d. šio laikraščio skaitytojai, specialiai susaukta susirinkime, svarstė to paties vardo organizacijos statuto projektą, kuriame sakoma:

"ALV nariais gali būti visi dori, teisingi ir šiai šaliai bei savo tautai ištikimi lietuviai, vyrai ir moterys."

Tada, didesnių įvykių išvakarėse, šis sumanymas nebuvo įgyvendintas. Vėliau, pokario metais, Vienybė, kaip ir visai patriotinei Amerikos lietuvių spaudai, atsirado naujos problemos: reikėjo rūpintis tėvynės netekusiais tautiečiais ir t. t.

Taigi, tik dabar, po 20 metų, atrodo, bus įgyvendinta Amerikos Lietuvių Vienybė, kuri, reikia tikėtis, apjungs ne tik senuosius su naujaisiais, bet ir čia gimusius.

Zodžiu, Amerikos Lietuvių Vienybės idėja, kaip ir šis laikraštis su tūkstančiais savo skaitytojų, nėra naujagimė.

KEISTI DALYKAI

Vakarietiško mintijimo žmonės negalėjo atsisėsti Nehru pažūra ir jo ekspansiją kitų tautų saskaiton. Rusijos komunizmo milžinas laiko pamynęs visą eilę tautų ir valstybių, bet Indija, per savo atstovą Jungtinėse Tautose, iki paskutiniųjų kartojų neutralumo pasaką.

Tik dabar, kai komunistinės Kinijos drakonas taip pat pradėjo siautėti, kai jis savo uodega sūbitelėjo ir Indijai ir pašonę, tai paaiškėjo du dalykai:

Pirmas — Indija su savo neutralumo politika pagaliau prilipo liepto galą, ir antras — kad iš raudonosios Kinijos pusės Indijai gresia užpuolimas, kuriam ji, deja, nepasiruošusi atsispirti.

Bet keisčiausia — tai kad Chruščiovas, kalbėdamas apie amžiną draugystę su komunistine Kinija, taip pat jos bijosi, Anot de Gaulle, "vieną gražią dieną Kinija įsėjės erdvės, ir tai bus Sovietų Sąjunga."

V. SIDZIKAUŠKO LAIŠKAS JUNGTINĖMS TAUTOMS

Pavergtųjų Europos Tautų Seimo vicepirmininkas V. Sidzikauskas pasiuntė laisvųjų valstybių delegacijoms Jungtinėse Tautose laisvą ryšium su JT pilnaties numatomais svarstymais pranešimo apie Vengriją.

— Tebetrunkanti Vengrijoje spauda ir vengrų tautos pagrindinių teisių ir politinių laisvių paneigimas, — rašė Sidzikauskas, — skatina Pavergtųjų Seimą atsisaukti į Jus, Ekselencija... Mes nuolankiai prašome Jūsų delegaciją pasinaudoti Leslie Munro raporto proga ir pradėti visuotinius debatus Vengrijos klausimu... Pavergtųjų Seimas villiasi ir tiki, kad paties taikos reikalui, kuriam vengrų ir kitų tautų pavergėjas pastarosiomis dienomis ypač yra dosnus žodinių liaupsinimų, JT pilnaties dabartinė sesija imsis paveltų žygių, kad atstatytų ir teisės principu galia ir savo (JT) moralinį autoritetą.

PRIMENA LAISVĖS IDEALUS

Lapkričio 6 Baltijos namuose New Yorke buv. Politinių Kalinių Tarptautinė Federacija paminėjo Nežinomojo Kalinio Dieną. Nuo 1954 lapkričio 7-ji yra paskelbta Nežinomojo Politinio Kalinio Diena, kad ta proga prisimintume visas tironijos ir nežmoniško aukas ir sustiprintume laisvės pastangas ir kovos ryžtą su asmens ir tautų spauda.

Ir šių metų Nežinomojo Politinio Kalinio Dienos minėjime buvo ne tik prisimintos nacių ir sovietų politinio teroro aukos, bet sykiu pareikštas ir gilus susirūpinimas tuo, kad laisvasis pasaulis pastaruoju metu yra apniktas abejingumo laisvės idealams. To būdingais ženklais yra ne tik Tibeto įvykiai, bet ir Chruščiovo viešnage JAV ir numatytoji "viršūnių" konferencija ir visa eilė kitų reiškinų. Buv. politiniai kaliniai savo rezoliucija šaukia JAV ir kitų dar laisvų kraštų visuomenę atsibusti iš savo abejingumo laisvės idealams ir visą savo moralinį svorį sudėti laisvės kovos svarstyklų lėkštelėje.

Minėjimas taip pat nutarė kreiptis į V. Vokietijos kanclerį Adenauerį, kad buv. nacių politiniams kaliniams atlyginimas už nuostolius ir skriaudas būtų teisingas ir nevilkinamas.

Minėjimui vadovavo Lietuvių buv. politinių kalinių sąjungos vicepirmininkas V. Sidzikauskas.

DĖŠINĖJE: Nuotrauka iš Operetės choro repetitijų ruošiantis Balfo koncertui šį sekmadienį Operetės choras stato A. Merkelių muzikinį veikalą "Jaunmėlis".
V. Mazelio nuotrauka

LIETUVIŲ TAUTA YRA SAVO LIKIMO SPRENDE JA

Vliko pilnaties sesijoje, New Yorke, priimtos rezoliucijos

VLIKas, išklauses pranešimų dėl esamos tarptautinės padėties, konstatuoja:

1. kad dabartinė Maskvos taikos ofenzyva yra pamermta siekimu išgauti esamo status quo tarptautinį pripažinimą, nustatant Vakarų ir Rytų pasaulio santykius vadinamos koegzistencijos pagrindais;

2. kad toks Maskvos siekimų pabojimas būtų premija agresoriui, nes esamoji padėtis Rytų-Centro Europoje, o kartu ir Lietuvoje, yra sukurta Maskvos agresijos aktais;

3. kad Maskvos siekimas paremti santykius su laisvuju pasauliu vadinamos koegzistencijos pagrindais yra paremtas pasaulio padalinimu į dvi sferas: kur Maskvos sferoje esančioji dalis būtų išskirta iš bet kurios Vakarų laisvojo pasaulio įtakos, o Vakarų sfera būtų palikta atviram rungtyniavimui tarp sovietinio komunizmo ir laisvojo pasaulio ūkinį ir politinių sistemų;

4. kad Lietuvos pavergimas buvo įvykdytas dėl tariamo koegzistencijos sąlygų neįvykdymo iš Baltijos valstybių pusės, kaip tariai atvira buvo išdėstyta brošiūroje The Soviet Union, Finland and the Baltic States, Sovietų informacijos biuro išleistoje 1941 metais.

VLIKas, turėdamas galvoje šiuos šiandienos uždavinius, įpareigoja VLIKO Prezidiumą ir VLIKO narius, dalyvaujančius kitų politinių organizacijų veikloje, siekti, kad Lietuvos klausimas būtų įjungtas į bendrąją antrojo pasaulinio karo padarinių likvidavimo problemą, nes Lietuvos ir kitų Rytų ir Centro Europos pavergtųjų tautų nepriklausomybės atstatymas yra būtina sąlyga taikos, paremtos teisingumu, įgyvendinimui. Ginklavimosi apribojimas pats savaime negali atnešti pastovios taikos nepašalinus antrojo pasaulinio karo padarinių.

VLIKas reiskia pakartotiną gily išitikinimą, kad lietuvių tauta yra suvereninė savo likimo sprendėja, ir kad todėl turi būti dedamos visos pastangos, kad būtų sudarytos sąlygos lietuvių tautai laisvai pareikšti savo valią.

SANTYKIŲ SU LENKAIS REIKALU

VLIKas, išklauses pranešimų dėl santykių su lenkais ir turėdamas galvoje, kad Lietuva ir Lenkija yra tapusios sovietinio imperializmo aukomis ir tai, kad Lietuvos ir Lenkijos nepriklausomybės atstatymas yra bendras šių abiejų tautų reikalas, laiko, kad lietuvių ir lenkų laisvinimo organizacijų bendradarbiavimas šiam tikslui siekti yra palaikytinas ir plėstinas.

SANTYKIŲ SU JAUNIMU REIKALU

VLIKas, didžiai vertindamas lietuviškos jaunomenės darbus Lietuvos laisvinimo reikalu ir jų pastangas kelti Lietuvos ir lietuvių vardą, kviečia lietuvišką jaunimą dar plačiau išjungti į Lietuvos nepriklausomybės atstatymo kovotojų būrį.

VLIKas paveda VLIKO Prezidiumui įsiekoti būdų ir priemonių, kad lietuviško jaunimo, ypač studentų organizacijos, būtų ištrauktos iš politinių problemų sprendimą ir vykdymą.

POLITINĖS KONSOLIDACIJOS REIKALU

VLIKas, išklauses Vilniečių Sąjungos pranešimą apie jų padarytas pastangas politinių grupių konsolidacijai įgyvendinti, sveikina šias pastangas ir dar kartą pakartoja, kad politinių grupių konsolidacijos reikalas buvo ir yra VLIKO siekimų dienotvarkėje, ir todėl skatina visas grupes įsiekoti būdų ir priemonių tokią konsolidacijai įvykdyti tikslu suburti visas gyvasias pozityvines jėgas pagrindiniam siekimui įgyvendinti, būtent Lietuvos nepriklausomybei atstatyti.

SVEIKINIMAS SPORTININKAMS

Lietuvių sportinio jaunimo pasireiškimai ir laimėjimai tarptautinėje sporto arenoje yra teigiamas reiškinys ir tinkama priemonė Lietuvai garsinti.

Todėl VLIKas džiaugiasi ir didžiuojasi lietuvių sportiniu jaunimu, sveikina jį ir kviečia ateityje dar veikliau jiems įprastu būdu talkinti Lietuvos laisvinimo veiklą.

Išpūdžiai iš Sovietų Sąjungos

New Yorke Universiteto prof. dr. Bohdan Raditsa prieš karą buvęs Jugoslavijos diplomatas, vėliau pabėgęs nuo Tito, šią vasarą su grupe studentų lankėsi Sovietų Sąjungoje. Lapkričio 3 d. Baltų namuose jis turėjo pranešimą apie savo kelionę Sov. Sąjungoje.

Dabartinėje Rusijoje, kaip ir caristinėje — žmonės skundžiasi, kad "nėra teisybės," sako dr. Raditsa.

Skrendant lėktuvu, toliau profesorius pasakojo, virš Rusijos, matomas priešingas Amerikai vaizdas. Čia miestai ir kaimai sujungti keliais. Pakelėse — namai. Keliuose automobiliai ir žmonės, tuo tarpu Rusijoje — priešingai — skrendi virš tuštumos — be kelių, be automobilių, be žmonių.

Rusijos gyventojus galima padalinti į dvi klases: valdančioji, kuri dalinasi į tris tarpusavyje konkuruojančias grupes — partiečiai, vyriausybės nariai ir kariuomenė. Jie geriau uždirba, geriau gyvena, geriau apsirengę, kitaip sakant, privergtųjų klase. Kita klasė, į kurią įeina didžiausias gyventojų skaičius; tai darbininkai, ūkininkai ir tarnautojai. Šios klasės žmonės gyvena, kaip silkės bačkoje. Dviejų žmonių šeimai priklauso ne daugiau 15 ketvertainių metrų gyvenamo ploto; tai yra kambarys 11 ir 15 pėdų, mūsų standartu, tai mažas kambarys. Bet jei kambarys yra didesnis, tai jame gyvena dvi ir daugiau šeimos. Žmonės rengiasi blogai. Vidutinė alga yra 600-800 rublių. Kostiumas kainuoja apie 600-700 rublių, batai apie 200 rublių. Svaras abrikosų sezono metu 20 rublių; pamidorų — 3 — 4 rubliai.

Kalbant su žmonėmis, negirdėti kritikos komunizmui. Su žmonėmis sunku pasikalbėti, nes ekskursantai yra lydimi vertėjų ir palydovų. O jei kas moka rusiškai, tai vienam būti ilgiau netenka.

Maskvoje, jei važiuoji vienas taksi, turi sėdėti su soferu. Taksi vairuotojo alga 800 rubliai į mėnesį. Maskvoje automobilių judėjimas yra mažesnis, nei kaip mažame Europos provincijos miestelyje. Po 6 valandų vakare gatvės tuščios — jokio judėjimo. Tuo tarpu traukiniai perpildyti. Žmonės stotyse laukia savaitėmis kol pakliūna į vagoną... Daug kas vyksta į Sibirą savanoriais, nes ten geresni uždariai.

Kalbant su žmonėmis, dažniausi klausimai: "kodėl amerikiečiai nori užkarlauti Rusiją? Kodėl negrai pietinėse valstybėse linčiuojami kas dien? Rusai mėgsta Rooseveltą ir Eisenhowerį bet nekenčia kapitalistų, darbo žmonių išnaudotojų.

Viešbučiai seni, daugiausia statyti dar prieš pirmą pas. karą. Vonios senoviškos, vanduo teka rudas. Norint gauti kambarį, reikia užpildyti eilę įvairių anketų. Trunka apie pora valandų. Restoranuose taip pat nesiskaitoma su laiku — pietūs užtrunka apie 3 valandas.

Maskvoje visi turistai turi registruotis, inturiste pažymint viešbutį ir kambario numerį. Inturisto tarnautojas lanko kasdien viešbutį. Iš atvirai pataria turistams nesileisti į gincus ir nedaryti iliuzijų dėl žmonių draugiškumo, nes, girdi, valdžios įsakymu Sovietų piliečiai vykdo be kritikos. Žmonės ir valdžia Sovietuose yra du skirtingi dalykai, sako dr. B. Raditsa.

ANTANAS VARNAS

ČIURLIONIEČIAI Į LIETUVĄ?

CHICAGOS KOMUNISTAI NORI ĮTRAUKTI "DYPUKUS" Į "KULTŪRINĮ" BENDRADARBIAVIMĄ SU LIETUVA. PASIŪLYMAI GASTROLIUOTI IR GRĮŽTI ATGAL. TRIUKŠMAS DĖL KURAIČIO KELIONĖS FILMO. LIETUVIAI VĖL PRARADO PARAPIJĄ. KRIKDEMŲ - "FRONTININKŲ" RUNGTYNIAVIMAS DĖL VYRAVIMO FEDERACIJOJE. JŪRATES IR KASTYČIO FONDAS

Vietos lietuviai komunistai visu iškraščiu aiškina galimybes suruošti Amerikoje Tarybų Lietuvos dainų ir šokių ansamblio gastroles, tačiau nujaučia, kad tam jų vienu jėgos yra per silpnos. Jei patriotingoji išeivijos dalis jų parengimus boikotuotų, salės būtų pustūstės. Dėl to paskutiniu laiku, atrodo, su Lauryno Kapočiaus palaiminimu, pradėta ieškoti vienokio ar kitokio kontakto su naujausia ateivių dalimi, "dypukais." Norėdami į savo būčių pavilioti naujuosius ateivius, komunistai siūlo ne tik bendrai suruošti ansamblio koncertus, bet ir į Lietuvą pasiūsti koki iškiliausią išeivių chorą (ta proga minimi Čiurlionio ir Dainavos vardai). Girdi, pradėjime kultūrinį bendradarbiavimą. Siūloma ne tik privačiai, bet ir viešai, pereitą šeštadienį apie tai užsiminė ir komunistinė VILNIS...

Ta proga reikia pastebėti, kad Chicagoje plačiai kalbama, jog vienas mūsų žinomas muzikas gavęs viliojančių pasiūlymų grįžti į Lietuvą, kur jam ne tik būsiąs sudarytos geresnės sąlygos kūrybai, bet ir duota progos atstovauti Sovietų Sąjungai tarptautiniuose muzikos renginiuose. Tie pasiūlymai viliojančiai veikia muziko žmoną, kuri jaučiasi tuo kvietimu ypatingai pagerbta...

Visos tariamo "kultūrinio" bendradarbiavimo problemos sudėtingumą gali pailiustruoti toks faktas. Spalio 30 d. posėdyje Chicago Lietuvos Prekybos Rūmai nutarė neberuošti savo nario ir žinomo auto prekybininko Dan Kuraičio kelionės į Tarybų Sąjungą filmo demonstracijos, nes D. Kuraičiui nebuvo leista nufilmuoti viską, ką jis norėtų, bet tik tam tikros, gražesnės vietos. Tokiu būdu filmas, duodamas gražesni, negu iš tikrųjų yra, sovietinio gyvenimo vaizdą, virsta sovietų propagandos dalimi, kurio negali pakeisti ir objektyvūs pačio keliautojo komentarai. Reikia pridurti, kad savo laiku to filmo demonstracija jau buvo sukėlusį nemažą protestų mokytojų sąjungos susirinkime. Filmo kritikai pabrėžia paradoksalų faktą, kad Dan Kuraitis, buvęs Chicago ALTO pirmininkas, tuo savo filmu virto nesąmoningu sovietų propagandos talkininku, ir primena visuomenei seną patarlę: duosi velniui mažąjį pirštuką, jis paims visą ranką....

PRARASTA PARAPIJA

Besisielojant dėl "amerikanizacijos" per bažnyčias, neapsižiūrėta, kad lietuvių pozicijas religiniame gyvenime perima ne tik airiai, bet ir... broliai latviai. Platesnei visuomenei dar nežinoma, kad vienintelės lietuvių parapijos Chicago Northsideje (sv. Mykolo) administraciją perima latvių kunigai! Tokių potvarki iš arkivyskupo išgavęs latvis kunigas B. Baginskis, MIC, kuris mokas šiek tiek ir lietuviškai. Jį labai parėmė kun. Grišans, MIC ir kun. Trepsa, latvių katalikų mēnraščio Dzimtenes Balss redaktorius. Kadangi du minėtų kunigų yra marijonai, Chicagoje juokaujama, kad energingi latviai netrukus perimsią ir patį DRAUGĄ, kuris liks DRAUGS...

Tuo tarpu lietuvių katalikų tarpe rusenanti kova tarp frontininkų ir krikščionių demokratų žada smarkiau susilpnuoti. Ši kartą per Amerikos Lietuvių Romos Kata-

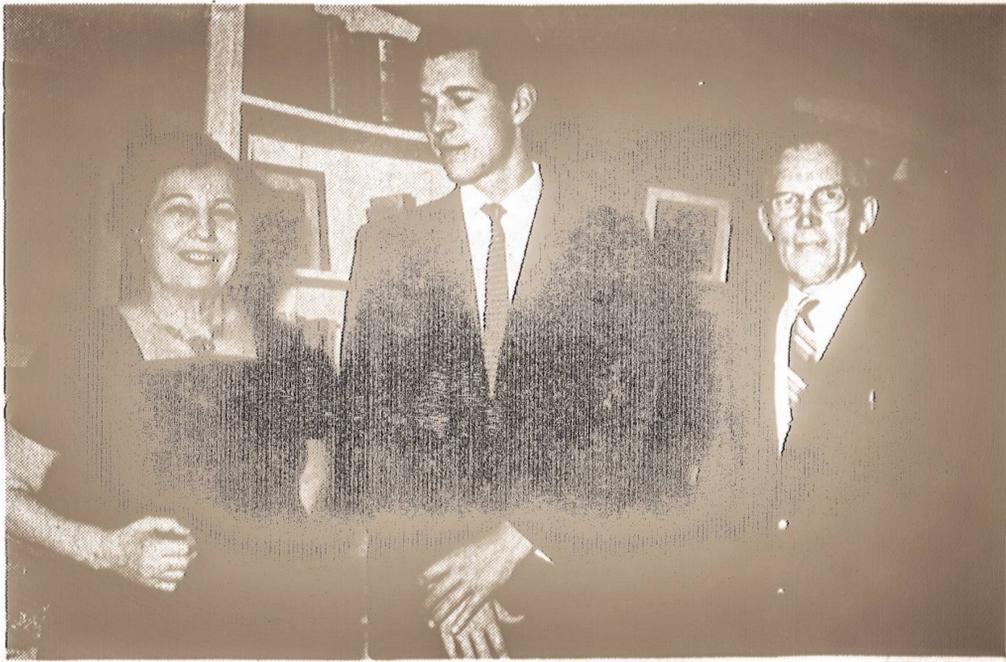
likų Federacijos seimą New Yorke lapkričio 27-29. Nors federacija nepasižymi veikla, ir yra daugiau religinio negu politinio pobūdžio ir niekas tiksliai nežino koki skaičių žmonių ji apima, krikščionys demokratai esą nutarę paimti jos vadovybę į savo rankas. Aiškinama, kad krikščionys demokratai, išgalėję federacijoje, galės kartu sustiprinti savo autoritetą ateitininkų tarpe, kurie paskutiniu laiku pasidavę "frontininkų," savo tarpan sutelkusių didesnę katalikiškos inteligentijos dalį, įtakai. Frontininkų žvalgyba patyrusi, kad "smogiama" krikščionių demokratų būri sudarą šie į centro valdybą nominuoti asmenys: prel. Jonas Balkūnas, Stasys Dzikas, Kazimieras Mockus, dr. Ona Labanauškaitė, dr. Juozas Leimonas, Stasys Lušys, kun. Juozas Sakevičius, MIC, dr. Vladas Šimaitis, Leonardas Šimutis, Pranas Vainauskas, Vytautas Volertas. Ta pačia proga pastebima, kad svarbiausieji kongreso pranešėjai būsią krikščionių demokratų žmonės, būtent: Leonardas Šimutis kalbėsias "Mūsų pareigos Lietuvai" tema ir jo mintis papildysias K. Mockus. Apie Katalikų Akciją pranešias kun. V. Bagdonavičius, buvęs DRAUGO "politrukas" ir Vyt. Volertas.

Kalbant apie katalikiškus reikalus... Teigiama, kad senieji kunigai esą pasipiktinę, kad kunigų Vienybės organizacijoje vis daugiau išsigali naujieji ateiviai...

JŪRATĖ IR KASTYTIS

Savo laiku nemažai buvo kalbama apie reikalą paremti V. K. Banaičio rašoma operą Juratė ir Kastytis, tačiau dauguma tuo reikalu besisielujančių pasiekė Joe Bachuno pavyzdžiu: griebėsi plunksnos, bet ne pinigų. Rezultate kompozitorius šiomis dienomis baigė tvarkyti tos operos klavirą be visuomeninės pagalbos, tačiau jį atspausinti neįmanoma be platesnės talkos, todėl šį kartą iniciatyvos ėmėsi Chicago vyrų choras. Antano ir Marijos Rudžių rezidencijoje įvykęs susirinkimas nutarė sudaryti Juratės ir Kastyčio operos fondą, kurio pirmininke išrinkta Marija Rudienė, vicepirmininke dr. V. Tauras, inž. J. Jurkūnas ir muzikas A. Kučiūnas, išdininku S. Baras ir sekretoriai vyrų choro pirmininkas Vyt. Radžius bei solistė P. Bičkienė. Rudžiai fondui tuojau paaukojo 300 dol. Gydytojai A. Montvidas, Kisielius, Aglinskai po 100 dol., inž. J. Jurkūnas 100 dol., V. Tauras 50 dol. Panašių aukų tikimasi ir iš kitų gydytojų, jų organizacijų bei kitų profesionalų. Klaviro išleidimui ir orkestracijai Fondas yra pasiryžęs sutelkti bent 10,000 dol. Pirmininkė M. Rudienė lapkričio pabaigoje aplankysianti kompozitorių Brooklyne.

Lapkričio 7 d. Chicago Tautinėse Kapinėse į specialę spintą buvo padėti New Yorke mirusio inž. J. Čiurlio pelenai. Velionis buvo ilgametis Kauno Vytauto Didžiojo universiteto profesorius, aukštasis susisiekimo ministerijos pareigūnas bei senas socialdemokratų veikėjas. Nors iškilnėm rūpinosi profesorių ir inžinierių sąjungos, jos sutraukė vos 25 žmones.

J. Tysliavos, Jr. nuotrauka

Žinomi New Jersey veikėjai, Izabelė ir Vladas Diliai ir pianistas Antanas Smetona Vienybės. Lapkričio 29 d., Jaunimo Centro salėje, Chicagoje, įvyksta pianisto Antano Smetonos rečitalis, kurį ruošia vietos Lietuvių Studentų Sąjungos skyrius.

MORININKAS

Pelkės ir liūnai buvo mūsų žemė,
Tamsa ir abejonės buvo ateitis.
Kelio į saulę siela neatrado,
Klajodama po nesibaigiančias naktis.

Plytą prie plytos Tu išmokei dėti,
Padėjai meilę Tu šventovės pagrindan.
Deimantu ėmė mūs langai spindėti —
Iš klonių giesmės kilt Tavan vardan.

Betgi vėl tigras drasko mūsų gentį,
Liesa ir negausi galvijų ganosi banda, —
Raižo mum kojas usnys ir vijokliai,
Mes esame, lyg paukščiai, nežinion skrendą.

Grįžk ir sugriauk išdidų Babiloną,
Tegu nuo vėtrų stogas nebedengs namų!
Galgi žmogus, iš siaubingų griuvėsių pakilęs,
Pradės tikėt savo puikybės aklumu.

STASYS SANTVARAS

Inž. Stasys Skurvydas, kurio dešimtmetį Amerikoje neseniai paminėjo du angliški New Jersey laikraščiai — Observer ir Herald News. Be to, inž. S. Skurvydas ta proga buvo pagerbtas specialiu pokyliu, kurį jam surengė Thomas Electronics, Inc. bendradarbiai: J. Kamora, P. Seats, F. Labreca, R. Rutkowski, Al West, Ed. Losovich, Leo Connolly, B. Waxenbaum, T. Forsys, Ann Koparz, M. Beasty, R. Holman, Valentine Szudziejka ir k.

Stasys Skurvydas su žmona, kaip ir daugelis karo ir bolševizmo grėsmės išvytų mūsų tautiečių, atvyko į Ameriką 1949 m. ir dabar gyvena Keamy, N. J. Nežiūrint išeito inžinerijos mokslo Lietuvoje, gavę atsakomą darbą Thomas Electronics, Inc., inž. Stasys Skurvydas nusprendė savo studijas dar pagilinti ir todėl vakarais lankė Newark College of Engineering, kurią baigė gaudamas BS laipsnį.

Inž. S. Skurvydas su žmona jau trys metai gavę Amerikos pilietybę. Ponia Skurvydienė yra veikli Rutos ansamblio ir kitų New Jersey lietuvių draugijų bei sambūrių narė.

MOTERŲ VIENYBĖ

reiškia gilią užuojautą savo narei

MARIJONAI JOKŪBAITIENEI

JOŠ MOTINAI

ELZBIETA SIDABRIENEI MIRUS

MARIJONAI JOKŪBAITIENEI

didelio skausmo valandoje

JOS MOTINAI

ELZBIETA SIDABRIENEI MIRUS

reiškia giliausią užuojautą

LIETUVIŲ MOTERŲ ATSTOVYBĖS KLUBAS
New Yorke

Tarplanetinės kelionės

1 MĖNULI PER 16 PARŲ

(TĘSINYS)

Tačiau yra dar vienas dangaus kūnas, kurį kelionė bus atlikta anksčiau negu planetas, tai Mėnulis. Jis yra Žemės palydovas. Mėnulis yra artimiausias mūsų dangaus kūnas. Nuo Mėnulio iki Žemės tik 384 tūkst. km. Toks atstumas būtų neįmanomas ir paprastam lėktuvui, skrendančiam 1,000 km per valandą greičiu. Jis skrisdamas tiesiai, į Mėnulį galėtų nusikelti per 16 parų.

Mėnulis skersmuo yra beveik 3,5 tūkst. km, t. y. apie 3,7 karto mažesnis už Žemės skersmenį. Mėnulio masė apie 81 kartą mažesnę už Žemės masę, dėl to visiškai ten svėris apie teta kartus mažiau negu Žemėje. Mėnulis apskrieja aplink Žemę per 27 paras 7 valandas 43 minutes ir 12 sekundžių. Per tiek pat laiko Mėnulis apsisuka apie savo ašį. Todėl Mėnulis iš mus, panašiai kaip Merkurius į Saulę, atsukęs tik viena savo puse.

Mėnulyje net paprasta akimi galima matyti tūkstančius ir tūkstančius sviesos vietas vadinamos žemynais, tamsios — įbromis. Šios žemės vadinamos gana įdomiais vardais: Lietaus jūra, Debus jūra, Derliaus jūra ir pan. Tačiau šie pavadinimai neturi nieko bendra su tikrove — Mėnulyje nėra nei debesų, nei lietaus, nei derliaus. Net ir pačių jūrų ten nėra, nei Mėnulyje visai nėra nei vandens, nei oro. Vadinamosios jūros iš tikrųjų yra lygumos, žemynai — kalnai. Kalnų kurti aukštis siekia 8 kilometrų, t. y. savo aukštį nenusileidžia Žemės kalnams. Kalnai Mėnulyje daugiausia kraterių pavidalo. Diena Mėnulyje trunka 14 Žemės parų. Dienos metu temperatūra Mėnulyje pakyla iki 120 C, naktį nukrinta iki 180 C.

Atmosferos Mėnulyje nėra. Jame per maža trauka, kad galėtų atmosfera išlaikyti.

Be planetų ir jų palydovų, aplink Saulę skrieja daug mažų dangaus kūnų, vadinamų asteroidais, 1801 m. sausio 1 d. astronomai aptiko pirmą asteroidą tarp Merso ir Jupiterio takų. Žiūrint pro teleskopą, šis asteroidas atrodė kaip silpnas žvaigždutė, labai greit judanti kiti žvaigždžių tarpe. Po to buvo atrasta gana daug asteroidų. Šiuo metu teleskopais galima pastebėti asteroidus, kurių skersmuo yra apie 1 km.

Daugelis asteroidų yra tarp Merso ir Jupiterio takų. Tačiau tarpplanetinių keilonių požiūriu idomiesi yra asteroidai, kurie skrieja tarp Žemės ir Merso orbitų, t. y. arčiau prie Žemės negu Mansas. Pirmas tokių asteroidų buvo aptiktas 1898 m. ir pavadintas Erotu. Jis prie Žemės prieina iki 23 mln. kilometrų. Vėliau buvo nustatyta, kad Erotas yra agurko formos. Jo ilgis 22 km, storis — 6 km. Jis gali būti lygiai pasivaždinti į mus ir todėl kartais jis atrodo kaip ryškūs žvaigždės, o po to greit slėpėja.

Asteroidai nei vandens, nei atmosferos neturi ir gyvybei vystyti juose sąlygų nėra. Tarpplanetinių keilonių požiūriu jie mus domina kaip trampoline tolimose kelionėse arba kaip vietas, kuriose galima bus įrengti mokslinės laboratorijos.

O kaip su keilonėmis į žvaigždes? Sviesa kas sekundę nueina 300,000 km. Per vieną sekundę sviesa gali apiekti aplink Žemę apie 8 kartus. Saulės sviesa tolimiausia savo palydova Plutona pasiekia per 5,5 valandų. Iki Žemės Saulės sviesa eina apie 8,3 minutes. O sviesa iš artimiausios žvaigždės (neskaitant Saulės) pasiekia Žemę tik per 4,29 metų. Paviršiume šiuos metus sekundėmis ir padauginime iš 300,000 ir turime atstumą kilometrais iki artimiausios žvaigždės. O iš tolimesnių žvaigždžių sviesa sklinda ne metais, o šimtmečiais. Todėl šiuo metu dar neprojektuojamos keilonės į kitas žvaigždes, nors tokios keilonės būtų be galo idomioms ir mokslui naudingos. Juk apie daugelį žvaigždžių, kaip ir apie Saulę, yra planetos. Juk ten taip pat gali būti panašios sąlygos kaip Žemėje. Reikšmia, ir gyvybė gali būti ten panaši į Žemės gyvybę. Labai idomu.

Tačiau šiuo metu dar neprojektuojamos keilonės į kitas žvaigždes, nors tokios keilonės būtų be galo idomioms ir mokslui naudingos. Juk apie daugelį žvaigždžių, kaip ir apie Saulę, yra planetos. Juk ten taip pat gali būti panašios sąlygos kaip Žemėje. Reikšmia, ir gyvybė gali būti ten panaši į Žemės gyvybę. Labai idomu. Tačiau šiuo metu dar neprojektuojamos keilonės į kitas žvaigždes, nors tokios keilonės būtų be galo idomioms ir mokslui naudingos. Juk apie daugelį žvaigždžių, kaip ir apie Saulę, yra planetos. Juk ten taip pat gali būti panašios sąlygos kaip Žemėje. Reikšmia, ir gyvybė gali būti ten panaši į Žemės gyvybę. Labai idomu.

Atmosferos Mėnulyje nėra. Jame per maža trauka, kad galėtų atmosfera išlaikyti.

Be planetų ir jų palydovų, aplink Saulę skrieja daug mažų dangaus kūnų, vadinamų asteroidais, 1801 m. sausio 1 d. astronomai aptiko pirmą asteroidą tarp Merso ir Jupiterio takų. Žiūrint pro teleskopą, šis asteroidas atrodė kaip silpnas žvaigždutė, labai greit judanti kiti žvaigždžių tarpe. Po to buvo atrasta gana daug asteroidų. Šiuo metu teleskopais galima pastebėti asteroidus, kurių skersmuo yra apie 1 km.

KOKIOMIS PRIEMONĖMIS KELIAUSIME

Pasirinkus kelionės tikslą, tenka pagalvoti ir apie susisiekimo priemones.

Užkariavęs vandens erdves, žmogus pradėjo užkariauti ir oro erdves. Iš pradžių žmogus kido oro pūslėmis, kurios buvo lengvesnės už jų išstumtą orą. Tačiau tai jo nepatenkino. Oro pūslės buvo per mažai judrios ir greitos. Žmogus jau nestenkinio tuo, kad jis gali pakilti į orą ir laikytis jame. Jis norėjo skraidyti greičiau ir toliau. Atsirado ir vystėsi sunkesni už ju išstumiamą orą aparatai — lėktuvai. Lėktuvai sklandė jau skrenda greičiau už garus.

Netolimoje ateityje lėktuvų greičiai dar bus didesni. Gal juos kada nors bus galima panaudoti tarpplanetinėms kelionėms? Deja, nei oro pūslėmis, nei lėktuvais kitų dangaus kūnų nepasiekstume. Oro pūslės ir lėktuvai gali skristi tik ore, o oro sluoksnis aplink Žemę nėra didelis. Paprastai lėktuvai gali pakilti tik iki 18 km, nes aukščiau oras yra labai retas, todėl, norėdamas išlaikyti jame, lėktuvo propeleris turėtų daryti daugiau kaip 1 tūkst. apsisukimų per sekundę. O esant tokioms apsisukimų skaičiams, propeleris subyrėtų. Todėl tarpplanetinėms kelionėms tenka įsiekoti kitų priemonių. Ši priemonė jau rasta. Tai raketa.

Raketa jau seniai žmonėms žinoma. Jos veikimo principas labai paprastas. Išvaizduokime iš visų pusių uždara dėžę. Jei dėžė viduje uždegsime paraką, tai degimas jis išskirs didelį kiekį dujų. Šios dujos spaus į visas dėžės sienas, tačiau dėžė nejudės, nes spaudimas iš kiekvieno pusių bus atsvertas spaudimu iš priešingos sienos. Tačiau, jei dėžėje pa-

darysime skylę, tai pro ją veršis dujos. Šiuo atveju spaudimas iš sienų, priešinga tai sienai, pro kurią išteka dujos, nebus atsvertas, ir dėžė judės iš tokiomis dujomis priešinga puse. Atominė energija varomoje raketoje kuras užims daug mažiau vietos ir todėl pati raketa galės būti žymiai lengvesnė.

Standien dar sunku pasakyti, kokio tipo bus tarpplanetiniai susisiekimai naudojama atominė energija varoma raketa, tačiau net toks paprastas pavyzdys rodo atominės energijos pranašumą. Vadinamosios urano katilose, kuriuose gaunama atominė energija, vyksta urano atomo skilimas ir išsiskiria didelis šilumos kiekis. Tokiam katilui, įtaisytame tarpplanetinėje raketoje, būtų galima šilumą aukštą temperatūrą įkaitinti bet kokią medžiagą. Išgarinti ją, ir tie garai, verždamiesi iš raketos čiapo, varytų raketą.

Jau šiuo metu yra keletas atominių variklių tarpplanetinėms kelionėms projektų. Didžiausiu perspektyvu žada atominius variklius, kuriame atominis kuras paduodamas į kameta, kurio sienos atspindi neutralias atominės daleles — neutronus. Neutronai, atsispindėję nuo sienelės, grįžta į kurą ir ten vėl sukelia atominę reakciją. Sienelės šiuo atveju reiktų vėsinoti.

Naudojant atominį kūrą, teks apsaugoti nuo radioaktyvių medžiagų

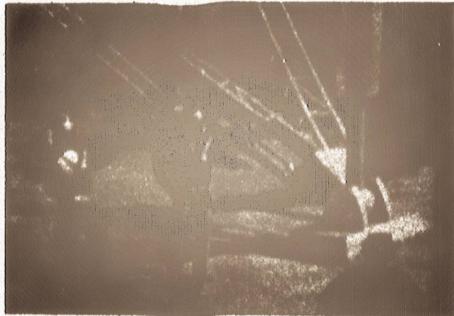
kenksmingo spinduliavimo. Teks apsaugoti ne tik keleivius, esančius raketoje, bet ir aplinkinius žmones, kurie bus netoli raketos paleidimo vietos. Keleivius apsaugoti bus nesunku. Juos bus galima atsikirti nuo degimo kameros kuro bakais ir pan. Aplinkai nuo radioaktyvių medžiagų apsaugoti, greičiausiai, raketoje teks įtaisyti du variklius — paprastą ir atominį. Pirmasis juo veiks artį Žemės, antrasis — vidutiniuose atmosferos sluoksniuose, kur radioaktyvių medžiagų išmetimas iš raketos jau nesudarys žmonių pavojaus.

Tokių būdu, į klausimą, kokia priemonė keiliausime į kitus dangaus kūnus, galima atsakyti: raketa, varoma atominiu kuru.

DIRBTINIAI ŽEMĖS PALYDOVAI

Kad būtų galima leisti į tarpplanetinę kelionę bet kurio dydžio ir formos raketomis, o taip pat norint sutaupti kūrą, tikslinga pradėti kelionę ne nuo Žemės paviršiaus, bet iš kokios nors stoties, esančios už atmosferos ribų. Šiuo atveju tarpplanetinei raketai nereikėtų eikvoti kuro oro pasipriešinimui nugalėti; kuras galėtų būti panaudotas raketos greičiui padidinti.

(BUS DAUGIAU)

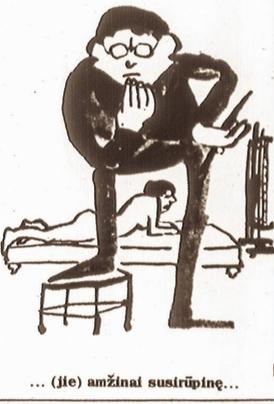
KALBANT APIE DAILININKUS...

Kai kurie žmonės taip įsivaizduoja dailininką, bet tikrumoje...

Tik mėgėjas dailininkas yra tikrai patenkintas.

... (Jis) amžinai susitripinę...

PARENGIMAI

JONAS RŪTENIS

Rudens vėjo pūstelėjimu visi Lietuvos laikraščiai mirgėte mirga parengimų skelbimais. Vienai dar tik bus, kitai jau suplanuoti ir tuoj įvyks. Vieni koncertiniai, kiti muzikiniai, bet nuolima ir tokių, kur skony bus valgiai ir gėrimai nudėtos...

Tai gerai — įvairumas sveikintinas reiškinys, nes, reikia atvirai pasakyti, mūsų parengimai jau labai sabloniskumu kvepia. Taigi, jei tik įmanoma parengimų pavairinti — reikia džiaugtis.

Tačiau yra ir kita medalis puse, kurią priklauso ir šis žodis apie parengimus, kaip iš gausaus rudens rago byrėte byrančius.

Pirmoje eilėje, parengimui paruošti ir jam praversti, visame Didžiajame New Yorke, deja, neturime tinkamos salės. Turimos salės parengimų pasiekimui anksto dvidešimčia nuokimčių nevertina. Antra, tai parengimų rengėjų nesidomėjimas kad ir turimos salės būtų bent kiek jaukiau. Tam, žinoma, reikia lėšų ir darbo, o gal net ir širdies. Dabar mūsų — rengėjams terpi pasamdyti salę, orkestrą, artistus ir surikiuoti už buferio svaigalų pilstytojus. Visa kita paliekant taip, kaip išeis, arba savaime pasitarys.

Ir, rezultate, štai koks vaizdelis: atėjusio piliečio palas vadinamoje draubūniėje tuoj pat sugniatamas į gniužulą, pametamas ant suolo, arba užmetamas ant dulketos lentynos. Po to žengti salėn, kurioje dar tebeatomos neapvalytos nuo dulkių kėdės, kur už "bufeto" tebeatdarinėjamos gėralų dėžės, kur šeiminiškės katiluose tebebutina kopūstai.

Koks buvo tuo rengėju, tos organizacijos, to būrelio pasirodymas visuomenei — niekas nepaiso...

Parengimai yra pramogos, bet jos turi būti gerai, apgalvotos ir nuostabios parengtos, idant svečiai jų nevardintų "balaganu."

Parengimas, kaip ir pats žodis, turi būti parengtas, bet nesavaimė susilpdes kukulius...

AUTOPORTRETAIS

Dail. V. Vizgirda

Ar tik nebūsite išvertę kailinius?...

ATVIRAS LAIŠKAS BIČIULIUI ST. S. (ANTVARUI) RŪKŠTELES DAILĖS PARODOS BOSTONE PROGA

lietuvių dailininkų kūrybinio lygio. Su R-le nesivargoma. Jo klausimą kelia tik tokie kritikai kaip Jūs, Gintneris, Tamunai, kurie imatės pataikauti primityviam beskonjingamui masėm.

Klystate taip pat tvirtindamas, kad atvykęs iš Australijos R-lė pasidare labiausiai išgarsintas ir kontroversiškas dailininkas ir ne dėl savo kūrybos. Jis pats išgarsino savo veikla ir savo rašiniais prieš lietuvių meno kūrybą. Ne jo tapybą yra "kontroversinė figūra" lietuvių dailėje, o tik jo asmuo ingeriniamie tremties gyvenime. Perdaug natūrali tad skamba Jūsų teigimas, kad "alasa dėl Rūkštelės tapybės", kad ir besaliskai kalbant, "galima būtų pavadinti dviejų pažūrų į meną su-sikryžlavimu, moderninės ir realistinės dailės atstovų tarpusave kova." R-lė yra tiek "stiprus", kad mano manymu jis jokiai meno krypčiai neatstovauja.

Kas liečia jau Jūsų Rūkštelės darbų įvertinimą, tai mano nuomonė tokią: visų pirma Galdiko vardą ne vietoje pavartojote. Galdikas lietuvių dailėje jau suvaidino tokį vaidmenį, kad jo vardas dažnai ir neišvengiamai minimas. Bet palygintas su Rūkštele visai ne vietoje. Geriau būtų dėsi paminėti Rembrantą. Tas taip pat, kaip ir Rūkštelė, buvo didelis realistas, jau mirties ir negali pasislėpti Jums nei padėkos, nei išžėisti, o Galdikas gali dar ir apie Rūkštelės kūrybą ko gero ir savo nuomonę pareikšti.

Savo kritikoje kalbate apie gerai valdomą piešinį, meistriską taptuko valdymą, spalvų skambesį, jutimą, išgyvenimą, vulgaram ir neskonjingam stogą ir daug kitų privalamu, kurių Rūkštelės darbuose neįmanoma surasti, ir visiškai nieko nesakote, kodėl jo darbai taip patinka, sakysim, kad ir nepaprastai didelį mūsų tautiečių daugumą. Jums, kaip meno kritikai, atrodo visai nežinoma, kas dailėje laikoma geru piešiniu ar forma. Jeigu galvojama, kad geras piešinys bus vienodai didumo ir lygiagrečiai li-

poms nupaišytos akys, tai žymiausi pasaulyje skulptūros kūriniai tuokart būtų drabužių krautuose išstatomi plastikiniai manekenai, kurie tarp kitko labai panašūs į R-lės tepamus portretus. O Jūs tariamas "meistriskas taptuko valdymas" Rūkštelės darbuose yra meno mokyklos pirmo kurso studento lygio. Taip pat ir kompozicijos problemų jis nesprendžia. Kuone visose jo paveiklose daiktai atsitiktinai sukraunami ir skirti plota. Kai kuriuose paveiklose medžiagai visai "nepripilinti" prie žemės, atskiros paveiklos dalys nesuristas, skirtingomis technikos metais atliktos ir atrodo, kad visai nesiorientuojama, kas yra paveiklo visuma. Stebinti apsiraiti Rūkštelės vaizdelius, taip pat "figūrinės kompozicijas", įsiekant visame tame kokio nors stiliaus, originalumo, tautiškumo, Jūsų tariamo "Lietuvos peizažo kūrėjo", skaitant katalogo surašytus paveiklų vardus, o taip pat Jūsų kritika, prisimena tik vieno žymaus meno kritiko žodžiai: "Jeigu nueisi į parodą, pamatysi ten nupieštą šunį, ir po apatias bus parašyta "lūtas," tai netikėk."

Ivairių sričių menininkams, be gabumu, reikalingas ir įvairus profesinis pasiruošimas. Poetas turi bent kaiba gerai mokėti, dainininkas gaidas turi mokėti skaityti. Smulkiniukui ar pianistui reikalingas net labai didelis techniškas išsiimkinimas. Kritikas turi nors tiek žinoti meno istorijos, kad nedvejojamas galėtų pasakyti, ar paveiklė "yra regimas nežymus polinkis į impresionizmą." Tapybės technika yra komplikauta, nelengvai apvaldoma, ir realizmas, kad ir idealistinis, turi nusistojusias dogmas ir pareigojimus kiekvienam kūrėjui, o taip pat ir meno kritikai. Jūs gi pervertinote Rūkštelės tapybą toli gražu ne pagal "nusistovėjusias dailės vertinimo normas."

Bet Amerika plati ir visiems, žinoma, valia piešti berželius ir gubas bet kaip. Ir Massachusetts valstybėje iš gam-

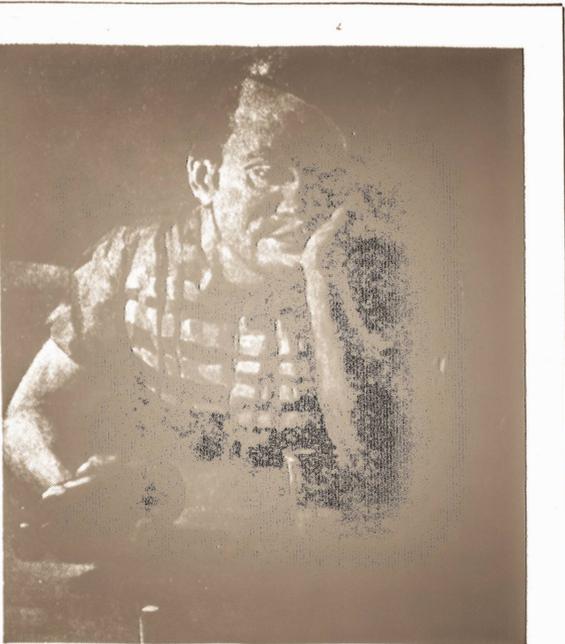
tos (ne iš atminties), kad ir "modernist", neuptas peizažas irgi gal nemažiau galėtų sužadinti tautininkų jausmus, jeigu jo juo būtų parašas "Tėviškės laukai." Rūkštelė, kaip dailininkui-mėgėjui, valia taip pat ruošti parodas visose lietuvių kolonijose ir pardavinėti savo darbus. To jam niekas nepavydi. Naudos iš to yra tik tiek, kiek jis surenka pinigų. Graudu tik dėl žmonių, kurie nori būti kultūringi, bet nežino kaip, kuriems patinka realistinis menas, trokšta juo turėti, bet yra apgaunami, gaudami netikrą realizmą. Tai yra tiesa, ir nereikia perdėti perkeltant Rūkštelės tapybą į kitą plotmę.

Jeigu Jums šios mano pastabos, kurios visai nesvarsto jokių srovių, ar dailės pasaulėžiūrų, o tik "gramatikos klaidas," yra neitiktinos, dvelkia asmeniškumu ar pavydu, tai būtų pravartu atsi-klausti kitų menininkų, jeigu dar yra tokių, kuriais Jūs pasitikite. Kitu atveju galite pasilikti ir savo nuomonės, pasi-kliaudami vien daugumos supratimu ir skonu. Amerikoje dažnai praktikuojama skirti ir premijas "popular vote" budu. Tokie premijas visad gauna paveikliai, kuriuose nupaišyti pvz. persikai "ready to eat."

Yra apgailėtina, kad Jūsų kritika priešinasi amžinai menininkų kovai su tuo, ką Jūs savo straipsnyje vadinatė menine neteisybe, dvasine arogancija, skurdu ir net satranizmu. Žinotina, kad dvasinio satranizmo yra ne vien kokiųsio pakraipos, ar vien dailėje. Jo yra visur ir visad — literatūroje, muzikoje ir kit. Bet Jūs, Rūkštelės parodos proga, visas tas negeroves randate tik moderninėje dailėje. Tai darydami šia proga, ar tik nebūsite išvertę kailinius ir išvirškėję puse?

New Yorko parodos ir koncerto proga, o taip pat pasipriešinimas prieš meninio lygio suniveliavimą mūsų tremties gyvenime kitais atvejais, sukėlė prieš save audrą, kurią galima pavadinti diletančių sukilimu. Ir kyla klausimas, kokia padėtis lietuvių visuomenėje kuriantčio asmens tokiose sąlygose?

V. VIZGIRDA

PASKUTINIS LAŠAS

Dail. A. Rūkštelis

Akademinės Mintys

STUDENTŲ SUVAŽIAVIMAS

Liet. Stud. S-gos visuotinis suvažiavimas bus lapkričio 26 - 29 Chicagoje, Conrad Hilton viešbutyje, 720 Michigan Ave.

Suvažiavimo programoje yra numatyti šie simpoziumai bei paskaitos: "Lietuvis studentas 20-jo amžiaus vidury JAV-se," "Santykiai tarp jaunimo organizacijų: kova ar bendradarbiavimas," "Zvilgnis ateitin," "Lietuviai išeiviai ir politika šiandien," "Šiandieninė lietuvių literatūra."

Šeštadienį vakare Williford Room bus iškilmingi šokiai su studentiška menine programa.

Suvažiavimo dalyviai, atvykę iš kitų miestų, galės apsistoti tame pačiame viešbutyje už 4 dol. parai.

Liet. Stud. S-gos Centro Valdyba kviečia visą studentiją dalyvauti suvažiavime.

VADOVŲ SUVAŽIAVIMAS

Gruodžio 5 - 8 d. Hartford YMCA Outdoor Center moderniosiose patalpose North Colbrook, Conn. (važiuojant iš Hartfordo 44 keliu į vakarus, netoli Winsted) įvyks Atlanto rajono skautų vadovų suvažiavimas. Suvažiavime bus svarstoma įvairios auklėjimo problemos, bus nagrinėjama pereinamųjų metų veikla, nustatymas ateinančių metų darbo plano ir kt. Visiems šio rajono vadovams yra privaloma suvažiavime dalyvauti.

SKAUTŲ SUVAŽIAVIMAS

Spalio 24 - 25 d. Hartforde buvo vyresniųjų skautų ir skaučių suvažiavimas, kuriame dalyvavo virš 100 jaunimo iš įvairių rytinio pakraščio vietovių. Suvažiavimo eigoje buvo visa eilė idomių paskaitų, iškilminga sueiga, kurios metu buvo atžymėta Hartfordo skautų - skaučių vietininkijos 10 metų sukaktis, ir koncertas su šokiais. Paskaitas davė kun. St. Yla, L. Čepienė kalbėjo apie skautų - skaučių bendradarbiavimą, L. Petrauskaitė - apie vyr. skaučių uždavinius, A. Kurąpkaitė pravedė pavyzdinę vyr. skaučių sueigą, I. Nenortienė kalbėjo apie rankdarbius, A. Banevičius - apie etiketą ir V. Mantautas davė paskaitą tema "Lietuviškumo kryžkelė", kuri ypač visiems patiko.

Kaukių balius

Waterburio skautų tėvų ir rėmėjų būrelis kviečia rytinio pakraščio jaunuomenę atsilankyti į jų rengiamą tradicinį kaukių balių šeštadienį, lapkričio 21 d., 7 val. lietuvių parapijos salėje, John St., Waterbury, Conn. Įėjimas: su kauke - 1 dol. be kaukės - 2 dol.

Svečiai iš Toronto

Aldona Šapokaitė, Liet. Stud. S-gos Toronto skyriaus sekretorė (Kanadoje) praneša, kad iš Toronto į New Yorką šį savaitgalį atvyks 14 studentų ir dalyvaus studijų dienos.

G. Peniko nuotrauka

Lietuvių Studentų S-gos New Yorko skyriaus naujoji valdyba: K. Simonavičius - vice pirm., L. Petrauskaitė - sekretorė, J. Bačanskas - pirm., A. Šimutytė - soc. reikalų ved., V. Dobužinskaitė - Iždininkė.

Neo-Lithuanija ir studentai

Neo-Lithuanija yra tęsinys Lietuvos universitete veikusios studentiškos korporacijos - taip mus informuoja dabartiniai N. L. vadovai. Neo-Lithuanija atsikūrė išeivijoje žymiai vėliau negu kitos studentiškos organizacijos. Šis "pavėlavimas" turėjo neigiamos įtakos N. L. sėkmingumą patraukti jaunus narius į savo organizaciją. Tai visai suprantama, kad, nesant pakankamai jaunų žmonių, Neo-Lithuanijai vadovauja vyresnieji. Nepaisant to, N. L. vadovai bando įtikinti akademinę visuomenę, kad tai yra studentiška organizacija.

Savaime suprantama, kad nėra nieko blogo turėti daugiau studentiškos organizacijos, tačiau kyla klausimas, kiek tos studentiškos organizacijos yra studentiškos. Studentiškos yra tos organizacijos, kurioms patys studentai vadovauja ir kurios savo veiklą derina su Liet. Stud. S-gos veikla. Neo-Lithuanija šių reikalavimų neįpildo. Kaip pavyzdį galima nurodyti visuotinį Studentų Sąjungos suvažiavimą Chicagoje lapkričio 26 - 29 ir tuo pačiu metu rengiamą Neo-Lithuanijos suvažiavimą New Yorke. Kiekviena tikra studentiška organizacija stengtųsi tokio konflikto vengti. Tuo tarpu Neo-Lithuanijos vadovai

neatsižvelgė į Liet. Stud. S-gos Centro Valdybos prašymą, ir savo suvažiavimą vistiek rengia. Paradoksiškai skamba, tačiau jaunųjų valdomi akademiniai skautai, ateitininkai ir santariečiai rodo daugiau visuomeniško subrendimo, negu amžiumi subrendę Neo-Lithuanijos vadovai.

Manau, kad tokia separatistinė tendencija iš N. L. pusės turėtų būti gera pamoka jauniems studentams, kurie galvoja jungtis į studentiškas organizacijas. Pasirinkimas aiškus - stoti į N. L. ir būti vadovybėje kelių individų, kurie turi labai mažai bendro su lietuviška studentija, ar jungtis į akademikus skautus, ateitininkus ar santariečius ir savo asmenybes ugdyti bei brandyti savo bendraamžių studentų tarpe.

Studentija rodo gražų pavyzdį lietuviškai visuomenei, kokia vaga turėtų riedėti mūsų visuomeninis gyvenimas: aštri konkurencija tarp ideologinių organizacijų kultūrinėje, intelektualinėje ir visuomeninėje plotmėje, ir, reikalui esant, sujungimas jėgų vienam bendram tikslui. Tos organizacijos, kurioms tokia - veiklos forma yra nepakeliui, turėtų sau vietos jieskoti mūsų politinių partijų maišatyneje, o ne studentiškoj bendruomenėj.

J. B.

Chicago, Ill.

A.S.S. Studijų Dienos New Yorke

Lapkričio 14 - 15 d. A. S. S. New Yorko skyrius rengia Studijų Dienas rytinio pakraščio studentijai. Paskaitininkai: prof. V. Marjosiūsis iš New Britain, Conn. - lietuviškoji muzika; akt. V. Žukauskas - istorinis Lietuvos teatras; R. Šilbajoris iš Akron, Ohio - lietuvių literatūros raida tremtyje. Visos paskaitos vyks Festival salėje, 40 East 26th Street, New Yorke. Pradžią 10 val. ryto. Mokestis - 2 dol. Už tai bus duodami pietūs. Šeštadienio vakare 8 val. vakare puošnioje Sajievas Parkview salėje, 260 Knickerbocker Ave., Brooklyne, įvyks vakaras su menine programa ir šokiais. Programa išpildys sopranas Aušra Vedeckaitė iš Worcester, Mass., akordionistas

Liudas Bajorinas iš Waterbury, Conn., pianistas Vytautas Strolia iš New Yorko ir "Linksmieji Broiliai". Šokiams gros Bruno Continental Orkestras. Be to, studijų dieną išvakarėse, penktadienį (lapkričio 13) Lietuvių Piliiečių Klube,

280 Union Ave., Brooklyne, įvyks studentų susipažinimo linksmavakaras, į kurį kviečiami visi, ne vien studentai.

VYTAS ŠETIKAS

Būkime punktualūs

New Yorko akademiniai skautai, kurių rengiamas koncertas įvyksta šį šeštadienį, prašo pranešti, kad koncertas prasidės punktualiai 8 val. ir, menininkams išpildant savo kūrinių, žmonės į salę nebus leidžiami.

Korpi Vytis New Yorko skyriaus susirinkimas bus penktadienį, lapkr. 20 d., 9 val. vakare, Ramanauskų bute. Visi nariai prašomi dalyvauti.

Aušra Vedeckaitė iš Worcesterio, Mass., šiuo metu lanko visame pasaulyje žinomą Juilliard School of Music New Yorke. Aušra studijuoja dainavimą pas Mm Soudant, ir šalia to ima kitus muzikos ir akademinus kursus. Ji pirmą kartą viešal pasirodys New Yorko visuomenel šį šeštadienį, lapkričio 14 d., akademiškų skautų rengiamame koncerte, kuris įvyks puošnioje Salevas Parkview Salėje, 260 Knickerbocker Ave., Brooklyne. Pradžią 8 val. Aušra priklauso Akademinių Skautų Sąjūdžio New Yorko skyriui, ir yra aktyvi skaučių vadovė.

STUDENTŲ SĄJUNGA NEW YORKE

Lapkričio 8 d. įvyko Liet. Stud. S-gos New Yorko skyriaus pirmasis naujos valdybos susauktas susirinkimas. Susirinkimą pravedė pirm. J. Bačanskas. Buvo pranešta apie visuotinį studentų suvažiavimą Chicagoje, į kurį rengiasi vykti ir būrys newyorkiečių. J. Birutis painformavo apie studijų dienas, kurios bus šį savaitgalį New Yorke. Pirmininkas toliau pranešė, kad New Yorko skyrius planuoja suręngti žiemos stovyklą su Nauju Metų sutikimu Laconia, N. H.

Naujoji valdyba planuoja užmegsti artimesnius ryšius su latvių ir estų studentais. Be to, artimoje ateityje bus sudarytas komitetas, kuris rūpinsis kad amerikiečių studentų organizacijose retkarčiais būtų duodamos paskaitos Lietuva liečiančiais politiniais - kultūriniais klausimais.

Susirinkime dalyvavo apie 40 studentų. Naujieji studentai kviečiami įstoti į šią visų lietuvių studentų bendrą organizaciją. D. A.

LIETUVIAI ADVOKATAI

S. Bredis, Jr.

37 Sheridan Avenue
BROOKLYN 8, N. Y.
Tel. APplegate 7-7083

C. A. Voket

(Vokietaitis)
41-40 74th Street
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Tel. NEwton 9-6620

AKADĒMINIO SKAUTŲ SĄJŪDŽIO NEW YORKO SKYRIUS STUDIJŲ DIENŲ PROGA RENGIA

KONCERTA - ŠOKIUS

ŠEŠTADIENJ, LAPKRIČIO 14 D.

Pradžią 8 val. vak.

SAIEVAS PARKVIEW SALĖJE

260 Knickerbocker Ave. Brooklyne

Programoje:

SOPRANAS AUSRA VEDECKAITĖ

PIANISTAS VYTAUTAS STROLIA

AKORDIONISTAS LIŪDAS BAJORINAS

NEW YORKO SKAUTŲ VYČIŲ OKTETAS

vad. muz. M. Liuberskiui

ŠOKIAMS GROS BRUNO CONTINENTAL ORKESTRAS

Staliukai užsakomi pas Rasą Arūnaitę, VI 7-6336

VISUOMENĖ KVIEČIAMA ATsilankyti

Iš Pietų Amerikos sugrįžus

Jonas Stanis (dešinėje) išvykus iš Brooklynio biznierių, šiomis dienomis grįžęs iš daugiau kaip mėnesį laiko užtrukusios kelionės po Pietų Ameriką ir kažkurias Karibų salas. Nuotraukoje: Stanis sveikinasi su Moore-McCormack linijos laivo Brazil kapitonu Cosmo G. O. Neil. Viduryje: Danny Leone.

Šią kelionę J. Stanis buvo numatęs praėjusį pavasarį, kartu su žmona Jieva. Deja, Jieva Stanienė, kaip Vienybėje buvo rašyta, praėjusią vasarą turėjo operaciją ir mirė. Tokiu būdu Staniumi teko vienam keliauti. Šioje kelionėje jam buvo gera proga ne tik pailsėti, bet ir moraliai atsigaivinti po skaudžių išgyvenimų, ryšium su žmonos mirtimi.

Kelionėje Staniumi didžiausio išpuščio padaręs Rio de Janeiro miestas. Taip pat idomių išpuščių jis parsivežė ir iš kitų vietovių, kaip Barbados, Santos, Montevideo, Buenos Aires, Bahia, Trinidad ir kitur. Pažymėtina, kad lankydamasis Bahia, Brazilijoje, Jonas Stanis susipažino su jaunu lietuviu vertėju, pavarde Vytiš Petnūnas.

Ši kelionė po Pietų Amerikos kraštus nebuvo pirmoji J. Stanio kelionė. Prieš karą jis yra keliavęs po Europą ir net du kartus aplankęs Lietuvą. Tai buvo 1929 ir 1933 metais. Tada jis važinėjo su pirmąja žmona Ona ir mažamete dukrele Elzbieta, paskiau ištėkėjusia už antrosios žmonos sūnaus... J. Stanio vedybos su paskutine žmona, buvusia Jieva Janiene, buvo itin idomioms Stanio ir Janienės vaikams sukūrus šeimos židinį, tėvai taip pat nusprendė apsigyventi... Stanis su antrąja žmona išgyveno 11 metų.

Stanis yra kilęs iš Ūtenos apskrįčio, atvykęs prieš pirmąjį pasaulinį karą ir čia Brooklynė sukūręs didelį ir sėkmingą mėsos biznį, kurį jis dabar tvarko kartu su žentu. Antroji Stanio žmona, buvusi Valadkaitė-Janienė, gimusi Pittston, Pa., savo laiku studijavo dainavimą Romoje ir net buvo numatyta solistės karjera Lietuvos opeoje.

I. Stanis gyvena Jamaica Estate ir yra ilgametis Vienybės skaitytojas.

Jonas Stanis (dešinėje) sveikinasi su McCormack linijos laivo Brazil kapitonu Cosmo G. E. Neil. Viduryje: Danny Leone.

KORP. VYTIS SVEČIUOSE PAS P. DAGĮ

Spalio 30 d., Korp! Vytis New Yorko skyrius buvo pakviestas į svečius pas žinomą visuomenės veikėją p. Dagį.

Nuoaita buvo puiki. Visiems susirinkus, prasidėjo kavutė ir vaisės, kurias alkani studentai labai greit "sutvarkė." Po to p. Dagys davė idomų pašnekėlių apie organizacijas lietuvių visuomenėje, ypač pabrėždamas SLA veiklą.

P. Dagys kalbėjo, kad dabartinėje kultūroje žmogus be organizacijos negali egzistuoti. Visos socialinio gyvenimo santvarkos pagrindas yra organizacija, tai yra grupė žmonių, bendrai siekianti kokio nors tikslo. Lietuvių organizacijų pagrindinis tikslas šiandien yra Lietuvos išlaisvinimas, lietuvių išlaikymas, ir lietuviškosios kultūros kėlimas. Viena iš stipriausių bei seniausių lietuvių organizacijų yra susivienijimas lietuvių Amerikoje. Ši organizacija dabar turi apie 4 milijonus dolerių kapitalo, ir aktyviai veikia lietuviškame darbe. P. Dagys toliau išvardino SLA nuopelnus, pav., finansinę paramą Lietuvai nepriklausomybės metu labdaros darbus tarp lietuvių Amerikoje, parūpinimą Clevelande Čiurlionio ansambliui namus ir kt. Po pašnekėsio sekė visa eilė idomių klausimų bei diskusijų.

A. RIMAS

ELEONORAI VITKAUSKIENEI MIRUS,

Jos dukroms

ALEKSANDRAI MERKER ir ELEONORAI STECKLER

reiškiame gilią užuojautą

Smilgėvičiai ir Daukšai

PIKETAVO PAVEIKSLŲ IŠ LIETUVOS RODYMA

WATERBURY, Conn. — Dr. J. Stanislovaitis, kuris su žmona ir kitais savo "vienminčiai" šią vasarą lankėsi sovietų okupuotoje Lietuvoje, peritą sekmadienį Ventos salėje rodė spalvotus paveikslus. Salėje susirinko apie 200 žmonių, bet trečdalis to skaitčiaus gatvėje piketavo.

Incidentų, išskyrus žodinių apsišaudymą, nebuvo. Piketavusieji vaikščiojo su tokiais šūkiiais: "Lietuvoje tik okupantai gerai gyvena," "Su melais toli nenuelsite," "Amerika nepripažįsta Lietuvos okupacijos" ir t. t. Be to, piketiniai dalino mimeografu atspausčius lapelius, kuriuose aiškina, kad okupantai savo propaganda dabar nori pateisinti Lietu-

vos įjungimą į Sovietų Sąjungos sistemą.

Ryšium su tuo, Waterbury American išdėjo Waterburio Lietuvių Tarybos pirmininko Jokūbo Trečiojo laiską.

P.

— Neseniai Ansonia, Conn. mirė žinomo veikėjo Juozo Radzevičiaus žmona. Mirė staiga, nuo širdies smūgio.

REIKALINGA moteris sergančiai material prižiūrėti. Kambarys ir geras atlyginimas. Kreiptis: Mrs. S. Laurinaitis, 66 — 28 Hull Ave., Maspeth, N. Y.

Geras dalykas ateina

Paddintas dividendas

3 1/2% per metus

Pradedant 1959 M. SPALIO 1 D. ir tęsiant patenkinamą uždarbį.

SKAIČIUOJAMAS METŲ KETVIRČIAIS

Dividendai išmokami 4 kartus per metus
Pradėkite taupyti DABAR

THE *Kings County* SAVINGS BANK

Incorporated 1860

į PATOGIOS ĮSTAIGOS:

125 Broadway prie Bedford Avenue
539 Eastern Parkway prie Nostrand Ave.
Member Federal Insurance Corporation

SILVER BELL BAKING CO.

A. RADZIŪNAS, Savininkas

Mūsų specialybė lietuviška duona ir pyragai vedybiniams ir kitokiems pokyliams.

Patarnavimas sąžiningas ir greitas.

36-40 STAGG STREET BROOKLYN 6, N. Y.
Tel. STagg 2-5938

AR NEPERMOKATE

už savo automobilio apdrauda?

VIRŠ 21,000,000 AUTOMOBILIŲ SAVININKŲ MOKA DAUGIAU, NEGU REIKALINGA.

Jei tik Jūsų vairavimo rekordas yra geras, Jūs esate kvalifikuotas!

DIDELIAM APDRAUDOS SUTĀUPYMIUI, GERESNEI SAVO APSAUGAI IR GREITESNIAM PATARNAVIMUI. REIKALAUJANT NUOSTOLIŲ ATLYGINIMO.

Kreipkitės:

Albert F. Peters

(PETRAUSKAS)

APDRAUDOS SPECIALISTAS

116-55 Queens Blvd., Forest Hills 75, N. Y.

Telefonas: Virginia 3-1477

NAMŲ ADRESAS:

106-53 95th Street, Ozone Park 17, N. Y.

REPUBLIC Wine & Liquor Store

MARIJONA IR JURGIS JOKUBAICIAI

322 UNION AVENUE
BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EVERgreen 7-2089

RAY'S LIQUOR STORE

JUOZAS IR IZABELE MISIUNAI

(vairiausias rūšies amerikoniški ir importuoti gėrimai. Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas.

103-53 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y.
Telefonas: Virginia 3-3544

Festival Restoranas ir Baras

VACYS STEPONIS, Savininkas

40 EAST 26TH STREET, NEW YORK CITY

Telefonas MU 3-2928

GERI PIETŪS IR VAKARIENĖ - JĀUKUS BARAS

Salė vestuvėms, susirinkimams ir kitiems parengimams.
LIETUVIŠKIEMS SUĖJIMAMS NEMOKAMAI
Gali tilpti 200 žmonių. Mielai kiekvienas bus sutiktas.

JOE & JOHN FRIENDLY SERVICE

JONAS KARPUS
JUOZAS KAZLAS
Savininkai

- SUNOCO -

Tel. Applegate 7-9515
GAS - OIL - TIRES
BATTERIĖS

A to Z LUBRICATION
588 Jamaica Avenue
BROOKLYN 8, N. Y.
Highland Place kampas

TREMTINIAI IS ANAPUS GRABO...

Ryšium su Jungtinių Tautų paskelbtais nuo 1959 m. geg. 1 iki 1960 birž. 30 Tremtinių Metais, spalio 22 Pavergtųjų Europos Tautų Seimas išklaušė dr. J. Papaneko (Čekoslovakija) pranešimą apie tremtinių iš anapus geležinės uždangos padėtį ir priėmė atsisaukimą į laisvasias vyriausybes ir laisvojo pasaulio visuomenę.

Pagal pranešimą Europoje, iš anapus geležinės uždangos yra 328,780 tremtinių: 230,000 V. Vokietijoje, 37,000 Prancūzijoje, 27,000 Italijoje, 19,080 Austrijoje, 15,700 Graikijoje. Tremtinių srovė nėra nutrūkusi. Tik apie 150,000 tremtinių yra Jungtinių Tautų Aukštojo Komisarų globojami. 1951 m. liepos 28 d. pasirašytoji tremtinių padėčiai tvarkyti tarptautinė konvencija įsigaliojo tik 1954 m. bal. 22 d. ir veikia tik 22 valstybėse. Be šios konvencijos, kelias tarptautines konvencijas tremtinių teisei ir socialinei padėčiai pagerinti yra priėmusi Europos Taryba, bet jos veikia tik Europos Tarybai priklausančiose valstybėse. Be to, ir pačių konvencijų nuostatai ne visų valstybių vienaip suprantami ir aiškinami, ypač nuostatai dėl tremtinių teisės į darbą, dėl socialinio aprūpinimo, dėl apsigynimo teisės. Kad konvencijų nuostatai sau, o tremtinių traktavimas sau, rodo ir tremtinių padėtis V. Vokietijoje, kur darbo gavimo atžvilgiu jie diskriminuojami ta prasme, kad gali gauti tik patį prastiausią rankų darbą. Šiuo atžvilgiu padėtis labai panaši yra ir kituose kraštuose.

II antros pusės pranešimas pastebi, kad laisvasis pasaulis tebejučia tam tikrą savo atsakomybę už sovietinio totalizmo aukų likimą ir daro naujų pastangų tremtinių problemai spręsti. Tremtinių Metais Aukštojo Komisarų programoje numatyta 10,5 ml. dol. tremtinių pagalbai bei įkurdinimui. Tremtinius priklaudusios valstybės yra pažadėjusios Tremtinių Metais daryti tremtinių pade-

ties pagerinimus, o galinčios pas save tremtinius įkurdinti valstybės yra pažadėjusios lengvinti tremtinių imigracijos sąlygas. Europos Patariamasis Seimas specialiu savo nutarimu yra kreipęsis į Amerikos ir Australijos kontinentų valstybių vyriausybes, kad jos atleistų imigracinius suvaržymus ir išleistų tremtinius iš Europos.

Tremtinių Metų proga sudaryti specialūs planai tremtiniams padėti, įtraukiant ne tik valstybių vyriausybes, bet ir visuomenę, ir mokyklas, ir radiją, ir televiziją, ir spaudą, ir filmų žvaigždes ir religines organizacijas.

Didžiai vertindamas visas pozityvias pastangas tremtiniams iš anapus geležinės uždangos padėti, išskirtoms seimoms susijungti ir nedarbingiesiems sudaryti pakenčiamą egzistenciją, Pavergtųjų Seimas dr. Papanek pranešimą priėmė vienbalsiai. Antra vertus, turėdamas galvoje, kad esamoji tremtinių padėtis toli gražu neatitinka tą padėtį tvarkančių konvencijų dvasios ir raidės, kad daugelio tremtinių gyvenimo sąlygos yra veik nesuderinamos su Žmogaus asmens verte, Pavergtųjų Seimas priėmė atsisaukimą į laisvasias vyriausybes ir į laisvojo pasaulio tautas, prašydamas padidinti finansinę paramą tremtinių reikalams; palengvinti imigracijos sąlygas; panaikinti skirtumus tarp savo piliečių ir tremtinių, teikiant teisinę apsaugą, aprūpinant darbu, teikiant socialinę globą ir t.t.; sudaryti sąlygas tremtinių tautinei kultūrai išlaikyti.

Buvo atkreiptas dėmesys, kad Tremtinių Metais pirmiausia turėtų savo solidarumą dar neįkurdintiems tremtiniams parodyti jau įkurdintieji tremtiniai, kurių dauguma yra pasiturinčiai šitaisė ir savo likimo brolius visai pamiršę. Šiuo atžvilgiu lietuvius judina Balfas, bet kitų tautų tremtiniai savo Balfų neturi ir tremtinis solidarumas labai silpnas.

MILDRED MITCHELL, buvusi Janulytė, prieš penkis metus mirusio American Radio prezidento D. T. Mitchell našlė, ilgametė Vienybės skaitytoja. Keletą metų tvarkiusi vyro paliktą radijo reikmenų fabriką, Mount Vernon, N. Y., Mildred neseniai pardavė ir dabar yra pasitraukusi iš biznio.

FIRE - AUTO - LIABILITY - BURGLARY - GLASS PLATE

ROBERT F. NARK

APDRAUDOS SPECIALISTAS

26 Court Street
Brooklyn 1, N. Y.
MAin 4-6400

700 Caroline Ave.
N. Valley Stream, N. Y.
VALley Stream 5-0783

LIFE - HEALTH - ACC. HOUSEHOLD - COMPENSATION

Winter Garden Tavern Inc.

1883 MADISON STREET
BROOKLYN 27, N. Y.
(Ridgewood)

Tel. EVERgreen 2-6440

Salė vestuvėms ir
kitokioms pramogoms.

POLAIDOTUVINIAI PIETUS
Pirmos rūšies lietuviškas
maistas prieinamomis kainomis.

VYTAUTAS BELECKAS
Savininkas

Visame New Yorke nerasete gražesnių
ir patogesnių salių kaip

GRAND PARADISE

Ka nerengtumėte - koncertą, vestuves, prakalbas ar šokius -
SALESE GALI TILPTI NUO 25 IKI 2000 DALYVIU.

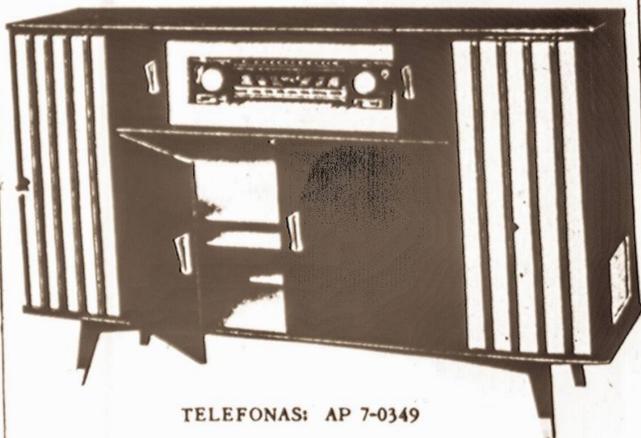
L. MOLIN - REIKALŲ VEDEJAS

320 GRAND STREET BROOKLYN 11, N. Y.
Telefonas: EVERgreen 7-1123

BANGA TELEVISION

VYT. ZELENIS, Savininkas

34-23 FULTON STREET BROOKLYN 8, N. Y.

TELEFONAS: AP 7-0349

Parduodama: televizija, radijas, stereo HI-FI fonografas,
dulkų siurbliai, oro vėsintuvai. Didelės nuolaidos
Admiral ir Motorola aparatams. 40 nuošimčių nuolaidos
"BLAUPUNKT" vokiškiems stereo HI-FI.

Taisoma televizija, stereo HI-FI bei radijas. Darbo valandos
kasdien iki 7 v. v. Penktadieniais iki 9 v. v.

Didžiausia paminklų gamybos
imonė Chicagoje

**SAINT CASIMIR
MONUMENT CO.**

HAROLD E. NELSON
Prezidentas

3914 West 111th Street
CHICAGO, ILLINOIS

(Prie Sv. Kazimiero kapų)

TELEFONAS:
BEDarcrest 3-6335
KALBA LIETUVISKAI

Traun's BARAS IR RESTORANAS
AUGUST TRAUN - Savininkas

N. E. cor. 7th ir Dauphin Street, PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: POplar 9-9352

Three Joe's
Service Station, Inc.

Trys Juozai - visi trys lietuviai - rūpestingai, sąžiningai
ir pigiau patarnaus jums, jei tik jūsų automobiliui
reikalingas bet koks - didelis ar mažas - pataisymas.

COMPLETE AUTOMOTIVE REPAIRS

85-42 WOODHAVEN BLVD. WOODHAVEN, N. Y.
(86th Avenue kampas, prie Jamaica Avenue)
Telefonas VIRginia 6-9683

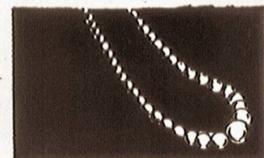
JOHN BALTADUONIS
FRANKFORD AVENUE

Cafe

1700 Frankford Avenue
PHILADELPHIA, PA.

**TWICE
Treasured!**

GENUINE
Amber
GEM OF THE AGES

GINTARAS
LIETUVOS AUKSAS

Ivairiausios gintarinės
dovanos vyrams ir moterims
prieinamiausiomis
kainomis.

Užsakoma per paštą.
AMBER GUILD LTD.

80-19 31st Avenue
Jackson Heights, N. Y.
Tel. HA 9-5855

Pasiekama: auto iki 31
Ave. Northern Blvd. IND
subway iki Roosevelt Av.
IRT iki 74 St. Port Bus
iki 31 Avenue.

Sportas

Lietuvių Sporto Klubo futbolo komandų rungtynės dėl staigaus tvarkaraščio pakeitimo ir blogo oro praėjusį savaitgalį neįvyko. Ateinantį sekmadienį, lapkričio 15, New Farmers' Oval aikštėje įvyksta dvejų bendrai rengiamos JAV Mėgėjų Taurės Varžybu rungtynės, 1:00 val. Žaidžia Kolping S. C. prieš Ozone Park S. C., o 2:45 val. Lietuvių Sporto Klubas prieš Hellenic S. C. Seštadienį, lapkričio 14 2:00 val. — berniukai ir 3:00 val. — jaunučiai žaidžia prieš Eintracht S. C. komandas, Eintracht Oval aikštėje. S. R.

TAUTIEČIAI!

Pasinaudokite proga ir pasiųskite šventėms dovanų savo artimiesiems į Lietuvą.

Šiam tikslui Jums sąžiningai ir daug pigiau, negu kur kitur, patarnaus:

LONDONO, Lietuvių Prekybos Bendrovės Atstovas Jonas Daugirdas, 337 Union Ave., Brooklyn 11, N. Y. Telefonai EV 4-1232, EV 7-4940. Reikalaukite katalogų ir įsitikinkite.

IŠNUOMOJAMAS

gražus kambarys Woodhavene, netoli Jamaica el. linijos susisiekimo. Teirautis tel.: MI 2-1263.

LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBAS

BARAS IR RESTORANAS

Lietuviškos gamybos pietūs, vakarienės ir užkandžiai

GERIAUSI GĖRIMAI PIGIAUSIOMIS KAINOMIS

Salės šokiams, vestuvėms ir kitokioms pramogoms prieinamomis kainomis. Lietuviškų organizacijų susirinkimų patalpos nemokamai.

SPAUDOS KIOSKAS

Visais reikalais kreipiamas į klubo reikalų vedėją KOSTĄ VAITAITĮ. Tel. EV 4-9672

280 UNION AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.

MATTHEW MAZEIKA, Šavininkas

Park Florist

Gėlės pristatomos į bet kurias pasaulio vietas.

80113 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN 21, N. Y.

Telefonas: Virginia 9-3112

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY

1601 S. SECOND STREET PHILADELPHIA, PA.

Telefonas: DEwey 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)

1113 MT. VERNON STREET PHILADELPHIA, PA.

Telefonas: POplar 5-4110

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS GARŠVA

231 BEDFORD AVENUE

BROOKLYN 11, N. Y.

KOPLYCIA LAIDOTUVĖMS

Tel. EVergreen 8-9770

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)

423 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.

KOPLYCIA LAIDOTUVĖMS

Tel. EVergreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

MATHEW P. BALLAS

ALB. BALTRUNAS-BALTON

Direktorius

Reikalų Vedėjas

660 GRAND STREET

BROOKLYN, N. Y.

NOTARY PUBLIC

Tel. STagg 2-5043

ROGERS FUNERAL HOME

P. RADZEVICIUS, Direktorius

410 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.

Tel. STagg 2-4409

FORGIONE FUNERAL HOME

ANTHONY FÓRGIONE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

9 STAGG STREET

BROOKLYN 6, N. Y.

Vėsinamos Kopyčios

Tel. EV 8-8331 ir EV 7-3293

VISI ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA
AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS

LAPKRIČIO 23 DIENOS

Lietuvos Kariuomenės Šventės MINĖJIMAS

RENGIAMAS L. V. S. RAMOVES NEW YORKO SKYRIAUS

APREIŠKIMO PARAPIJOS SALEJE, BROOKLYNE

Lapkričio 21 d. 6:30 val. vakare

PROGRAMOJE:

1. Pirmą kartą New Yorke išgarsime buv. Lietuvos Operos solistę Nasvytę-Valiukienę.
2. Buv. Lietuvos Operos solistas V. Baltrušaitis. Akompanuoja A. Mrozinskas.
3. Kalbės: visuomenininkas dr. B. Nemickas ir rašytojas Jonas Rūtenis.
4. Invokaciją atliks Balfo Reikalų Vedėjas kun. L. Jankus.
5. Dalyvauja J. Matulaitienės Tautinių Šokių Grupė.
6. Dafl. prof. V. K. Jonyno paveikslų laimėtojo paskelbimas.
7. Gausus bufetas ir atskiri stalai. Šokiams gros p. Butrimo orkestras.

Minėjimo iškilmes maloniai sutiko praversti buv. Lietuvos Studentų Atsargos Karininkų Korporacijos Ramovė vienas iš steigėjų ir pirmasis jos pirmininkas ST. GUDAS.

Kadangi visas šio minėjimo pelnas yra skiriamas Lietuvos Laisvės Kovų Invalidų šalpai, N. Y. Ramovės Skyrius tikisi, kaip ir kiekvienais metais gausaus visuomenės dalyvavimo.

Lapkričio 22 d. sekmadienį, 11 val. ryte iškilmingos šv. Mišios Apreiškimo parapijos bažnyčioje už Lietuvos laisvę žuvusius.

RAMOVĖS NEW YORKO SKYRIAUS VALDYBA

Visi į Neo-Lithuanijos banketą

Korporacijos Neo-Lithuanijos trečiojo visuotinio suvažiavimo proga rengiamas banketas, kuris įvyks š. m. lapkričio 28 d. 7 val. vakare (punctualiai) Hotel Statler, 7th Ave., 32 - 33 St., Manhattan, New Yorke.

Banketo metu meninę programą išpildys Salomėja Valukienė-Nasvytė, o šokiams gros Romo Butrimo orkestras.

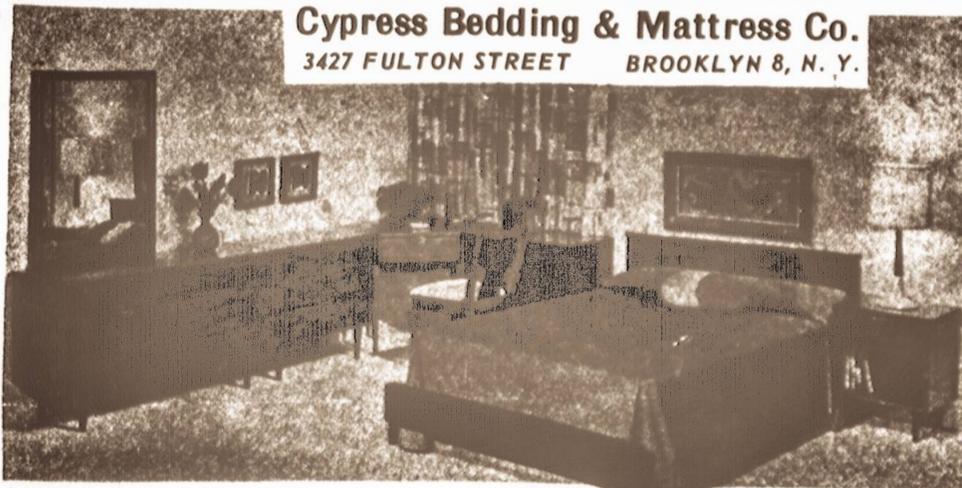
Į banketą bilietų kainos 10 dol. asmeniui (vakarienei ir šokiams) o į šokius tik jaunimui 3 dol. asmeniui.

Bilietai gaunami pas banketui ruošti komiteto prezidiumo narius:

1. Antanas Senikas, pirmininkas, 24 North Rd., Great Neck, N. Y. Tel. HU 7-5407.
2. Grazina Siliunienė, vice pirm., 134-34 Franklin Ave., Flushing, N. Y. Tel. IN 1-1862.
3. Dalia Maurkaitė, vice pirm., 1150 Glenmore Ave., Brooklyn 8, N. Y. Tel. AP 7-9205.
4. Virginia Suktutė, vice pirm., 84-25 109th St., Richmond Hill, N. Y. Tel. VI 9-8479.
5. Juozas Maurukas, sekretorius, 1150 Glenmore Ave., Brooklyn 8, N. Y. Tel. AP 7-9205.
6. Vytautas Abraitis, išdininkas, 97-08 110th Street, Richmond Hill 19, N. Y.

Cypress Bedding & Mattress Co.

3427 FULTON STREET BROOKLYN 8, N. Y.

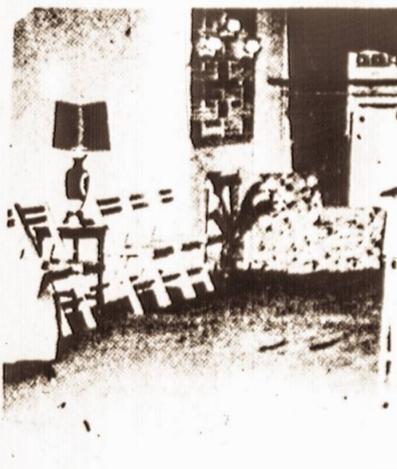

Trys aukštai didžiausiam baldų ir lovų pasirinkimui.

Vertingos dovanos naujiesiems klientams.

Telefonas APPLGATE 7-8802

AUGUST P. GUSTAS, Inc. Laidotuvių direktorius

354 MARCY AVENUE
BROOKLYN, N. Y.

Telefonas:
EVergreen 7-4774

Naujai įrengtos kopyčios yra vos 2 blocai nuo Broadway. Pasiekiana važiuojant BMT, INS traukiniais ir autobusais.

Daug vietos automobiliams pasistatyti

VIENYBĖ

A. Varnas, V. Alksninis, S. Dzikas, A. Vakselis, S. Briedis, B. Spūdienė, S. Lušys, A. Ošlapas sudaro naujai išrinktą New Yorko Lietuvių Tarybos valdybą.

Inž. J. Trečiokas, Waterbury Lietuvių Tarybos pirmininkas, lankėsi New Yorke ir ta proga aplankė Vienybės įstaigą.

Z. Raulinaitis, Karlo redaktoriaus, tarnybos reikalais išvykęs į Kanadą, Montrealį ir Toronto, atsiluntė mums linkėjimus.

N. Kulbokienė, ilgametė Vienybės skaitytoja, persikėlė į naują rezidenciją Scarsdale, New York.

J. Rūtenis, mūsų bendradarbis, lapkričio 28 d. kalbės Stamford, Conn.

VI. Svipas, A. Ošlapas, A. Varnas, P. Dulevičius, J. Navasaitis lapkričio 8 d. Novickių bute, Ozone Park, N. Y., įvyksiamame ALT Sandaros pirmosios kuopos susirinkime išrinkti naujos valdybos pareigoms.

A. Salčius praneša, kad jo vadovaujama Almus Meno Galerija lapkričio 14 ir 15 Toronto, Kanadoje, ruošia parodą, kur bus išstatyti paskutiniai dailininkų darbai.

K. Baronas iš Hamilton, Ont. pranešė, kad šeštosios Kanados lietuvių dienos Hamiltone pelno dalis - 500 dolerių - paskirta Lietuvių Rašytojų Draugijos metinei literatūros premijai.

Zibuntas Mikšys, dailininkas, neseniai grįžęs iš Europos, lapkričio 3 d. Detrolte pateko į automobilio katastrofą. Sunkiau sužeista koja. Gydosį pas motiną, aktorę Z. Arlauskaitę-Mikšienę Detrolte.

Adomo Varno 80 metų amžiaus sukakties proga L. A. Menininkų Klubas Chicagoje (Ciurlonio galerijoje) ruošia jo darbų parodą, kurios iškilmingas atidarymas įvyks lapkričio 14 d.

Aldona Noakaitė, žinoma skautų veikėja, kaip mums pranešama, susižadėjusi su dr. Gediminiu Čeku.

Dr. Juozas Kazickas, Neris International Trade Co. direktorius parodys spalvotų filmų iš savo kelionių po Japoniją, Indiją, Palestiną ir iš kelių atliktos medžioklės iškilos Aliaskoje, ši sekmadienį, lapkričio 15 d. 3 val. p. p. įvyksiančiame New Yorko Lietuvių Prekybos Rūmų susirinkime, Baltijos Laisvės Namuose. 131 E. 70 St., N.Y.C.

Dr. M. Devenis su žmona praėitą savaitę išvyko į Floridą.

MIRĖ E. SIDABRIENĖ

Lapkričio 5 d. mirė Elzbieta Sidabrienė, 84 m. amžiaus, gyvenusi su dukteria ir žentu, Marijona ir Jurgiu Jokūbaičiais, Flushing, N. Y. Mirusios kūnas buvo pašarvotas J. Garšvos laidojimo įstaigoje, kurią aplankė daug žmonių. Laidotuvės iš Apreiškimo parapijos bažnyčios į St. Charles kapus įvyko lapkričio 9 d. Dalyvavo gausus žmonių būrys giminių, draugų bei pažįstamų. Liko dukterė Marijona Jokūbaičienė, buvusi Strumskytė, anūkė Aldona Norkuvienė ir trys praanūka. Vėlionės vyras, Kazys Sidabras, mirė prieš keletą metų. Buvo ilgametė Vienybės skaitytoja, sąmoninga lietuvių patriotė.

Užuojauta likusiems šeimos nariams.

Gražiausia Kalėdų dovana

Jūsų artimųjų, tėvų ir vaikų, portretai. Be to, švenčių sveikinimams portretinės kortelės. Visa tai jums padarys fotografas Vytautas Maželis. Tuojau skambinkite HY 7-4677.

GYDYTOJŲ SUVAŽIAVIMAS

Gydytojų Korporacijos Fraternitas Lithuanica New Yorko skyriaus 51 metinis suvažiavimas įvyks lapkričio 15 dieną.

Posėdis ir po to pobūvis dalyvaujant šeimoms įvyks dr. Vytauto Slavinsko rezidencijoje, 352 Broadway, Monticello, N. Y.

A. Masiulio deimantinės sukakties minėjimas

Lapkričio 8 d. Povilanskienės salėje Brooklyne įvyko iškilmingas Antano Masiulio 75 metų amžiaus sukakties minėjimas. Ši minėjimą rengė A. Masiulio kaimynai iš Baisogalos, Dalyvavo arti šimto sukaktuvininko giminių, kaimynų bei draugų, jų tarpe Maspetho lietuvių parapijos, kuriai A. Masiulis su šeima priklauso, kunigai.

Minėjimo programą prie papuoštų bei valgiais ir gerimais apdėtų stalų atidarė K. Baršauskas, pakviesdamas ją vesti kitą baisogališkį, Jurgį Sirusą. Sveikinimo kalbas pasakė: prelatas J. Balkūnas, kun. P. Lekešius, kun. P. Bulavas, dr. Povell, kun. S. Valiušaitis ir kiti. Kadangi A. Masiulis nuo pat atvykimo į Ameriką, per 53 metus, darbavosi Maspetho bei Brooklyno lietuviškose draugijose, todėl kalbėjusieji šia proga turėjo daug ko apie jį pasakyti. Be kalbų, taip pat buvo prisijusta sveikinimų raštu bei telegramomis. Jų tarpe A. Masiulį sveikino inž. K. Pusnikas iš Michigano valstybės. Be to, A. Masiulis gavo daug dovanų.

A. Masiulis gimęs 1884 m. lapkričio 8 d. Juodupių kaime, Baisogalos valsčiuje, Kėdainių apskr. Baigęs pradžios mokyklą, Antanukas, kaip vienas iš aštuonių vaikų šeimoje, toliau tęgė mokyti siuvėjo amatą. Tokiu būdu jis tapo siuvėju. Bet nenorėda-

mas tarnauti caro kariuomenėje, jis 1906 m. išvyko į Ameriką. Šiame darbe A. Masiulis išdirbo daugiau kaip 53 metus. 1912 m. A. Masiulis vedė Oną Matonytę, su ja sukūrė pavyzdinę lietuvišką šeimą ir įjėdu išaugino du sūnus ir vieną dukterį. Masiulių vaikai, Antanas, Kazys ir Aldona, taip pat jau sukūrė savo šeimas ir augina vaikus.

A. Masiulis savo laiku yra atsikvietęs į Ameriką brolius ir seserį Agotą. Pastaroji lyg ir atsidedodama broliui, šią puotą papuošė didžiuliu gražiu tortu.

A. Masiulis, kaip jau sakytą, priklauso įvairioms vietos lietuvių draugijoms, Maspetho ir Brooklyno lietuvių piliečių klubams, be to, yra SLA narys ir Vienybės skaitytojas nuo pat atvykimo į Ameriką. Sveikatos ir ilgiausių metų jam!

DEŠINĖJE: Antanas Masiulis su žmona, vaikais, anūkais ir draugais savo 75 metų amžiaus sukakties minėjimo pokylyje. Greta sėdi: kun. Bulavas, kun. Valiušaitis, O. Budraitienė, K. Bačauskas ir kiti. Pokylis įvyko H. Povilanskienės salėje, Brooklyne, praėitą sekmadienį.

J. Tysliavos, Jr. nuotrauka

Amerikos Legiono lietuvių posto minėjimas

Pereitą sekmadienį Amerikos Legiono lietuvių posto dešimtmečio minėjimo programoje (Schwabens Hall, Brooklyne) be lietuvių, dalyvavo ir indėnų čyfas Jules One Arrow su savo grupe. Viršutinėje nuotraukoje dešinėje nuo čyfo (viduryje), D. Klinga, posto komanderis, ir Vincas Vyšnius. Į kairę - svečias iš Amerikos Legiono. Dešinėje nuotraukoje: aktorius V. Žukauskas su indėnų čyfu.

Minėjimo programoje, be to, dalyvavo Operetės Choras, broliai Vasiliauskai ir kt.

J. Tysliavos, Jr. nuotraukos

BALFo vėjus New Yorke

JONAS RŪTENIS

Lapkričio 15 pradedamas Balfo vėjus. Žinomi ir garbingi mūsų visuomenės veikėjai sudarė vėjus komitetą. Lapkričio 15 įvyks to komiteto ruošiamas vakaras - koncertas. Visas pelnas skiriamas šalpos reikalams. Išgirsime tą kvietimą, dalyvausime tame vakare ir paremėme šalpos darbą.

Nėra reikalo aiškinti ir graudenti, kad darbo barai plėtūs, o šelptinų taip pat pakankamai. Tam reikalingos lėšos.

Balfo pareigūnai dažnai nusiskundžia, kad ragindami tautiečius paaukoti - iš išsiųstų 2,000 laiškų susilaukia atsakymo tik iš 4,500. Nenorėčiau tvirtinti, bet manau, kad gantieji atsakymai būna "pailiuotai" dolerių, bent vienu - vieninteliu... Neatsakiusieji, žinoma, ir to neprisiuntė, bet nenoriu tikėti, kad tai padarė blogos valios vedini. Tai tik užuomarštis...

Lapkričio 15 pradedamas Balfo vėjus yra mūsų visų šalpos darbe dalyvaujančių rekonlekcijos ir todėl kiekvienas lietuvis New Yor-

ke turi atsilankęs į vakarą ar kitu būdu atiduoti, pagal išgales ir sąžinę, savo duoklę vargstančiam paremti.

Sakome, kad didžiojo New Yorko lietuvių veikla bankrutuoja, bet dar neįtikėtina, kad musikė gailėstingumo ranka būtų nudžiūvusi, kaip sausa šaka...

Visomis organizacijomis, jų veikla, jų pažanga, laimėjimais mes sielojamės, bet vienintelė visų mūsų šalpos organizacija Balfas niekad negali būti pamiršta, nes ji prašo ne sau, tiems, kurie į ją kreipiasi.

Todėl tegul nepalieka šiais metais nė vieno lietuvi, nė vienos organizacijos, sambūrio ar draugijos - nepaaukojusiu Balfui. Net patys mažiausieji - nors po dešimtuką...

Toks visuotinis atsiliepimas vėjus pabaigoje visiems suteiks džiaugsmo ir pasitenkinimo, nes žinosime, kad daugelis tolimųjų Sibiro taigų plotuose ir dar tebevargantys tremtyje - nusišluostys džiaugsmo ašarą, pasijutę ne vienas, bet kartu su visais mūsų vargstančios tautos nariais.

VIENYBĖ, 1959 m. lapkričio 13 d.